

Rapport till Polismyndighetens visseblåsarfunktion angående vissa missförhållanden

Bilaga 1

Detaljerad fallbeskrivning av anmärkningsvärd karriär

Stefan Holgersson

Innehåll

Inledning	3
Det som blev en medial skandal hade kunnat stanna vid en kort fotnot i en forskningsrapport.....	4
Rekryteringen av (A) till Polismyndigheten i Östergötland	7
Anställning vid ekoroteln, relation med kriminalchefen, chefsutbildningar och ekonomidirektör	7
(B) blir länspolismästare i Stockholm och har fortsatt kontakt med (A)	12
(A) får anställning som underrättelsechef för svensk polis.....	17
Beslut som (B) fattade gällande (A) efter att hon blivit underrättelsechef.....	24
(A) bygger sitt personliga varumärke och blir polisens ansikte utåt	24
Att (A) tilldelas ett tjänstevapen och påståendet om att hon har polismans befogenhet.....	31
Rapport om Polismyndighetens sätt att efterleva offentlighetsprincipen publiceras	41
Affären mellan (A) och (B) får uppmärksamhet i media	52

Inledning

I bilagan sker en detaljerad fallbeskrivning av en polisanställds karriär (benämns som (A)). I bilagan kommer namnen på sju ytterligare polisanställda att bytas ut mot bokstäverna (B), (C), (D), (E), (F), (G) och (H)¹. I denna och andra bilagor används bokstavsbezeichnungar även för individer vars identitet inte går att hemlighålla eftersom de på olika sätt går att identifiera till exempel genom att de har unika positioner eller att de redan tidigare varit föremål för uppmärksamhet. Syftet med att inte namnge dessa personer i denna rapport är att fokus ska hamna på de beskrivna fenomenen och inte på individerna (se även [bilaga 4](#)).

Det finns flera skäl till den höga detaljeringsnivån gällande (A) i denna bilaga och i bilagorna 2-3. (A) har vid upprepade tillfällen, med anledning av beskrivningar av det fall hon varit involverad i, uttryckt att det är viktigt att gå *"tillbaka till fakta"*². En hög detaljeringsnivå i denna bilaga tillmötesgår en sådan önskan. Dessutom, med tanke på utredaren Runar Vikstens ordval att det på ett felaktigt sätt *"insinuerats"*³ att (A) skulle ha lämnat oriktiga uppgifter i sina ansökningshandlingar, fanns ytterligare skäl att ha en hög detaljeringsgrad: för att visa att det inte handlar om antaganden utan om verifierbara omständigheter. Runar Viksten tillsattes som utredare för att *"göra en fullständig genomlysning av Polismyndighetens agerande i förhållande till gällande regler och rutiner"*⁴. Det var nödvändigt med en hög detaljeringsgrad för att visa att Runar Vikstens utredning har stora brister och snarare bör betraktas som ett beställningsjobb och en mörkläggning än som en genomlysning.

Att ha utförliga och detaljerade beskrivningar krävdes också för att åskådliggöra att Polismyndigheten har brutit mot grundläggande lagar och regler för att skydda myndighetens och höga chefers renommé. Vidare möjliggör en hög detaljeringsnivå på fallbeskrivningen att kunna urskilja mönster som kan förklara fenomen som förekommer i hela myndigheten. Detaljerna blir här avgörande för att se samband och återkommande tillvägagångssätt. Dessutom innefattar vänskapskorruptionens karaktär personliga förhållanden och relationer som ibland kan vara av privat och känslig karaktär. Det hade varit önskvärt att kunna utelämnas sådana aspekter för att skydda den personliga integriteten hos de inblandade, men för att kunna åskådliggöra hur förloppet påverkas av privata relationer är det nödvändigt att påvisa att de finns.

Slutligen beror den höga detaljeringsgraden i bilagan också på uppluckrade gränser mellan privatroll och offentliga roll där (A) bara är ett exempel på hur polisens varumärke sammankopplas med ett personligt varumärke och att det bland annat kan användas i kommersiella sammanhang från att polisanställda säljer varor eller gör reklam för en bok de skrivit, skapar en karriär som influencer, föreläsare, till att lansera politiska kandidaturer genom affischering iklädd polisuniform⁵. När det gäller (A):s utsagor och agerande har det en koppling till det rapportförfattaren har belyst i flera forskningsrapporter⁶ och vetenskapliga artiklar⁷: att polisen fäster stor vikt vid att bygga upp tilltalande bilder av sin verksamhet. Det som tas upp i bilagan åskådliggör ett fenomen som innebär att anställda lutar sig mot Polismyndighetens höga förtroende och renommé för att stärka sitt

---

¹ Vilket också innebär att citat med namnen kommer att bytas mot dessa bokstäver, men även mot hon, han henne och honom.

² Se t.ex. uttalandet i TV4 *"Viktigt att den här historien tas tillbaka till fakta."* som många olika medier refererat till, t.ex. Botsjö & Grill Pettersson, 2022. <https://www.svt.se/nyheter/inrikes/linda-staaf-talar-ut-efter-kritikstormen>

³ Runar Viksten utredning. Dnr: A714.133/2022, sidan 25.

⁴ Polismyndigheten, 2022. Botsjö & Grill Pettersson, 2022; Polismyndigheten, 2022c.

⁵ Se t.ex. Chamy, Ewald Hurinsky och Lindkvist, 2022 och Bornlid Lesseur, 2022.

⁶ Se t.ex. Holgersson & Westman, 2021; Holgersson, 2023c.

⁷ Se t.ex. Holgersson, 2013; Holgersson, 2015.

personliga varumärke samtidigt som Polismyndigheten i sin tur dra nytta av detta eftersom bilden av professionella och framgångsrika anställda bidrar till att förstärka en positiv bild av polisen. Polismyndigheten har därigenom ett intresse att försvara och förhindra att dessa anställdas beskrivningar av sig själva, sin karriär och sitt bidrag till en framgångsrik verksamhet visar sig vara felaktiga eller missvisande eftersom det i förlängningen slår tillbaka på Polismyndigheten. En del förhållanden och detaljer som tas upp i denna bilaga ska ses i ljuset av detta.

Det som blev en medial skandal hade kunnat stanna vid en kort fotnot i en forskningsrapport

Rapportförfattaren publicerade år 2018 forskningsrapporten: *"Ursäkta, men vi är faktiskt POLISEN och vi står över lagen"*⁸. I rapporten visas att det inom Polismyndigheten finns en utbredd inställning att lagar och regler för Polisens verksamhet vid behov kan ignoreras. Det avspeglar sig bland annat i Polismyndighetens sätt att efterleva arbetsmiljölagen, sättet att presentera sin verksamhet och hur offentlighetsprincipen efterlevs.

För att bland annat fördjupa inblicken i dessa frågor genomfördes ett forskningsprojekt med titeln: *"Det myndigheter vill dölja – hur beteenden som riskerar att erodera tilliten till offentliga organisationer kan motverkas"*. Projektet resulterade bland annat i en rapport om hur Polismyndigheten hanterar journalister⁹, och i en rapport om hur Polismyndigheten skyddar och stärker föreställningen om sin effektivitet¹⁰. För att tydliggöra det senare presenterades exempel från olika verksamhetsområden. Ett av dessa rörde polisens arbete med gängbrottsligheten och det framkom att polisen vid flera tillfällen lämnat missvisande och felaktig information inom detta verksamhetsfält¹¹.

Vid datainsamling till rapporten blev det tydligt att det var mycket svårt att från Polismyndigheten få ut information som gjorde det möjligt att kontrollera riktigheten i vissa påståenden om verksamheten¹². En viss sådan information gick däremot att få ut hos andra instanser inom rättsväsendet. Genom att bland annat hos Åklagarmyndigheten begära ut och analysera samtliga häkttings-PM i landet under en period framgick att den bild som förmedlades i media om resultatet av polisens arbete, som bland annat (A) bidragit till att skapa, var felaktig och missvisande vad gällde omfattningen och effekten av tillslaget¹³.

Ett annat exempel på ett påstående i samband med redovisningen av insatsen som också visade sig vara felaktigt var (A):s utsagor om hur många mord som hade förhindrats. När underlag som kunde styrka hennes påstående begärdes ut framfördes att uttrycket *"mord"* inte bara syftade på mord utan även inkluderade andra *"våldsdåd"*¹⁴. Vid kontakt med de utredare som hade ansvarat för de ärenden som Polismyndigheten hänvisade till framgick dock att våldsdåd inte förebyggts i de påstådda fallen¹⁵.

⁸ Holgersson, 2018b. <https://liu.diva-portal.org/smash/get/diva2:1269617/FULLTEXT01.pdf> För att hitta andra publikationer se www.polisforsknings.se (publikationer)

⁹ Holgersson & Grahn, 2021.

¹⁰ Holgersson & Westman, 2021.

¹¹ Holgersson & Westman, 2021, kapitel 3.

¹² Polisen spred bland annat information om utfallet av en insats.

¹³ Holgersson & Westman, 2021, sidorna 29-34. <http://liu.diva-portal.org/smash/get/diva2:1620525/FULLTEXT01.pdf>

¹⁴ A345.839 2021.

¹⁵ Holgersson & Westman, 2021. Rapportförfattaren har genom kontakt med polispersonal fått information om att mord förebyggts genom tillgång till en annan krypterad chatttjänst (EncroChat), men det var inte den som presentationen gällde.

Regeringsformen slår fast att förvaltningsmyndigheter ska *"iaktta saklighet och opartiskhet"*¹⁶. Justitieombudsmannen (JO) granskar att myndigheterna följer lagar och förordningar som styr deras arbete, men JO ser det inte som sin roll att granska fall där Polismyndigheten eller höga företrädare för denna myndighet beskrivit verksamheten eller dess utfall på ett missvisande eller felaktigt sätt. En anmälan med konkreta exempel på att Polismyndigheten lämnat felaktig och missvisande information i sina årsredovisningar togs exempelvis inte upp av JO med motiveringen att *"det inte drabbar någon enskild person"*¹⁷. Till skillnad från många andra verksamheter är det ur en aspekt därmed relativt riskfritt för Polismyndigheten och dess chefer att presentera missvisande och felaktig information. Om exempelvis ett aktiebolag eller höga representanter för ett sådant företag lämnar felaktig eller missvisande information om verksamheten kan det få rättsliga och ekonomiska konsekvenser. Samma sak gäller om ett företags utfästelser inte överensstämmer med verkliga förhållanden, då finns bland annat Konsumentombudsmannen (KO) och Allmänna reklamationsnämnden (ARN). Avsaknad av sådana konsekvenser kan vara en förklaring till en utbredd kultur inom Polismyndigheten att det inte är så noga att hålla sig till fakta i beskrivningar av verksamheten. Det primära är istället att agera för att på kort sikt skydda och stärka Polismyndighetens och chefers renommé¹⁸. Exempelvis har rikspolischefer återkommande gånger agerat efter denna norm¹⁹.

Att höga polischefer lämnar missvisande och felaktig information om verksamheten har belysts i ett flertal vetenskapliga texter²⁰. I den rapport som kort berörde underrättelsechefen (A):s missvisande och felaktiga utsagor förekom ett flertal exempel på att andra höga chefer gjort likadant. I rapporten nämndes också i en fotnot att underrättelsechefen även har presenterat annan information som visat sig vara missvisande som handlade om *"uppgifter kopplade till henne som person"*²¹. I rapporten specificerades inte vilken typ av uppgifter det handlade om, men det gällde bland annat om vad hon berättat om sig själv i mediala personporträtt i samband med att utfallet av polisens arbete mot gängkriminalitet presenterades.

I rapporten om hur Polismyndigheten skyddar och stärker föreställningen om sin effektivitet beskrevs enbart missvisande och felaktiga utsagor kopplade till verksamheten. Det var myndighetens kommunikation som var i fokus, och framför allt frågan om vad det betyder att en statlig myndighet är beredd att skönmåla verksamheten för att stärka sin egna image. Frågor som handlade om (A):s person nämndes inte alls. Samtidigt blev det tydligt att en stark betoning på myndighetens anseende och varumärke också kan leda till att rollen att få en framskjuten medial position förskjuts från att vara en neutral statstjänsteman till en pr-roll där den personliga framtoningen får en större betydelse. I samband med att (A) blev en talesperson för Polismyndigheten intervjuades hon också om sin bakgrund, sina personliga intressen och sin karriär inom Polismyndigheten. I flera personporträtt framträdde hon som utbildad polis med en fot kvar i ingripande verksamheten. Eftersom uppgiften att hon skulle ha en polisutbildning var helt ny, samtidigt fanns uppgifter om att hon inte gått den polisiära konflikthanteringsutbildning som krävs för att bära vapen, blev det intressant att kontrollera dessa uppgifter inom en studie som genomfördes parallellt om hur Polismyndigheten efterlever offentlighetsprincipen²². Med tanke på Polismyndighetens sätt att förhindra insyn när hennes yttranden om verksamheten skulle kontrolleras och att hon hade blivit ett ansikte utåt för

---

¹⁶ Regeringsformen, 9 §.

¹⁷ JO 4807–2020.

¹⁸ Holgersson & Westman, 2021.

¹⁹ Se t.ex. Holgersson, 2023c. Framkommer även på flera ställen i detta kapitel.

²⁰ Holgersson, 2013; 2015; 2018b; 2018c, 2021; 2022b. Förekommer också i andra länder, t.ex. Hillsborough-skandalen, Hillsborough Independent Panel, 2012.

²¹ Holgersson & Westman, sidan 34.

²² Holgersson, 2021.

Polismyndigheten i en uppmärksammas fråga antogs att det skulle innebära en prestigeförlust om det uppstod frågetecken kring hennes trovärdighet. Hur långt var Polismyndigheten beredd att gå för att undvika att denna högt uppsatta polischef kom i dålig dager? Den hypotes som ställdes var att myndigheten skulle lägga stor vikt vid att försvåra och hindra en kontroll av om hennes påståenden var korrekta. Hypotesen visade sig stämma²³.

Underlaget till det som presenteras i denna bilaga utgörs av uppgifter från polisens diarium i form av kursintyg, betyg och andra former av dokument som har kompletterats med muntlig information från polisanställda samt uppgifter från bland annat förhör från den förundersökning om grovt tjänstefel som inleddes mot (B) där flera förhör rörde (A):s tidiga karriär inom polisen. På den begäran som framställdes om att få ta del av (A):s kursintyg gällande att hon fullgjort kursen i polisiär konflikthantering (Polkon), som är en obligatorisk förutsättning för att få bära vapen, samt kursintyg om genomförd polisutbildning hade Polismyndigheten kunnat svara att (A) inte genomgått dessa två utbildningar och att det därmed inte fanns något intyg om fullgjord Polkon eller polisutbildning att lämna ut. Istället gavs ett tjänstemannabesked, följt av ett myndighetsbeslut, att: *”röjande av dessa uppgifter kan antas skada Polismyndighetens framtida verksamhet.”*²⁴ En begäran som gjorde det möjligt att få reda på när och var (A) hade åkt polisbil avslogs med samma motivering²⁵.

Fler frågor ställdes och **det går att sammanfatta Polismyndigheten agerande med att man var beredd att gå långt och bland annat lämna oriktiga uppgifter för att försöka dölja att en hög chef lämnat missvisande och felaktig information om sig själv. Detta har i stort sett inte fått någon uppmärksamhet i skandalen där (A) och (B) var huvudpersoner. Att Polismyndigheten, med Nationella operativa avdelningens kansli och underrättelseenheten som (A) var chef för i spetsen, inte följde offentlighetsprincipen och andra viktiga principer som att myndigheter ska iakttä saklighet och objektivitet²⁶, är betydligt allvarigare än att en chef lämnar missvisande och felaktig information om sig själv.** Agerandet innebar att grundbultar i den svenska demokratin åsidosattes, och visar på en bristande respekt att följa lagar, regler, rutiner och principer. Det är något som präglar hela ärendet med (A) och (B), men är ingen unik företeelse utan ett vanligt förekommande fenomen²⁷.

Om Polismyndigheten direkt hade lämnat ut information som visade att underrättelsechefen hade lämnat missvisande och felaktig information om sig själv hade detta inte beskrivits närmare i rapporten. Men det omfattande arbete och långa process som krävdes innan det gick att konstatera att så var fallet visade på så anmärkningsvärda regelbrott att efterforskningsprocessen redovisades i en egen bilaga i rapporten om Polismyndighetens sätt att efterleva offentlighetsprincipen. Information i denna bilaga kom därefter att ingå i den mer omfattande granskning som gjordes av Expressen och där efterspelet och Polismyndighetens hantering fick så tragiska konsekvenser.

Det som blev en medial skandal hade kunnat stanna vid den korta fotnot som beskrevs ovan: *”Uppgifter kopplade till henne som person”*, om det inte varit för att Polismyndigheten visade sig vara beredd att bryta mot offentlighetsprincipen och andra grundläggande principer i syfte att hindra att misstankar av mer personlig karaktär kunde riktas mot en hög polischef. I efterhand går det att dra slutsatsen att ansträngningarna att dölja i förlängningen fick motsatt effekt.

²³ Se Holgersson, 2021 Bilaga 2.

²⁴ Polismyndigheten A410.077/2021.

²⁵ Polismyndigheten A367.875/2021.

²⁶ Framkommer i Holgersson & Westman, 2021; i bilaga 3 i Holgersson, 2021 samt i samband med efterföljande datainsamling.

²⁷ Se bland annat Holgersson, 2018b.

Mobiliseringen av illegitima mörklägningsstrategier antydde att det fanns allvarligare saker att dölja än att en medial polischef skarvade om sina meriter. Det ledde till att ytterligare uppgifter begärdes ut. Inom myndigheten visade det sig finnas en utbredd uppfattning att rekrytering och befordran av (A) var ett exempel på att den regel som säger att förtjänst och skicklighet ska vara styrande vid statliga anställningar hade åsidosatts. Tillsammans med en rad andra liknande fall som beskrevs av personer som tog kontakt med rapportförfattaren blev det efterhand mer och mer tydligt att problemet inte begränsades till fallet med (A) och (B). Det som framkommer i den detaljerade genomgången av nedanstående fall där (A) är huvudperson utgör ett mönster som möjliggör ett otillbörligt gynnande av vissa utvalda personer inom Polismyndigheten, vilket också åskådliggörs i kapitel 3 och 6.

Rekryteringen av (A) till Polismyndigheten i Östergötland

(A) tog sin universitetsexamen i Stockholm, arbetade sedan under drygt ett år som skattekonsult på ett företag i Stockholm och fick därefter en notarietjänst på Norrköpings tingsrätt. Efter elva månaders notarietjänstgöring sökte (A) i november 2005 en utlyst tjänst vid Polismyndigheten i Östergötland. I februari 2006 påbörjade hon sin anställning vid Polisen. Allt tyder på att rekryteringen av (A) som ekonom vid den ekonomiska roteln följde gängse regler och rutiner. Hon hade genom sina juridik- och ekonomistudier en högst relevant utbildning för den utlysta tjänsten.

Anställning vid ekoroteln, relation med kriminalchefen, chefsutbildningar och ekonomidirektör

Året efter att (A) anställdes vid ekoroteln i Linköping 1 februari 2006 inledde hon en relation med chefen (C) för kriminalavdelningen i Östergötland²⁸ som med anledning av detta²⁹ flyttade från sin familjs gemensamma bostad i april 2007³⁰. I maj 2007 registreras (C):s skilsmässohandlingar vid Linköpings tingsrätt och i juni upplöstes (C):s äktenskap³¹. I slutet av 2007 bokförde sig (A) på en adress i Linköping och drygt fyra veckor senare folkbokförde sig (C) på samma adress³². Efterföljande år gifte sig (A) och (C)³³. Efter att (A) och (C) hade inlett en relation arbetade (A) kvar på ekoroteln som ingick i kriminalavdelningen som (C) var chef för. Senare skulle han bli hennes direkta chef³⁴.

Under den förundersökning som inleddes vid Särskilda åklagarkammaren 2023 med anledning av att (B) misstänktes för tjänstefel, framförde (A) att *"jag avancerade kan man säga"*³⁵ angående att hennes befattning vid ekoroteln i slutet av sommaren 2007 ändrades från ekonom till utredare. Det var två dagar efter att (C):s skilsmässohandlingar inkommit till tingsrätten. Två månader senare fick (A) genomgå en förhørsledarutbildning³⁶. Av (A):s personalakt kan man få intrycket av att hon genomgått den nationella avancerade förhørsledarutbildningen eftersom det anges *"avancerad förhørsledarutbildning"* i rikspolisstyrelsens regi, men så var inte fallet³⁷ – utan det var en lokalt anordnad kurs i Östergötland som genomfördes under några dagar. (A) hade inte genomgått någon

²⁸ Processen återgivits av tre polisanställda och två före detta polisanställda i Polismyndigheten Östergötland.

²⁹ Uppgifter lämnade av personer som känner (C) väl.

³⁰ Uppgifter från Skatteverket folkbokföringsregister [2022-05-24].

³¹ Linköpings Tingsrätt. Mål nr. T 1870-07. Underskriven av bägge parter.

³² Uppgifter från Skatteverket folkbokföringsregister [2022-05-24]

³³ Uppgifter från Skatteverket folkbokföringsregister [2022-05-24]

³⁴ <https://www.linkedin.com/in/jan-staaf-9909ab114/?originalSubdomain=se> [Läst 2023-07-21]

³⁵ Förundersökningsprotokoll SU Dnr 0150-K336-22, sidan 338.

³⁶ Hon genomgick också tre utbildningar på ekobrottsmyndigheten (sammanlagt 11 dagar) samt en projektledarutbildning (finns ingen dokumentation om denna, men det fanns en tvådagarskurs vid den tiden, kallad PROPS). Huvuddelen av kurserna genomgicks hösten 2007 och i början av 2008.

³⁷ Kontakt med de som ansvarat för den nationella förhørsledarutbildningen.

grundläggande förhållsledarutbildning innan hennes befattning ändrades till utredare. Det är något som utmärker hennes karriär inom Polismyndigheten – hon tilldelas först en befattning/anställning och sedan får hon gå nödvändig utbildning för denna.

I den ansökan till anställningen som underrättelsechef som lämnades in sju år senare hävdade (A) följande angående sin tid på ekoroteln *”införde jag en ny arbetsmetod /.../ De positiva effekterna visade sig tämligen omgående genom ett flertal ärenden med fällande domar och förverkande brottsutbyte”*³⁸. Det finns inga handlingar eller uppgifter som stryker detta³⁹. Däremot genomförde Justitieombudsmannen Mats Melin en inspektion av Polismyndighetens i Östergötland några månader innan (A) slutade vid ekoroteln. Roteln ansvarade bland annat för att utreda bedrägeriärenden och (A) hade tidigare samma år yttrat sig i media om sådana ärenden⁴⁰. I granskningen av Polismyndigheten i Östergötland ville JO särskilt understryka att *”hanteringen av bedrägeriärenden vid inspektionstillfället var alarmerande”*, det fanns ett mycket stort antal bedrägeriärenden där inga utredningsåtgärder vidtagits under minst nio månader. I sin inspektion hänvisade JO till tidigare slutsatser rörande Polismyndighetens hantering av bedrägeriärenden:

*”Den utdragna handläggningen brukar regelmässigt anges bero på bristande resurser och ett ansträngt arbetsläge hos såväl polismyndigheterna som Åklagarmyndigheten. Jag har naturligtvis inte haft anledning att betvivla att så kan vara fallet. Men mitt intryck är att även personliga tillkortakommanden, bristande kompetens och utbildning hos utredningspersonal, svårigheter att rekrytera nya medarbetare vid uppkomna vakanser, felprioriteringar och bristande ledning från chefers sida i vissa fall bidragit till oförmågan att snabbt och effektivt utreda brott.”*⁴¹

(A) har i flera sammanhang uppgivit att hon blev projektledare för ett samverkansprojekt mot organiserad brottslighet på deltid vid sidan av sina arbetsuppgifter på ekoroteln⁴². Hänvisningen till detta projektledarskap (november 2007 – april 2009) har upprepade gånger återkommit och använts som ett bevis för hennes erfarenheter av underrättelsetjänst. Det var hennes dåvarande sambo (C) som var ansvarig för den verksamhet inom vilket projektet ingick⁴³. Det finns inga officiella beslut att (A) fick uppdraget som projektledare eller något dokument om vad hennes uppdrag innebar eller omfattningen på detta⁴⁴, men muntliga källor bekräftar att hon hade en administrativ roll där hon var ordförande vid de samverkansmöten som hölls vid enstaka tillfällen. Hon hade inget med det praktiska underrättelsearbetet eller med operativ samverkan med myndigheterna att göra⁴⁵. På grund av bland annat tjänstledighet var det aktionsledaren för projektet som fick ta över (A):s projektledaruppdrag under stora delar av projektiden⁴⁶. I februari 2009 blev (A) tillförordnad chef för

³⁸ Inlämnad text av Linda H Staaf i ansökningshandlingar, daterade 2014-12-01, JU 2012:16/2013/26.

³⁹ A606.591/2023.

⁴⁰ Rundqvist, 2008. <https://sverigesradio.se/artikel/1939941>

⁴¹ JO Dnr 455-2009, sidan 6.

⁴² Framgår bland annat av cv och förundersökningsprotokoll SU Dnr 0150-K336-22, sidan 200.

⁴³ Handlingsplan för projektet upprättades 2008-02-12. Polismyndigheten i Östergötland, 2008.

⁴⁴ A606.591/2023.

⁴⁵ Information från två polisanställda (i mars 2022) med god inblick i projektet och kompletterande inhämtning av information från en av dessa i oktober 2022. Kompletterande datainsamling genomfördes också i juni 2023 med en tidigare polisanställd som arbetat med kriminalunderrättelseverksamhet. Personen berättade att (A) inte var inblandad i kriminalunderrättelsetjänstens arbete i projektet, men kunde inte säga vilken annan roll (A) hade i projektet.

⁴⁶ Framgår av aktionsledarens LinkedIn samt information från medarbetare (se ovan) samt av handlingar där det framgår att (A) varit tjänstledig från Polismyndigheten från september 2008 till mitten av januari 2009 (exempelvis hennes cv till ekonomidirektör).

den enhet som skulle ansvara för utvärdering och uppföljning av projektet och i april ordinarie chef för denna enhet⁴⁷. Några uppföljningar av projektet har inte återfunnits.

Målsättningen med projektet var att: *"Det ska inte finnas några kriminella motorcykelgäng i Östergötland vid utgången av 2009"*⁴⁸. Projektet nådde inte målsättningen. På nyårsnatten den 31 december 2009 hölls en fest på en mc-klubb i Norrköping för att fira att de blivit fullvärdiga medlemmar i HA⁴⁹. I en granskning som gjordes av en lokaltidning fyra år senare med rubriken: *"Kriget mot gängen har misslyckats"* påtalades att:

*"De kriminella mc-gängen skulle utrotas. Det var polisens löfte 2008. I stället har gängen ändrat karaktär, blivit fler och är mer svårbekämpade. /.../ Skottlossningar på öppen gata, mordförsök och misshandel. Konflikterna mellan de kriminella gängen har de senaste åren utspelat sig på allmän plats. /.../ 35 händelser de senaste sex åren som på ett eller annat sätt är kopplade till gängkriminalitet."*⁵⁰

Av handlingar från Linköpings tingsrätt framgår att (A) var anställd som tingsrättsnotarie från september 2008 till februari 2009⁵¹. **Under sin tjänstledighet blev hon tillfrågad om att efter att denna avslutats vikariera som ekonomidirektör vid Polismyndigheten i Östergötlands län**⁵². **Vikariatet lystes inte ut.** Detta förfaringssätt är vanligt inom Polismyndigheten när det finns ett intresse av att en viss person ska få en anställning som denne initialt inte är konkurrenskraftig för att få. I kapitel 3 och 6 i denna rapport kommer det att ges exempel på detta.

I förhör vid enheten för interna utredningar om misstänkt grovt tjänstefel uppgav den misstänkte (B) som under denna tid var chef för Polismyndigheten i Östergötland att dess ekonomidirektör slutade i december 2008 och att tjänsten lystes ut, men att *"Vi hittade ingen på utlysningen"* och *"då fann vi i ledningsgruppen att (A) var lämplig att bli ekonomidirektör vid polismyndigheten i Östergötland"*⁵³. I diariet finns inte några uppgifter om att den aktuella anställningen lystes ut⁵⁴. Det finns inte några andra inkomna handlingar än de (A) lämnat in. Dessa innehöll hennes cv och en text med rubriken *"Mina mål som ekonomidirektör"*⁵⁵. Vid en bedömning av utsagan hur troligt det är att man inte hittade någon annan lämplig person som ekonomidirektör än (A) bör noteras att det var över 50 personer, vilket inkluderade (A), som sökte anställning som ekonomichef på regionnivå vid en utlysning sex år senare. En annan person än (A) fick då anställning som ekonomichef.

(B) säger i förhöret att han utgår från att det var han som fattade beslut om att (A) skulle bli ekonomidirektör år 2009. Han tillfogade att det var länge sedan och att det *"kan vara någon nyans som inte stämmer"*⁵⁶. Av (A):s cv framgår att (A), som ett led i att påbörja polisens chefsförsörjningsprogram mot indirekt nivå, fick genomgå tester under en dag⁵⁷ på Assessment Center vid Rikspolisstyrelsen i december 2008. Eftersom det ska ha gjorts ett urval innan testningen

⁴⁷ Se sidan 7 i Handlingsplan, Polismyndigheten i Östergötland, 2008 samt formellt beslut att hon blev TF ekonomidirektör respektive ekonomidirektör.

⁴⁸ Sidan 1, Polismyndigheten i Östergötland, 2008.

⁴⁹ Se t.ex. Israelsson, 2010. <https://nyheter24.se/nyheter/inrikes/259826-hells-angels-nu-i-norrkoping>; NT, 2010. <https://nt.se/nyheter/norrkoping/artikel/hells-angels-nu-i-norrkoping/r3k30pxj>

⁵⁰ Friberg, m.fl., 2014. <https://nt.se/nyheter/ostergotland/artikel/kriget-mot-gangen-har-misslyckats/jd2ew4xr>

⁵¹ Diarienummer 57/09, Linköpings tingsrätt.

⁵² Förundersökningsprotokoll SU Dnr 0150-K336-22, sid 339, förhör med (A).

⁵³ Förundersökningsprotokoll SU Dnr 0150-K336-22, sid 372, förhör med (B)

⁵⁴ E-brev från Polismyndigheten juni 2023 angående 0500-AA-713-14795/08.

⁵⁵ (A):s personalakt sidan 27.

⁵⁶ Förundersökningsprotokoll SU Dnr 0150-K336-22, sid 372, förhör med (B).

⁵⁷ A022.656/2022. I den dokumentation som finns tillgänglig rörande chefsförsörjningsprogramet på indirekt nivå anges att testerna sker under en dag.

genomförs går det att dra slutsatsen att processen inleddes innan den tidigare ekonomidirektören slutade. Det var Polismyndigheten i Östergötland där (B) var chef som fattade det slutgiltiga beslutet om någon skulle få påbörja chefsförsörjningsprogrammet.

I förhören med (A) berättar hon att hon ställde frågan om hon kunde söka tjänsten som ekonomidirektör under pågående rekryteringsprocess när hon hade vikarierat som ekonomidirektör ett par veckor. Som hon minns så avbröts tillsättningsförfarandet eftersom hon var anställd och det fattades ett beslut att hon skulle få anställningen. (A) kommenterade i förundersökningen att *"i dagens läge skall[e] man väl kalla det ett arbetsledningsbeslut"*⁵⁸. I huvudrapporten åskådliggörs hur så kallade "arbetsledarbeslut" är ett återkommande förfaringssätt för att kringgå både lagen om offentlig anställning och regeringsformens stadgande att förtjänst och skicklighet ska vara styrande vid anställningsförfaranden inom offentlig sektor. Ett flertal exempel på detta kommer ges i andra kapitel.

(A) påbörjade sitt vikariat som ekonomidirektör utan att det hade fattats ett formellt beslut om detta. Det fattades också ett beslut⁵⁹ om att hon skulle få genomgå både Polisens chefsförsörjningsprogram mot direkt nivå och mot indirekt nivå. Dessa två kurser skulle läsas parallellt. Det finns riktlinjer om att de som påbörjar polisens chefsförsörjningsprogram på indirekt nivå ska ha genomgått kursen på direkt nivå, men det är inget krav. Däremot finns det ett krav på att *"Ha chefserfarenhet, minst ett år på direkt nivå"*⁶⁰ innan polisens chefsförsörjningsprogram mot indirekt nivå påbörjas. **Detta krav uppfylldes inte i (A):s fall.**

(A) fick således ett vikariat som ekonomidirektör trots att det beslutades att hon till stor del skulle förlägga sin arbetstid det närmsta halvåret på att genomgå två utbildningar varav det var en som hon inte nådde upp till kravprofilen för att få gå. Kursen *Det direkta ledarskapet* genomfördes på Växjö universitet⁶¹ och påbörjades den 16 januari 2009. Kursen var på 4,5 hp och innebar obligatorisk närvaro i Växjö en gång i veckan under kurstiden. (A) tog examen i juli 2009⁶². Samtidigt, den 19 januari 2009, fick hon påbörja polisens chefsförsörjningsprogram mot indirekt nivå som först innebar studier på Lunds universitet på 30 hp⁶³. Den första kursen var *"Förvaltningsrätt och arbetsrätt"* (15 hp) och examen togs i juni 2009. Den andra kursen *"Organisationsteori för polisens indirekta chefer"* (15 hp) påbörjades 1 oktober 2009. Chefsförsörjningsprogrammet mot indirekt nivå innebär både distansstudier och närstudier, bland annat 30 internatdagar. Dessutom tillkommer andra aktiviteter under programmet såsom "skuggning", vilket innebär att den studerande som observatör följer en chef på indirekt nivå i dennes vardag⁶⁴.

Den 17 februari 2009 fattades ett formellt beslut att (A) skulle vikariera som ekonomidirektör i avvaktan på att denna tjänst skulle tillsättas⁶⁵. I beslutet står att hon skulle få ett så kallat funktionstillägg retroaktivt från 1 februari 2009. Det vill säga hon skulle få ett lönetillägg för att hon

⁵⁸ Förundersökningsprotokoll SU Dnr 0150-K336-22, sid 339, förhör med (A).

⁵⁹ Precis som var fallet med det initiala beslutet om att (A) skulle börja att vikariera som ekonomidirektör finns inte några uppgifter om vem som beslutade att (A) skulle genomföra de två uppdragsutbildningarna. Allt är gallrat.

⁶⁰ Begäran A022.656/2022. Framgår av dokument: Polisens chefsförsörjningsprogram – mot indirekt nivå, sidan 5.

⁶¹ Slogs senare samman med högskolan i Kalmar och bildade Linnéuniversitet.

⁶² Linnéuniversitetet, registratören e-post, oktober 2022.

⁶³ Lunds universitet, registratören e-post, mars 2023.

⁶⁴ A022.656/2022. Framgår av dokumentet: Polisens chefsförsörjningsprogram – indirekt nivå och dokumenten: *"Polishusintroduktion"* och *"Praktik"*.

⁶⁵ Protokoll 21/2009. Polismyndigheten i Östergötlands län.

verkade som ekonomidirektör trots att hon till stora delar ägnade sig åt annat än vad som ingick i den rollen. Dagen efter att detta beslut fattades lämnade (A) in en ansökan om att bli ekonomidirektör⁶⁶. I hennes cv angavs att hon tjänstgjort på ekoroteln från januari 2006 och innehaft vikariatet som ekonomidirektör från januari 2009. Ingen av dessa uppgifter var korrekta. cv:t var upplagt på ett sådant sätt att man som läsare även fick intrycket att hon hade varit projektledare för ett projekt mot organiserad brottslighet redan från januari 2006⁶⁷, vilket inte stämde med verkliga förhållanden. Dessutom ställde hon upp sin utbildning i cv:t så att kurser i affärsjuridik redovisades dubbelt. De ingick, utan att det framgick, i den redovisade juristexamen, men presenteras också separat i uppställningen och skapade därmed intrycket att det var något hon läst utöver sin juridikexamen. I sin ansökan till den utlysta tjänsten som ekonomidirektör skrev (A) vidare att:

*"Efter tre veckor i rollen som t.f. ekonomidirektör vid polisen i Östergötland har jag bildat mig en inledande uppfattning om vad tjänsten innebär och kräver. Genom detta har jag också identifierat ett antal områden som bör vidareutvecklas. Mot denna bakgrund vill jag anmäla mig som sökande till ekonomidirektörtjänsten. Min vision som ekonomidirektör är att jag vill utveckla ekonomidirektörsrollen till ett bättre stöd för länspolismästaren."*⁶⁸

När hon skrev ansökan hade hon inte tjänstgjort tre veckor utan elva arbetsdagar. Hon hade enligt egen utsaga på denna korta tid, parallellt med att hon läste två universitetskurser på 4,5 respektive 15 hp, varav en krävde obligatorisk närvaro i Växjö, identifierat ett flertal förändringsbehov. Samtidigt arbetade (A) dessutom, enligt egna uppgifter⁶⁹, kvar som projektledare för projektet mot organiserad brottslighet. Hon skrev vidare bland annat i sin ansökan:

"Det finns många uppfattningar om bland annat budgettaktik som är förlegade och istället kan leda till oväntade bakslag. Jag har för avsikt att modernisera inställningen och införa nya metoder."

När detta skrevs hade det gått sex år sedan hon tog sin kandidatexamen i ekonomi. Hon hade inte erfarenhet av att vara ekonomidirektör i någon annan organisation. Hon framförde också att:

"Rollen som ekonomidirektör innebär ett krävande ledaransvar. Jag tänker bedriva ett gott ledarskap över enheten för intern service."

Hon hade inga tidigare erfarenheter av att vara chef och hade inte någon ledarskapsutbildning.

Drygt en månad efter att (A) tillträtt vikariatet (i mars 2009), fattades ett beslut om att hon skulle få anställningen som ekonomidirektör för Polismyndigheten i Östergötland från 1 april 2009⁷⁰.

Under sin tid som vikarierande ekonomidirektör, vilken till stor del innebar att hon läste två uppdragsutbildningar, fick hon ett funktionstillägg på 6 800 kronor⁷¹ i månaden (en löneökning på drygt 23 %) och sex veckor efter att detta beslut hade fattats, när hon tillträdde som ekonomidirektör, en ytterligare löneökning på 9 200 kronor i månaden⁷². Hon fick på kort tid en löneökning på 55 %.

⁶⁶ AA-713-14795/08. Ansökan inkommen 2009-02-23.

⁶⁷ AA-713-14795/08.(A):s cv i ansökan inkommen 2009-02-23.

⁶⁸ AA-713-14795/08. Ansökan inkommen 2009-02-23. "Mina mål som ekonomidirektör".

⁶⁹ AA-713-14795/08 (A):s cv i ansökan inkommen 2009-02-23.

⁷⁰ Protokoll Rikspolisstyrelsen 36/2009.

⁷¹ Protokoll, Rikspolisstyrelsen 21/2009. I dagens penningvärde ca 9 000 kr.

⁷² AA-713-14795/08. Protokoll, Rikspolisstyrelsen 36/2009. I dagens penningvärde ca 13 000 kr.

Att löneökningen blev så stor kan förklaras med att arbetet som ekonomidirektör var mycket mer kvalificerat i förhållande till hennes tidigare anställning på ekoroteln.

Samma dag som (A) började sitt vikariat som ekonomidirektör skulle (B) sluta som länspolismästare i Östergötland eftersom han fått en länspolismästartjänst i ett annat län. Det genomfördes en avtackning av (B) i Polismyndigheten Östergötland i slutet av januari, men han begärde att entledigas från den nya anställningen som länspolismästare i Västra Götaland. Som orsak angav han personliga skäl och uppgav att: *"Det blev uppenbart för mig och min familj att vi inte skulle klara av att med kort varsel flytta till Västra Götaland och eftersom jag anser att man som länspolismästare måste bo där man verkar fattade jag det här beslutet."*⁷³ Några veckor tidigare hade han dock till Göteborgs-Posten (GP) uppgivit att ett av flera skäl till att han tog polischefsjobbet i Göteborg var att *"Det passade familjen"*. GP försökte utan resultat att nå (B) för att få en kommentar till beslutet⁷⁴.

(A) uppger i förhör att hon innan anställningen som ekonomidirektör hade haft ett *"ärofullt uppdrag"*⁷⁵ i en samverkansgrupp mellan myndigheter (SAMEB), där länspolismästaren i Östergötland ingick och landshövdingen var ordförande. Den nya anställningen som vikarierade ekonomidirektör, som påbörjades den 1 februari 2009, innebar en mer omfattande kontakt med länspolismästaren jämfört med tidigare. (A) och (B) tjänstgjorde nu i samma byggnad. I ansökan till ekonomidirektör betonade (A) att hennes vision och ambition var att hon skulle fungera som ett stöd till länspolismästaren⁷⁶. I förundersökningen om tjänstefel genomfördes förhör med anledning av uppgifter som funnits om att (A) och (B) hade haft ett förhållande. Dessa uppgifter sträckte sig bak till år 2009. De grundar sig i att anställda inom polisen tolkat att det fanns något mer än en arbetsrelation mellan (A) och (B) utifrån bland annat blickar och kroppsspråk samt en känsla av att (A) onormalt länge och frekvent befann sig på (B):s tjänsterum⁷⁷ – i kombination med en uppfattning att hon särbehandlades när det gällde hennes karriärutveckling. Rikspolischefens tidigare pressekreterare, som uppgett att han var vän med (B), har i media berättat att han känner till att (A) och (B) hade en *"kort och ytlig romans"* under (B):s tid som länspolismästare i Östergötland men att (B) in i det sista vidhöll att *"han inte hade en relation med henne efter det"*⁷⁸.

(B) blir länspolismästare i Stockholm och har fortsatt kontakt med (A)

I juni 2010 separerade (B) och hans maka, som flyttade till en egen lägenhet⁷⁹. I juli 2010 vann skilsmässan laga kraft⁸⁰. (B) hade lämnat in skilsmässohandlingarna samma månad och dag som (C) gjort tre år tidigare. I bägge fallen angavs att skilsmässan skulle ske omedelbart utan någon betänketid⁸¹.

⁷³ Sveriges Radio, 2009. <https://sverigesradio.se/artikel/2595924>

⁷⁴ Sahlberg, 2009. <https://www.gp.se/nyheter/g%C3%B6teborg/nye-polischefen-hoppar-av-1.1061792>

⁷⁵ Förundersökningsprotokoll SU Dnr 0150-K336-22, sidan 355, förhör med (A).

⁷⁶ AA-713-14795/08 (A):s cv i ansökan inkommen 2009-02-23.

⁷⁷ Uppgivits av ett flertal polisanställda som tjänstgjort i Polismyndigheten Östergötland under denna tid, vilket i sig inte på ett konkret sätt styrker att (A) och (B) hade ett förhållande vid den tiden.

⁷⁸ Bolmgren, 2023. <https://www.expressen.se/nyheter/polistoppen-om-lofvings--dod-chock-for-manga/>

⁷⁹ 2010-06-16 ny adress ex-makan. Uppgifter från Skatteverkets folkbokföringsregister [2023-06-08].

⁸⁰ Uppgifter från Norrköpings Tingsrätts arkiv [2023-06-08].

⁸¹ Bägge parter hade skrivit på skilsmässohandlingarna.

I mars 2012 fattades det formella beslutet av regeringen att (B) skulle byta tjänstgöringsort och bli länspolismästare i Stockholm⁸². Han påbörjade sin tjänst i Stockholm två månader senare, den 5 maj 2012⁸³.

Någon vecka innan den tidigare länspolismästaren i Stockholm gick ut officiellt och meddelade att hon skulle sluta som länspolismästare⁸⁴, skickade (B) ett mejl där han hänvisade till en fråga som han ställt per telefon en vecka tidigare. Frågan gällde om (A) kunde få kompetensutveckling på Ekonomiavdelningen vid Rikspolisstyrelsen i Stockholm. (B) skrev att: *"Hon är extremt ambitiös och kompetent"*⁸⁵. (B) var under tiden i Östergötland **inte** (A):s närmsta chef. Under förhör uppgav han att han hade utvecklingssamtal med henne när han var länspolismästare i Östergötland⁸⁶, vilket enligt gängse rutiner borde ha genomförts av hennes närmsta chef.

Torsdagen den 15 mars 2012 fattade regeringen beslut om att (B) skulle bli länspolismästare i Stockholm. Tre arbetsdagar senare, tisdagen den 20 mars, fattade chefen på rikspolischefens kansli beslut om att (A) skulle få genomföra en så kallad stabstjänstgöring⁸⁷ på Rikspolisstyrelsen i Stockholm. Det var fem månader efter (B):s mejlkonversation där han pushade för att (A) skulle erbjudas en sådan plats. Varför beslutet om hennes tjänstgöring på Rikspolisstyrelsens i Stockholm fattades i anslutning till att (B) fick sin länspolismästartjänst i Stockholm har inte gått att få reda på. Stabstjänstgöringen skulle påbörjas i april 2013. (A) blev dock gravid och två veckor innan hon skulle påbörja sin stabstjänstgöring fattades ett beslut att denna istället skulle påbörjas 4 augusti 2014 och pågå som längst fram till bildandet av den nya Polismyndigheten⁸⁸. Den som undertecknade beslutet uppger att vad han minns började aldrig (A) sin stabstjänstgöring på grund av att hennes önskemål inte gick att kombinera med de krav som ställdes på stabstjänstgöringen⁸⁹. (E), som genom upprättade texter och uttalanden är den befattningshavare inom Polismyndigheten som varit mest involverad i att avfärda den kritik som förekommit mot (A) i media, uppgav dock i förundersökningen att (A) genomfört stabstjänstgöring hos rikspolischefen hösten 2014⁹⁰. Rapportförfattaren tjänstgjorde på rikspolischefens kansli under denna period och det var andra än (A) som hade stabstjänstgöring där, dessutom finns det ett formellt beslut fattat att hon inte skulle genomföra sin stabstjänstgöring. Det beslutet fattades i maj 2014⁹¹.

(A) fick frågan av förhørsledaren om (B) hade varit med och "pushat eller lyft fram" henne på något sätt när hon arbetade i Östergötland. Hon svarade:

H: .. pushade eller lyfte fram?

FL: Eller liknande?

H: .. nej eller ja alltså det inte någonting som jag kan säga något särskilt men det ingår väl också i ledare. Sen var ju liksom det måste det vore nästan taskigt om han inte hade gjort det kan jag tycka. Men jag kan inte ge någon jag kan inte komma ihåg att det skulle han varit något särskilt.

Bild 1. Utdrag från förhör⁹². H = Hörd person är (A). FL = Förhørsledaren.

⁸² TT, 2012. <https://www.svt.se/nyheter/inrikes/ny-lanspolismastare-i-stockholm>

⁸³ Blåljus.nu, 2012. <https://blaljus.nu/nyhetsartikel/ny-lanspolismastare-utsedd-efter-carin-gotblad>

⁸⁴ TT, 2011. <https://www.svt.se/nyheter/lokalt/stockholm/carin-gotblad-slutar>

⁸⁵ Förundersökningsprotokoll SU Dnr 0150-K336-22, sid 282,) mejl skickat 26 oktober 2011.

⁸⁶ Förundersökningsprotokoll SU Dnr 0150-K336-22, sid 374, förhör med (B).

⁸⁷ Brukar vara ett led i karriären där utvalda medarbetare ges en möjlighet att få en inblick i arbetet i en stab på nationell nivå (förekommer också regional nivå för befattningshavare längre ner i hierarkin).

⁸⁸ VLK-712-713-2174/12. Protokoll nr/år: VLK 25/13 Beslutsdatum: 2013-03-19.

⁸⁹ Svar skickat december 2021.

⁹⁰ Förundersökningsprotokoll SU Dnr 0150-K336-22, sid 323, förhör med (E).

⁹¹ VLK-712-713-2174/12. Protokoll nr/år: VLK 43/14 Beslutsdatum: 2014-05-05.

⁹² Förundersökningsprotokoll SU Dnr 0150-K336-22, sid 355, förhör med (A).

I förhör med (A) under förundersökningen om grovt tjänstefel framförde hon att hennes uppfattning var att (B) inte behandlat henne på något annat sätt än andra i ledningsgruppen⁹³. Det ställdes även en fråga under förhören med (B) med anledning av misstanken mot honom om grovt tjänstefel och han fick frågan om han på något sätt varit aktiv i (A):s karriär innan han började sin tjänst som länspolismästare i Stockholm. Han svarade "nej"⁹⁴.

Av förundersökningen framgår att (A) sommaren 2013 efter arbetstid tog en fika med (B) när hon besökte Stockholm och att de också hade ätit lunch tillsammans i Norrköping⁹⁵. I en intervju i TV4 efter den mediala uppmärksamheten av deras relation hävdade hon bestämt att denna "*i huvudsak handlat om en relation chef och medarbetare*"⁹⁶. (A) framförde i förhör under förundersökningen att (B) inte var hennes chef när de träffades under denna period⁹⁷. Under dessa tre år – innan (A) fick anställning som underrättelsechef – fanns det inte en chef-medarbetarrelation eftersom (B) var chef i Stockholm och (A) arbetade i Östergötland. Hon uppgav att det under denna period förekom sporadisk kontakt, men ville eller kunde inte under förhöret i förundersökningen om grovt tjänstefel precisera frekvensen närmare. Nedan återges utdrag av förhör med henne.

H: Ja men alltså det var som jag sa förra gången det fanns ju någon form av regelbunden kontakt. Men hur mycket och ofta det har jag inga större minnen av att det skulle ha varit speciellt så.

FL: Hur skulle du vilja beskriva er kontakt eller relation där mellan 2012 till 2015? Vilken typ av relation eller kontakt?

H: Ja jag sa förra gången tror jag att jag sa alltså en professionell kontakt. Jag tyckte att det var bra att behålla kontakten med honom.

FL: När du säger professionell kontakt utveckla det så jag förstår vad du menar med det.

H: Ja men alltså det är som jag har med flera andra idag. Ses för lunch då och då och diskuterar. Ja diskuterar liksom. Alltså ja vad ska jag säga det är lite olika beroende på men. Ja vad pratar man om ja men alltså arbetslivet i stort alltså samhällsutvecklingen det är ett sätt att hålla sig. Mental utbyte mental stimulans bredare perspektiv än precis på den tjänst man sitter i. Kontaktnät nätverkande.

FL: Finns det något inslag av en privat relation för dig i en professionell kontakt?

H: Ja men alltså det beror ju det. Det går inte att säga bara rakt upp och ner och dra en gräns sådär. Jag vet vad jag ska liksom hur definiera det ena eller det andra du måste nästan ställa någon följdfråga då vad du menar i så fall.

FL: Nej men jag tänker du berättade ju här att det var någon form av stimulans utöver sin egen tjänst ett nätverkande. För mig låter det mer som att det är mer arbetsrelaterat. Men fanns det något privat utbyte att man blir mer privat och pratar om privata saker. Som i och för sig inte behöver betyda en kärleksrelation utan att man även får en privat kontakt. En vänskapskontakt eller liknande.

H: Jag förstår nej men jag har liksom inget minne av att jag skulle ha.

. Ja alltså jag kan inte

Bild 2. Utdrag från förhör⁹⁸. H = Hörd person är (A). FL = Förhørsledaren.

Som ett led i förundersökningen återskapades raderad kommunikation mellan (A) och (B). Skickade SMS och annan kommunikation mellan dem är till stora delar maskad i förundersökningsprotokollet som lämnades ut, men av frågorna som ställts till (A) och (B) går det att tolka att innehållet i vissa meddelanden har karaktären av något annat än en arbetsrelation mellan chef och medarbetare. Några utdrag från förundersökningen kan tydliggöra detta. Förhørsledaren påpekade att (A) i tidigare

⁹³ Förundersökningsprotokoll SU Dnr 0150-K336-22, sid 355, förhör med (A).

⁹⁴ Förundersökningsprotokoll SU Dnr 0150-K336-22, sid 374, förhör med (B).

⁹⁵ Förundersökningsprotokoll SU Dnr 0150-K336-22, sid 341, förhör med (A).

⁹⁶ TV4, 2022. <https://www.tv4.se/klipp/va/20378451/staaf-tillbakavisar-relationsryktet-det-finns-ingen-hemlig-relation>.

⁹⁷ Förundersökningsprotokoll SU Dnr 0150-K336-22, sid 341, förhör med (A).

⁹⁸ Förundersökningsprotokoll SU Dnr 0150-K336-22, sidan 356, förhör med (A).

förhör sagt att kontakten med (B) skett via SMS och mejl, men att det utav säkerhetsskyddschefens PM framgår att kontakten även skett via appen Signal:

H: Ja i senare tid ja absolut men jag uppfattade att frågan var liksom långt tillbaka i tiden.
FL: Mm
H: Ja men Signal men det är ju ett det använder ju vi i tjänsten.
/.../
FL: Men hade ni kontakt via Signal för arbetets/tjänstens skull eller fanns det även privata inslag som ni använde Signal till.
H: Ja alltså kommunikationen i huvudsak i tjänsten. Men det fanns ja jag fick något meddelande vid något tillfälle. Att ja vad var det för någonting. Det fanns ju någon form av att han hade skickat något meddelande om att det var lyste fint i mitt fönster eller någonting sådant där när han gick förbi. Typ ett sådant meddelande.
/.../
FL: Ja nej jag pratade också om [redacted] förhör och ni hade ju haft en lunch och hon uppfattade det som [redacted]
H: Jag vet inte hur hon uppfattade det, det kan inte jag svara på. [redacted]
H: Mm när du och (B) har haft kontakt med varandra via mail eller Signal eller sms. Hur skulle du vilja beskriva att tonen har varit mellan er?
H: Normalt sett rent arbetsrelaterad [redacted]

Bild 3. Utdrag från förhör⁹⁹. H = Hörd person är (A). FL = Förhørsledaren.

På grund av att mycket av texten i förundersökningen är maskad är det oklart om (A) utvecklade vad som menades med att tonen "normalt sett" var arbetsrelaterad och framförallt vad det innebar när denna ton frångicks och hur ofta det inte var "normalt sett". I nedanstående utdrag från förhöret verkar förhørsledaren bland annat vara inne på att ställa frågor kring om relationen bara var arbetsrelaterad med anledning av ett ord som (A) använde sig av i konversationen med (B): "Men vi har också funnit NNNN [Ord är maskat. Har sannolikt fyra bokstäver – skulle exempelvis kunna vara ordet 'kram'.]", varvid (A) svarade: "Ja men jag kan skriva så i tjänsten också."

FL: Vi har ju i den här utredningen inhämtat mailtrafik. Och även återskapande raderade mail.
[redacted]
FL: Nej tycker du att det [redacted]
H: Nej men vad jag tycker är en sak men det här måste ju ses i det sammanhanget hur jag själv upplever också hur jag har blivit. [redacted] Det var för att [redacted] Ja
FL: Mm
[redacted]
FL: Vi har också funnit [redacted]
H: Ja men det kan jag skriva i tjänsten också.
FL: Mm

Bild 4. Utdrag från förhör¹⁰⁰. H = Hörd person är (A). FL = Förhørsledaren.

⁹⁹ Förundersökningsprotokoll SU Dnr 0150-K336-22, sidorna 360–361, förhör med (A). Ett namn har strukits bort (i blått) och (B):s namn har ersatts med (B).

¹⁰⁰ Förundersökningsprotokoll SU Dnr 0150-K336-22, sidorna 361–362, förhör med (A).

Utifrån de uppgifter (B) lämnat skrev Runar Viksten i sin utredning att: *"(A) ville för flera år sedan inleda en relation med honom, men han avvisade det."*¹⁰¹ Det framgår inte i utredningen hur och när dessa närmanden skett. Runar Viksten drog slutsatsen att:

*"Vid en samlad bedömning anser jag ställt utom rimligt tvivel att (A) och (B) haft en intim relation."*¹⁰²

Runar Vikstens slutsatser byggde bland annat på att säkerhetsskyddschefen framfört att han *"uteslutit att han kan ha missuppfattat vad (A) sagt om relationen med (B)"* och att *"Någon rimlig förklaring står inte att finna till att" han "avsiktligt skulle ha velat ge en falsk bild av (A):s och (B):s förhållande"*. Viksten skriver vidare att: *"Att (A) numera vill nedtona relationen till (B), och att denne för sin del helt förnekar den, kan däremot ha tämligen uppenbara förklaringar som jag inte finner skäl att närmare utveckla."*¹⁰³ Han fortsätter att *"Det bör även anmärkas"* att (A) såväl enligt säkerhetsskyddschefens PM som: *"vid samtal med mig, uppgett att hon var rädd för vad (B) skulle företa sig när han fick veta att hon börjat umgås med en annan man. Det tyder knappast på att hennes förhållande med (B) varit ytligt och sedan länge avklarat."*¹⁰⁴

Viksten kunde inte fastställa exakt när relationen inleddes och hade inte tillgång till den SMS-trafik och annan information som fanns i förundersökningen.

(B) uppger i ett förhör till förhørsledaren att relationen med (A) enbart var arbetsrelaterad, men han får mejl upplästa under förhöret som indikerar något annat. Ett sådan mejl skickades i oktober 2012.

FL: Vill du läsa mailet om det får dig att...

H: Nej jag känner inte igen det här jag kommer inte att känna igen det. Ja nej jag känner inte alls igen det här. Det finns inget allvar i det där.

FL: Du har ingen förklaring till?

H: Det finns inget allvar i det där.

FL: Nej

H: Nej

Bild 5. Utdrag från förhör¹⁰⁵. H = Hörd person är (B). FL = Förhørsledaren.

FL: Vi tycker att den visar på en lite vänskapligare relation än en professionell relation eller?

H: Nej alltså. Ja det här är en man, kvinna konversation. Men jag skulle kunna skriva på precis samma sätt och precis med samma skämtsamma ton till en annan person och då kanske det låter annorlunda.

Bild 6. Utdrag från förhör¹⁰⁶. H = Hörd person är (B). FL = Förhørsledaren.

Ett annat mejl skickades 27 juni 2013:

¹⁰¹ Runar Viksten utredning. Dnr: A714.133/2022, sidan 18.

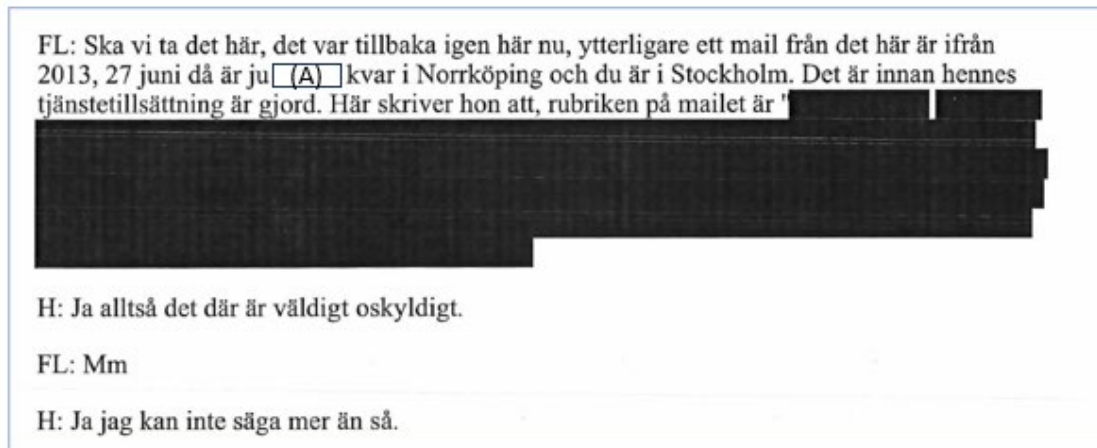
¹⁰² Runar Viksten utredning. Dnr: A714.133/2022, sidan 26.

¹⁰³ Runar Viksten utredning. Dnr: A714.133/2022, sidan 26.

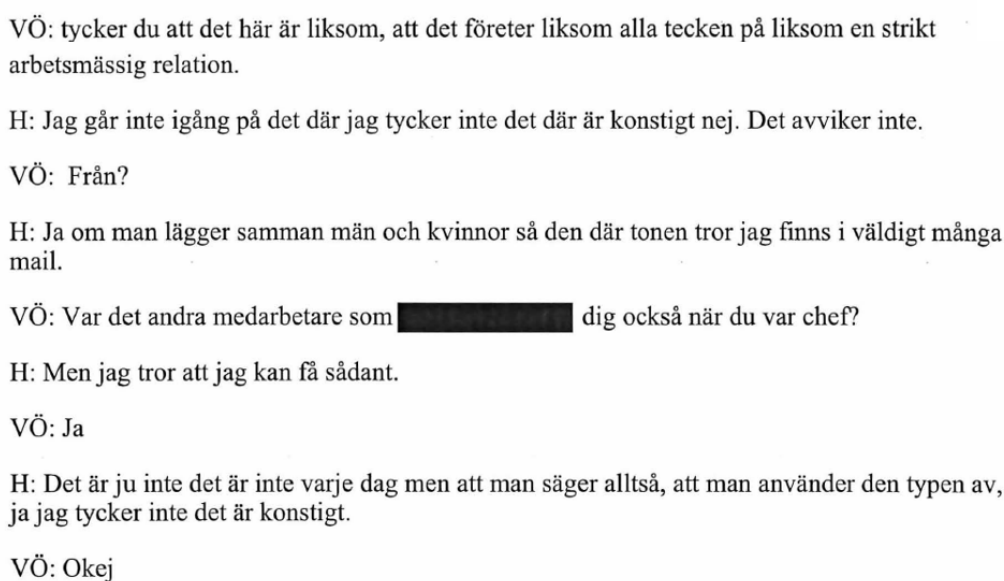
¹⁰⁴ Runar Viksten utredning. Dnr: A714.133/2022, sidan 26.

¹⁰⁵ Förundersökningsprotokoll SU Dnr 0150-K336-22, sidan 386, förhör med (B).

¹⁰⁶ Förundersökningsprotokoll SU Dnr 0150-K336-22, sidan 387, förhör med (B).

Bild 7. Utdrag från förhör¹⁰⁷. H = Hörd person är (B). FL = Förhørsledaren.¹⁰⁸

Bild 8. Utdrag från förhör¹⁰⁹. Hörd person (B) VÖ = Vice överåklagare Bengt Åsbäck.

Ovanstående mejl skickade (A) till (B) två veckor efter att hon tagit en fika med (B) i Stockholm och knappt fyra veckor innan hon fick sitt andra barn. Drygt fem månader efter att hon kommit tillbaka från sin föräldraledighet beslutade (B) att (A) skulle anställas som underrättelsechef på Nationella operativa avdelningen, vilket kommer beröras mer utförligt nedan. Åtta månader senare flyttade hon från sin familjs gemensamma bostad till en lägenhet som låg i samma del av Norrköping som (B) hade sin bostad¹¹⁰.

(A) får anställning som underrättelsechef för svensk polis

Under år 2014 lyses ett flertal anställningar ut i den nya Polismyndigheten. En av dessa var underrättelsechefstjänsten på Nationella operativa avdelningen (Noa). Av utlysningstexten framgick bland annat att anställningen innebar att vara chef över flera organisatoriska enheter, att kunna verka

¹⁰⁷ Förundersökningsprotokoll SU Dnr 0150-K336-22, sidan 392, förhör med (B).

¹⁰⁸ (A) ersatt namn i utdraget

¹⁰⁹ Förundersökningsprotokoll SU Dnr 0150-K336-22, sidorna 392–393, förhör med (B).

¹¹⁰ Skatteverket Folkbokföringsregistret [2022-11-02].

som polischef i beredskap och att ha ett nationellt ansvar för strategisk och operativ underrättelseverksamhet¹¹¹. Flera av de sökande till anställningen hade omfattande erfarenhet av att vara chefer för ett flertal organisatoriska enheter och hade meriter som väl stämde överens med den utlysta kravprofilen¹¹². Några exempel på kandidater som sökte anställningen som underrättelsechef:

- Exempel 1: Kandidaten hade bl.a. varit biträdande distriktschef i Stockholm City (4 år), polisintendent vid säkerhetspolisen (4 år), Lärare – Polischef i beredskap steg 1–3 (4 år, deltid) och nationellt utbildningsuppdrag att undervisa i att leda polisverksamhet enligt Polisens underrättelsemodell (2 år, deltid).
- Exempel 2: Kandidaten hade bland annat varit polisintendent, chef för ett polisområde och stf chef vid polismyndighet (3 år), polisöverintendent Nationella operativa avdelningen (11 månader), gått polischefskurs I, polischefskurs II, nationell stabsutbildning m.m.
- Exempel 3: Kandidaten hade bland annat varit biträdande rikskriminalchef (3 år), tf länspolismästare (5 år) och genomgått polisens utvecklingsprogram för framtida högre chefer (2 år, deltid) m.m.
- Exempel 4: Kandidaten hade bland annat varit länspolismästare (2 år), polismästare i ett polisdistrikt (motsvarande dagens polisområden) (4 år), polismästare i ytterligare ett polisdistrikt, chef för ett läns kriminalavdelning samt omfattande erfarenheter av att vara kommenderingschef i uppmärksammade ärenden.
- Exempel 5: Kandidaten hade bland annat varit polischef för en avdelning med ca 500 anställda (9 år), kanslichef för en enhet med 200 anställda (3 år), biträdande chef polismyndighet (2 år) och hade en masterexamen i offentlig förvaltning, var tingsrättsmeriterad samt hade genomgått polischefskurs I och II.
- Exempel 6: Kandidaten hade varit länspolismästare (drygt 1 år) och stf länspolismästare (8 år), kanslichef i en polismyndighet (3 år), operativ chef i samma myndighet (1 år), närpolischef (1 år) och stf närpolischef (4 år). Kandidaten hade erfarenhet av att verka som chef inom Försvarsmakten (bland annat stf chef för underrättelseavdelningen under en utlandsmission och stf kompanichef under en annan utlandsmission).

Sista ansökningsdagen för den utlysta anställningen var den 5 augusti 2014. (A) sökte inte tjänsten innan ansökningstiden gick ut. (B) medverkade i Genomförandekommittén¹¹³ som sakkunnig under perioden 2014-06-16 till 2014-12-31. Den 20 november fattade regeringen beslutet att (B) skulle bli chef för den nationella operativa avdelningen från och med den 1 januari 2015¹¹⁴. I och med detta beslut tog (B) över ansvaret för rekryteringen av chefen till underrättelseverksamheten och fick full beslutanderätt gällande vilka han anställde. Tre arbetsdagar senare, tisdagen den 25 november, lade Genomförandekommittén ut en ny ansökan om att en chef till underrättelseverksamheten söktes. Den första utlysningen där ansökningstiden gick ut i augusti 2014 resulterade i att ett 20-tal personer sökte anställningen¹¹⁵. Trots att ett flertal av dem var välmeriterade lystes anställningen ut igen. Varför?

I Runar Vikstens utredning framgår att Polismästare (E) på Polismyndighetens HR-avdelning i utredningen hävdade att Genomförandekommittén hade fattat ett beslut om att ”processen gällande

---

¹¹¹ Ju 2012:16/2013/26.

¹¹² Framgår av erhållna cv:n i förhållande till kravprofilen.

¹¹³ Skulle lämna förslag till organisation av den nya centrala Polismyndigheten och att tillsätta dess chefstjänstemän (förutom rikspolischefen).

¹¹⁴ Skatteverket, oktober 2022. Byte av folkbokföringsadress 2015-10-05.

¹¹⁵ (E) har uppgett att det var 17 stycken. Det finns inte några handlingar arkiverade som visar hur många som sökte vid det första tillfället.

*enhetschefer till NOA skulle pausas*¹¹⁶ i väntan på att chefen för den nationella avdelningen (Noa) utsågs. Det finns inget beslut arkiverat om att processen pausades¹¹⁷ och (E) lämnade inte någon förklaring till varför dessa tjänster överhuvudtaget lystes ut om de skulle pausas i väntan på att chefen för Noa hade utsetts. (E) lämnade en liknande utsaga i förundersökningen om grovt tjänstefel mot (B)¹¹⁸, men uppgifterna är något motstridiga i och med att han också uttryckte att de andra processerna fortsatt, men att processen att utse underrättelsechef var *"något efter"*¹¹⁹. När det gällde förlängningen av ansökningstiden för kanslichefstjänsten på Noa gavs ett motiv i utlysningstexten:

*"Den tillträdande chefen för Nationella operativa avdelningen (NOA), (B), har beslutat att förlänga ansökningstiden för chef kansli vid NOA då det har beslutats att anställningen ska vara biträdande chef för NOA tillika kanslichef. Du som redan har sökt denna befattning kvarstår med din ansökan."*¹²⁰

Gällande de andra utlysningarna lämnades inget motiv i utlysningstexten till att de lystes ut på nytt. Det finns heller inget beslut att de tidigare initierade ansökningsprocesserna skulle avbrytas eller att ansökningstiden skulle förlängas. En ny utannonsering skedde utan några kommentarer om den tidigare utlysningen, där ansökningstiden gått ut fyra månader tidigare.

(E) hävdade i förhör i förundersökningen att man valde att:

*"öppna upp så att de som inte hade sökt och som var intresserade av att söka chefstjänst på NOA, fick den möjligheten /.../ när det blev känt vem som hade blivit avdelningschef så tänkte man att intresset kunde växa till att söka tjänst"*¹²¹.

Med den logiken borde även de högsta chefstjänsterna i region Stockholm lystes ut igen när det blev känt att (B) som var chef för region Stockholm inte skulle bli regionpolischef där, utan att en ny regionpolischef skulle utses. Så var dock inte fallet. Elva beslut att tillsätta strategiska chefer i region Stockholm fattades efter att det hade beslutats att (B) inte skulle vara regionpolischef i denna region i den nya Polismyndigheten och innan någon ny regionpolischef hade utsetts (gällde bland annat chefen för den regionala underrättelseenheten, chefen för den regionala utredningsenheten, chefen för den operativa enheten samt polisområdeschefer i city, nord och syd)¹²².

(E) hävdade vidare, både i Runar Vikstens utredning och i förhör i förundersökningen, att kandidaterna som sökte anställningen som underrättelsechef fick information om att processen pausats. Kontakt med personer¹²³ som lämnade in ansökan till underrättelsechef innan ansökningstiden gick ut i augusti 2014 pekar dock inte på att de fått något sådant meddelande. I förundersökningen påstod (E) att ansökningstiden till den nya utlysningen som underrättelsechef var 10–14 dagar, men av arkiverade ansökningshandlingar framgår att ansökningstiden var kortare än normalt: en vecka (gick ut efterföljande tisdag, det vill säga den 2 december). (B) stod som kontaktperson. (A) skickade in en ansökan till anställningen som underrättelsechef med e-post.

Det finns inga arkiverade dokument som visar varför en ny utlysning genomfördes, hur urvalsprocessen genomfördes eller om (A) eller någon av de andra 21 kandidaterna kallades till

¹¹⁶ Runar Vikstens utredning. Dnr: A714.133/2022, sidan 13.

¹¹⁷ A413.548/2023.

¹¹⁸ Förundersökningsprotokoll SU Dnr 0150-K336-22, sidan 321, förhör med (E).

¹¹⁹ Förundersökningsprotokoll SU Dnr 0150-K336-22, sidan 321, förhör med (E).

¹²⁰ Ju 2012:16/2013/26, utlysningstext, november 2022, sidan 1.

¹²¹ Förundersökningsprotokoll SU Dnr 0150-K336-22, sid 321, förhör med (E).

¹²² A460.451/2023.

¹²³ Tre personer.

intervju. I ett dokument som är undertecknat av (B) den 19 februari 2015 framgår att han fattade ett beslut om att (A) skulle anställas som sakkunnig och bli chef för underrättelseverksamheten¹²⁴. Under pågående anställningsprocess, två veckor innan anställningsbeslutet undertecknades, kontaktade (B) per telefon chefen för HR-avdelningens enhet för arbetsmiljö och hälsa. (B) undrade om det gick att arrangera en utbildning för att tilldela tre polischefer vapen. En var (A) och en var (F)¹²⁵. Av detta går det att dra slutsatsen att beslutet att (A) skulle få chefstjänsten var fattat innan det officiella beslutet undertecknades.

(A) tillträdde sin tjänst den 2 mars 2015. När hon fått tjänsten presenterades hon internt (under rubriken "(B):s nya gäng"): *"Erfarenhet som ekonomidirektör och projektledare för projekt mot organiserad brottslighet på Polismyndigheten i Östergötlands län"* och att *"Hon har gått flera kurser i ledarskap"*. Istället för att skriva *"ett projekt"* formulerades texten så att man få kunde uppfattning att hon varit projektledare för fler än ett projekt mot organiserad brottslighet trots att så inte var fallet. Hennes engagemang i detta projekt hade dessutom varit mycket begränsat. Vidare framgick utifrån personalakt och kursutdrag från universitet att påståendet om att hon gått flera kurser i ledarskap inte stämde.

Fyra månader senare, den 2 juli 2015, undertecknade (B) ett beslut att (A) skulle bli polismästare och få en lön på 69 000 kr/månad¹²⁶. Det innebar en löneökning med 16 000 kr i månaden (30 %) i jämförelse med den lön hon hade i sin tidigare befattning som ekonomidirektör. Att löneökningen blev så stor beror på att hon hamnade på en högre chefsnivå och fick ett större ansvar jämfört med hennes tidigare befattning inom Polismyndigheten.

I rapporten *"Hur Polismyndigheten efterlever offentlighetsprincipen"* framgår att (A) lämnade missvisande och felaktig information i sina inskickade ansökningshandlingar till anställningen som underrättelsechef. Polismyndigheten och (A) har i olika sammanhang ifrågasatt innehållet i denna rapport¹²⁷ och i Runar Vikstens utredning framfördes att:

*"Det har vidare påståtts/insinuerats att (A)¹²⁸ skulle ha lämnat oriktiga uppgifter i sina ansökningshandlingar. Jag har heller inte funnit något stöd för detta och anser att hennes uppgifter och vad hon i övrigt åberopat är korrekt."*¹²⁹

Runar Viksten hänvisade till att (A) uppgett att det hon: *"angett i ansökan till tjänsten som underrättelsechef på NOA stämmer"*¹³⁰. Runar Vikstens utredning berörs i [bilaga 3](#), där det bland annat framgår att han fäster stor tilltro till informanter som har ett intresse av att inte framställa sitt agerande i negativ dager och att underlag för att styrka eller ifrågasätta informanternas utsagor i regel har utelämnats.

Om hans slutsatser, utspel från (A) och uttalanden från Polismyndigheten angående (A):s meriter till anställningen som underrättelsechef inte så konsekvent hade garanterat uppgifternas riktighet hade det till stora delar gått att begränsa hela denna redogörelse till en fotnot med en hänvisning till bilaga 2 i rapporten om hur Polismyndigheten efterlever offentlighetsprincipen. Nu behövs istället en

¹²⁴ A064.465/2015. Beslutsdatum på dokument är den 17 februari.

¹²⁵ Förundersökningsprotokoll SU Dnr 0150-K336-22, sidan 87, förhör med enhetschef HR.

¹²⁶ Polisen. Dnr: A267.054/2015.

¹²⁷ Se t.ex. Grill Pettersson, 2022a. <https://www.svt.se/nyheter/inrikes/inga-tveksamheter-och-ickefraga-sa-avvisades-fragestecknen-kring-rekryteringen> och Erlandsson, 2022d. <https://www.dn.se/sverige/linda-staaf-jag-ar-utsatt-for-en-smutskastningskampanj/>

¹²⁸ Namn anonymiserat i citatet.

¹²⁹ Runar Viksten utredning. Dnr: A714.133/2022, sidan 25.

¹³⁰ Runar Viksten utredning. Dnr: A714.133/2022, sidan 15.

fördjupad genomgång med systematiskt redovisade fakta. Kravprofilen till anställningen som underrättelsechef delades upp i **erfarenheter** som ska gå att läsa sig till i ett cv, **kunskaper** som ska gå att läsa sig till i ett cv, **förmågor** som ska bedömas i intervjuer och tester och ett **övrigt krav** att den sökande ska ha svenskt medborgarskap. Av [bilaga 2](#) framgår att **(A) inte var konkurrenskraftig till anställningen som underrättelsechef och att det förekom missvisande och oriktig information i hennes ansökningshandlingar.**

I förundersökningen uppger (A) att hon *"gärna suttit kvar kanske än idag som ekonomidirektör men tjänsten försvann"*¹³¹. Titeln ekonomidirektör ändrades till ekonomichef i den nya myndigheten. (A) sökte anställning som ekonomichef och med tanke på hennes yttrande i förundersökningen går det att dra slutsatsen att hon hade ett intresse av att få denna tjänst. Totalt var det 51 sökande till anställningarna som ekonomichef på regionnivå. (A) fick inte anställning som ekonomichef i region Öst utan den gick till en annan sökande som bland annat hade åtta års chefserfarenhet från Livsmedelsverket och som varit revisor vid Riksrevisionsverket i sju år¹³². Ett skäl till att (A) inte erbjöds denna anställning trots att hon var tillförordnad chef och dessförinnan varit ekonomidirektör i Polismyndigheten Östergötland, kan vara att hon inte upplevdes ha varit lyckosam i denna roll (se [bilaga 2](#)). Innan (A) sökte anställningen som ekonomichef sökte hon också anställning som kanslichef i tre regioner. En var region Öst. I förundersökningen berättar hon att:

*"Det jag satsade mentalt på rätt mycket i ett första skede det var tjänsten som kanslichef i region Öst. /.../ jag fick en del vinkar vinklingar också vad heter det hintar kanske det heter. Om att det var inte jag som skulle få den tjänsten för det fanns en annan kvinna som satt bättre till och som jobbade väldigt nära då regionpolischefen i Öst också. Så någonstans i den där processen så började jag förstå att jag är nog inte aktuell för den tjänsten."*¹³³

Anställningen som kanslichef i region Öst gick till den person som varit chef för förändringskansliet vid Polismyndigheten i Östergötlands län. Hon hade dessförinnan varit chef för rättsenheten i Polismyndigheten i Östergötlands län. Innan hon fick anställning inom Polismyndigheten hade hon bland annat varit chef på Transportstyrelsens rättsavdelning. Förutom en examen från det affärsjuridiska programmet vid Linköpings universitet hade hon gått fristående kurser i ekonomi och statsvetenskap¹³⁴. Det finns inget som pekar på att den som fick anställningen som kanslichef i region Öst var mindre kvalificerad än (A) och att hon skulle ha fått tjänsten på grund att hon jobbade "väldigt nära regionpolischefen" som yttranden från (A) antyder.

Utöver detta sökte (A) kanslichefstjänsten i region Bergslagen. Den gick till en annan sökande¹³⁵. Hon sökte även anställning som kanslichef i Stockholm. Källor uppger att hon förordades att få kanslichefstjänsten i region Stockholm där (B) var regionpolischef, men att hon drog tillbaka sin ansökan¹³⁶ och istället sökte anställning som underrättelsechef för Noa när (B) fick chefstjänsten där¹³⁷.

¹³¹ Förundersökningsprotokoll SU Dnr 0150-K336-22, sidan 343, förhör med (A).

¹³² A399.929/2023 (cv)

¹³³ Förundersökningsprotokoll SU Dnr 0150-K336-22. Förhör med (A) sidan 343.

¹³⁴ A399.929/2023. cv på den som fick anställningen som ekonomichef för region Öst.

¹³⁵ Av förundersökning framgår att hon sökt denna anställning samt utifrån samtal med två personer som berättade att annan sökande fick anställningen.

¹³⁶ Framgått av mejl i juni 2023 från en polisanställd och av uppgifter som lämnats av annan person i telefon i juni 2023. Återkallande av ansökningar har gallrats ur.

¹³⁷ Framgår av ansökningshandlingar att hon sökte anställning som underrättelsechef på NOA efter att (B) förordats att bli chef där.

(A) sökte även anställning som underrättelsechef på regionnivå. Sista ansökningsdag var samma dag som för anställningen som underrättelsechef på Noa (den första utlysningen), vilken (A) **inte** sökte. För tjänsten som underrättelsechef på regional nivå fanns ett bör-krav: *"Gedigen erfarenhet av underrättelseverksamhet"*, vilket skiljde sig från tjänsten som underrättelsechef på Noa där detta inte krävdes. Varför angavs inte det specifika kravet på en djup kunskap om underrättelseverksamhet för chefstjänsten som innebar att ha det nationella ansvaret för denna verksamhet? Vem eller vilka i Genomförandekommittén formulerade texterna till chefstjänsterna på Noa? Har (B) påverkat utlysningstexten till underrättelsechef på Noa? Det framgår heller inte av några förhör eller andra handlingar varför (A) initialt bara sökte chefstjänsterna som underrättelsechef på regionnivå, vilket inkluderade den region som (B) var chef för, och sökte anställning som underrättelsechef på Noa först när (B) blivit utsedd som chef där. (E) har dock framfört att anledning till att lysa ut tjänsten igen var, som tidigare nämnts, att: *"när det blev känt vem som hade blivit avdelningschef så tänkte man att intresset kunde växa till att söka tjänst"*¹³⁸.

Det figurerade först uppgifter om att det endast tillkom en sökande till tjänsten som underrättelsechef för den nationella avdelningen, men dessa uppgifter dementerades: *"tillkom fem sökande enligt (E), och inte en sökande"*, men Polismyndighetens pressavdelning *"uppger samtidigt att det inte finns dokument som styrker detta"*¹³⁹. Det påstås att det finns minnesanteckningar angående att det tillkom fem sökande. Dessa minnesanteckningar har inte förvarats i respektive akt utan någon annanstans på HR, som vid den tidpunkten inte existerade som avdelning¹⁴⁰. Hur troligt är det att dessa minnesanteckningar har sparats i åtta år när många andra upprättade allmänna handlingar som begärts ut inte har sparats? Det bör särskilt beaktas att befattningshavare från Genomförandekommittén som medverkade i rekryteringen av denna typ av chefstjänster i hög utsträckning har fått andra arbetsuppgifter inom Polismyndigheten – exempelvis (E) som blev polisområdeschef i region Syd. En fråga ställdes om det gick att få ett foto på den påstådda minnesanteckningen för att se att den existerade, men det svar som erhöles var:

*"Minnesanteckningen är inte arkiverad och hör inte till ett specifikt rekryteringsärende utan till det övergripande planeringsarbetet för Genomförandekommitténs bemanning under 2014. Eftersom det just är en minnesanteckning och inte en allmän handling så fotas den heller inte av och lämnas ut enligt din begäran"*¹⁴¹

Det finns inget som förbjuder att en minnesanteckning lämnas ut eller att en sida fotas av för att visa dels att minnesanteckningen existerar, dels vad det är för typ av minnesanteckning. Det hade gått snabbt att ta ett foto på en sida i minnesanteckningen. Med tanke på den diskussion som uppstått kring rekryteringsprocessen och hur många sökande som inkom till den andra utlysningen hade det kunnat visa på att det fanns ett intresse från Polismyndighetens sida av att vara transparent. Av [bilaga 4](#) framgår att det som utmärker datainsamlingen om uppgifter gällande (A) är ett icke transparent beteende från Polismyndighetens sida.

Det var 81 sökande till anställningarna som underrättelsechef på regionnivå. Många av dessa hade omfattande meriter. Den person som tidigare varit operativ chef i Polismyndigheten i Östergötland blev underrättelsechef i region Öst. I förhör uppger (A) att hon under ett samtal med regionpolischefen i region Öst och en HR-konsult fick välja mellan att bli underrättelsechef i region Öst eller underrättelsechef för Noa:

¹³⁸ Förundersökningsprotokoll SU Dnr 0150-K336-22, sidan 321, förhör med (E).

¹³⁹ Forsberg & Törnquist, 2022. <https://www.svd.se/a/wAdK4o/linda-staaf-nadde-inte-bor-kraven-for-noa-tjansten-fick-jobbet-anda>

¹⁴⁰ A460.315/2023.

¹⁴¹ A460.315/2023.

”Och jag var på egentligen inte en formell slutintervju som underrättelsechef för region Öst utan mer ett samtal med regionpolischefen i Öst och med en HR konsult. Och som jag uppfattade det samtalet också så fick jag där välja mellan vill jag gå som underrättelsechef till region Öst eller vill jag gå som underrättelsechef till region eller till NOA så. Och jamen då valde jag underrättelsechef vid NOA.”¹⁴²

Det har inte gått att verifiera om (A) fick ett erbjudande om att bli underrättelsechef i region Öst¹⁴³, men en anställd som hade en nyckelfunktion vad gällde inblick i anställningsprocesser under denna period har uppgivit¹⁴⁴ att dåvarande regionpolischef uttryckt sig om (A) på ett sätt att det känns osannolikt att (A) skulle ha fått ett erbjudande att bli underrättelsechef. Regionpolischefens sätt att uttrycka sig om att vissa personer inte var aktuella att få några chefstjänster i regionen följde ett mönster som andra också har iakttagit, men det har då inte handlat om (A) utan om att andra personer¹⁴⁵. Med tanke på detta sätt att uttrycka sig om vissa medarbetare och att utesluta dem från chefstjänster kan nämnas att denna före detta regionpolischef numera är ledamot i Polismyndighetens etiska råd. Hon är den enda av de sex ledamöterna som har en bakgrund i Polismyndigheten¹⁴⁶.

I förhöret med (A) lämnas ingen förklaring till hennes påstående att regionpolischefen i Öst, som inte ansvarade för tillsättningen av underrättelsechef på Noa, lämnade ett erbjudande om att (A) fick välja mellan att bli underrättelsechef i region Öst eller på Noa. Vidare framgår inte av några handlingar varför regionpolischefen enligt (A) hellre skulle vilja ha en person som varit chef för en ekonomi- och serviceenhet som underrättelsechef, framför en person som arbetat nära regionpolischefen i rollen som operativ chef eller någon av de andra sökandena med omfattande kvalifikationer. I det förhör med den tidigare regionpolischefen i region Öst som ingår i förundersökningen¹⁴⁷ nämns bara att (A) haft rollen som ekonomichef vid Polismyndigheten i Östergötland. Det nämns inget om att (A) arbetat med underrättelseverksamhet eller fått ett erbjudande att bli underrättelsechef i region Öst. Av (A):s utsaga framträder bilden av att rekryteringen av underrättelsechef handlat om en informell process, men i andra sammanhang har (A) uppgivit att rekryteringen följt gängse rutiner där hon menar att det inte finns anledning att ifrågasätta tillsättningen av henne. När det gäller chefstillsättningarna på den nationella operativa avdelningen berättade (B) i förundersökningen att:

”Vi ringde, uppmanade människor att söka. Dan Eliasson hjälpte mig, tex var det så att chefen för operativa som vi ville ha, (G) han erbjöds jobbet men avböjde. Då var det Dan Elisson som övertalade honom att ta jobbet, ungefär så jobbade vi.”¹⁴⁸

Citatet indikerar att det på förhand var bestämt vem som skulle få anställningen som chef för operativa enheten innan anställningsprocessen hade genomförts, där det handlade om att övertyga (G) om att söka anställningen och att det likställdes med att erbjudas jobbet. Anställningen som chef för den operativa enheten hade lyst ut på nytt samma dag som anställningen som chef för underrättelseenheten. Ansökningstiden gick ut samtidigt för de båda nya utlysningarna. (B) fattade sedan beslutet att (G) skulle bli chef för den operativa enheten samma dag som han fattade beslut

¹⁴² Förundersökningsprotokoll SU Dnr 0150-K336-22, sidan 344, förhör med (A).

¹⁴³ Den som under denna tid var regionpolischef i region Öst skrev i samband med datainsamlingen till denna rapport att hon ”avböjer” ”vänligt men bestämt” (mejl juni 2023) att medverka. Den som var HR-chef har inte svarat på kontaktförsök.

¹⁴⁴ Telefonsamtal oktober 2023.

¹⁴⁵ Tre av varandra oberoende personer som arbetar/har arbetat i region Öst.

¹⁴⁶ Bortsett från mötesledare (sekreteraren) som är byråchef på rikspolischefens kansli Polismyndigheten, 2023d. <https://polisen.se/om-polisen/organisation/polismyndighetens-etiska-rad/>

¹⁴⁷ Namnet är maskat i förundersökningen, men av innehållet går det att dra slutsatsen vem som förhörts.

¹⁴⁸ Förundersökningsprotokoll SU Dnr 0150-K336-22, sidan 373, förhör med (B).

om att (A) skulle bli chef för underrättelseenheten. Anställningen av (G) kommer beröras i nästkommande kapitel.

Den 30 januari 2023 delgavs (B) misstanke om **grovt tjänstefel** med anledning av det beslut som fattades den 17 februari 2015 om tillsättningen av (A) som underrättelsechef på Noa. I gärningsbeskrivningen framfördes att:

”(B) och (A) haft en privat och förtroendeskadlig relation som varit ägnad att ifrågasätta (B):s opartiskhet. (B) har i strid med förvaltningslagens bestämmelser om jäv dels deltagit i handläggningen och fattat beslut i anställningsärendet och dels underlåtit att anmäla jävet till Polismyndigheten. Han har därigenom i sin myndighetsutövning uppsåtligt åsidosatt vad som gällt för tjänsteuppgiften. Brottet är att bedöma som grovt eftersom (B) allvarligt missbrukat sin ställning och då gärningen medfört allvarlig skada för det allmänna förtroendet för Polismyndigheten.”¹⁴⁹

Runar Viksten konstaterade dock i sin utredning att: *”Sammantaget finner jag alltså att (A) var meriterad för tjänsten på NOA och att det inte förelåg någon jävssituation då hon anställdes.”¹⁵⁰* Han framförde att: *”Jag har inte hittat några konstigheter i rekryteringsförfarandet och ingenting motsäger att (A) var den mest lämpade för tjänsten.”¹⁵¹* Han drog den slutsatsen utan att tagit del av några andra sökandes cv eller andra vitala handlingar utan förlitade sig på enstaka informanternas yttranden. (E) hade i sammanhanget en framträdande roll, men av det som framgår på olika ställen i denna rapport (bland annat i [bilaga 3](#)) går det att konstatera att (E):s utsagor har en låg tillförlitlighet.

Beslut som (B) fattade gällande (A) efter att hon blivit underrättelsechef

Runar Viksten drog slutsatsen att (B) hade varit jävig när han fattat beslut som rörde (A) **efter** att hon hade fått anställning som underrättelsechef¹⁵². Det gällde besluten att:

- höja (A):s lön (ett beslut fattat i juli 2015 och ett i september 2016)
- godkänna (A):s bisyssla (beslut fattat i juni 2018)
- förlänga (A):s förordnande som underrättelsechef (beslut fattat i augusti 2018)
- tilldela (A) ett tjänstevapen (beslut fattat i juli 2020).

I beslutet som fattades i juli 2015 fick (A) titeln polismästare. (B) verkade också för att en skjutinstruktör (H) på Noa skulle avsätta arbetstid för att genomföra utbildningar med (A) samt med polischefen (F). Beslutet har inte dokumenterats¹⁵³. Av förundersökningen framgår av (A):s egna utsagor att (A) varit drivande för att hon skulle tilldelas ett tjänstevapen, batong och pepparspray¹⁵⁴. Runar Viksten fann att beslutet som (B) fattade att tilldela (A) ett tjänstevapen var korrekt, vilket motsägs av de handlingar han själv hade tillgång till (se [bilaga 3](#)).

(A) bygger sitt personliga varumärke och blir polisens ansikte utåt

I samband med att polisens arbete mot den organiserade brottsligheten fick stort genomslag i media under år 2021 presenterades (A) i personporträtt i flera olika tidningar. I dessa förmedlades en bild

¹⁴⁹ Förundersökningsprotokoll SU Dnr 0150-K336-22, sidan 371.

¹⁵⁰ Runar Viksten utredning. Dnr: A714.133/2022, sidan 57.

¹⁵¹ Runar Viksten utredning. Dnr: A714.133/2022, sidan 56.

¹⁵² Runar Viksten utredning. Dnr: A714.133/2022, sidorna 56–58.

¹⁵³ A394.535/2023.

¹⁵⁴ Förundersökningsprotokoll SU Dnr 0150-K336-22, sidan 366, förhör med (A).

av att hon har gått polisutbildningen och att hon utöver att vara underrättelsechef ibland arbetade som polis i yttre tjänst:

- I personporträttet i tidningen Chef¹⁵⁵ är hon klädd för tjänstgöring i yttre tjänst och det tas en bild på henne utomhus tillsammans med en polis i uniform. I texten beskrivs att hon har *"klättrat inom polisen sedan 2004"*, att hennes *"väg mot polistoppen har varit krokig"* och att *"ibland sätter hon sig i radiobilen för ett pass som vanlig polis"*. I en faktaruta under rubriken **"Utbildning"** står det att hon fick polisförordnande år 2015 samt att hon har en universitetsexamen i juridik och ekonomi.
- I Göteborgs-Posten¹⁵⁶ poserar hon i uniform med vapen inne på polishuset. Hon säger i intervjun att: *"Jag har även utbildat mig så att jag kan vara ute och jobba som polis i yttre tjänst."* och det förklaras med att: *"När hon 2015 blev chef för Noa förordnades hon till polis och har sedan löpande genomgått grund- och fortutbildningar inom polisen."* I en faktaruta om (A) står det under rubriken **utbildning**: *"Jurist, civilekonom, polis"*. I reportaget finns också en ruta med rubriken: *"(A) listar tre skäl att utbilda sig till polis"*.
- I SvD¹⁵⁷ poserar hon i uniform med vapen utanför polishuset. Hon uttrycker att: *"det är väldigt tydligt för mig att jag är polis"* och det framförs att: *"Trots att hon är hög chef nu sätter hon sig ibland i radiobilen för att ha 'yttre tjänst'. Det kan hon göra eftersom hon har läst in polishögskolan och därmed även är utbildad till polis."* I en faktaruta står det: **"Utbildning: Jurist, civilekonom, polis"** och att *"Hon har klättrat inom polisen sedan 2004"*.
- I Norrköpings Tidningar¹⁵⁸ tas kort på (A) när hon är klädd för tjänstgöring i yttre tjänst och under rubriken *"Lekplatsen är säkrad"* framförs att: *"Skratten sprider sig bland besökarna i Mjölhareparken den här varma junidagen när (A) i sin polisuniform intar lekplatsen."* Det framförs att: *"Trots att (A) tillhör den absoluta toppen väljer hon också att delta vid 'vanliga' arbetspass."* I artikeln står det: *"Förutom att vara utbildad polis är hon även jurist och civilekonom."* Det står att flyttlasset gick till Norrköping 2003 och att hon blev något av en kändis när hon presenterade polisens arbete på en presskonferens i Haag, men att hon själv uttrycker att *"jag föredrar att hålla en låg profil"*.

Den var inte bara den bild som förmedlades om att hon utbildat sig till polis och hennes deltagande i den operativa verksamheten som gick att ifrågasätta utan det gällde en mängd påståenden i personporträtten. Till exempel uppgav hon att skälet till att hon valde Östergötland var att hon var trött på Stockholms *"stress, trafik och köer"*¹⁵⁹. Det kunde ge intrycket att detta styrde valet att förlägga notarietjänstgöringen till Norrköping och inte till Stockholm, men hon hade inte tillräckligt konkurrenskraftiga betyg för att vara aktuell för en notarietjänst i Stockholm¹⁶⁰. (A) har i flera intervjuer tagit upp att hon har dubbla universitetsexamina¹⁶¹, vilket stämmer på så sätt att hon har

¹⁵⁵ Kullberg, 2021. <https://chef.se/linda-h-staaf-det-galler-att-inte-ge-efter/>

¹⁵⁶ Lundblad-Joons, 2021. <https://www.gp.se/livsstil/tv%C3%A5-dagar/polischefen-linda-h-staaf-om-arbetet-med-spionappen-anom-1.57150161>

¹⁵⁷ Forsberg, 2021. <https://www.svd.se/a/gW50EJ/fatt-jobba-hart-for-att-inte-duka-under>

¹⁵⁸ Jensen & Jakobsson, 2021. <https://nt.se/nyheter/norrkoping/artikel/norrkopingsbon-ledde-hemliga-specialinsatsen-mot-de-kriminella-nu-kan-fler-domas/r12907pl>

¹⁵⁹ Forsberg, 2021. <https://www.svd.se/a/gW50EJ/fatt-jobba-hart-for-att-inte-duka-under>

¹⁶⁰ Vid mejl- och telefonkontakt med Domstolsväsendet framgick att betygen för att få en notarietjänst i Stockholm var betydligt högre än de betyg (A) hade från Stockholms universitet (fanns inte antagningsuppgifter för just år 2005 då (A) påbörjade sin notarietjänst i Norrköping, men det uppgavs att kraven varit liknande före år 2005 och även efterföljande år).

¹⁶¹ Till exempel Kullberg, 2021. <https://chef.se/linda-h-staaf-det-galler-att-inte-ge-efter/>

kompletterat sin juristexamen med kurser i ekonomi på Mitthögskolan¹⁶² i Östersund, vilket gjorde det möjligt att samtidigt ta ut en ekonomie kandidatexamen. Åtta av de femton kurser som ingick i hennes ekonomie kandidatexamen ingick också i hennes juris kandidatexamen¹, till exempel hennes examensarbete på 20 HP. Det är ett normalt förfaringssätt för att skaffa sig en dubbel examen.

Av tjänstgöringsintyget vid tingsrätten i Norrköping framgår att hennes vitsord inte var konkurrenskraftiga för en karriär inom Domstolsväsendet eller Åklagarmyndigheten¹⁶³, men i flera personporträtt har det genom att hon utlämnat ordet "sökte" kunnat uppfattats som om hon inte hade sökt en tjänst inom polisen utan att hon hade kontaktats och handplockats av Polismyndigheten:

*"När hon gjorde sin tingstjänstgöring som jurist där 2004 blev hon erbjuden att jobba hos polisen som ekonomiskt sakkunnig inom ekobrottsutredningar. Hon tackade omedelbart ja."*¹⁶⁴

(A) har aldrig haft titeln "ekonomiskt sakkunnig". Vidare framgår att (A) i ett flertal personporträtt framfört att hon började vid polisen år 2004 när det var år 2006¹⁶⁵. (A) har medgett att det angivna året inte var korrekt, men har lagt ansvaret för det på andra än henne själv. I förundersökningen framför (A) om innehållet i rapporten att: "för det finns [för] mig veterligen bara en enda sak egentligen som han har rätt i där. Och det är det här året 2004 att jag skulle ha börjat vid polisen 2004. Och det året det har han plockat från Svenska dagbladet som i sin tur har plockat det från mitt bokförlags hemsida det är liksom den uppgiften¹⁶⁶. Förutom att detta årtal även bland annat angetts i Polismyndighetens tidning "svensk polis" framgår nedan att (A) har fått läsa igenom artiklarna och kommit med detaljerade synpunkter dock utan att påpeka att det angivna året var felaktigt.

Personporträtten av (A) gynnade Polismyndigheten eftersom bilden av professionella och framgångsrika anställda bidrar till att förstärka en positiv bild av polisen, även om det kan ses som viktigt att polisanställda som representerar myndigheten är sakliga och inte presenterar förhållanden på ett missvisande sätt. Det gäller särskilt för personal inom underrättelsetjänsten, som bland annat förväntas hantera hemlig information, bland annat från de krypterade chattarna, på ett sakligt och objektivt sätt och där det är av vikt att informationen är korrekt och rättvisande eftersom det för utomstående inte ges någon möjlighet att kontrollera denna typ av information. Därför är det problematiskt när den högsta chefen för underrättelsetjänsten lämnar missvisande information. Ovanstående redovisning kan underlätta bedömningen av tillförlitligheten i (A):s utsagor som tas upp i denna bilaga, men huvudskälet till att beröra detta handlar inte om att (A) lämnat missvisande information utan om hur Polismyndigheten agerat när försök gjorts att kontrollera de uppgifter som lämnats. Det är det senare som är allvarligt – inte i första hand att (A) presenterar en bild av sig själv som inte stämmer. Nedan följer en genomgång av några av de punkter där Polismyndigheten brustit i sin hantering.

¹⁶² Heter sedan 2005 Mittuniversitetet.

¹⁶³ På en femgradig skala hade medelbetyget vid Tingsrätten i Norrköping de senaste tre åren varit 4,2. Förutom en fyra i förmåga att samarbeta hade (A) genomgående treor (fem stycken, bl.a. i skicklighet och omdöme). Hennes medelbetyg var 3.16. (Norrköpings tingsrätt Doss 3.2.7. Dnr 24.06.)

¹⁶⁴ Forsberg, 2021. <https://www.svd.se/a/gW50EJ/fatt-jobba-hart-for-att-inte-duka-under>

¹⁶⁵ Till exempel i författarpresentation på det förlag hon gett ut bok, i Polismyndighets tidning "Svensk Polis", i SvD och i Norrköpings tidningar (se referenser ovan). Journalister har framfört att de lämnat ifrån sig artiklarna efter intervjun för genomläsning och uppgivit att (A) och andra befattningshavare på Polismyndigheten läst igenom texterna och kommit med detaljerade synpunkter utan att påpeka att de återgav uppgifterna om anställningsår skulle ha varit fel.

¹⁶⁶ Förundersökningsprotokoll SU Dnr 0150-K336-22, sidan 344, förhör med (A).

För det första följde inte Polismyndigheten offentlighetsprincipen när det fanns ett intresse att kontrollera (A)s utsagor. I bilaga 2 i rapporten *Hur Polismyndigheten efterlever offentlighetsprincipen*¹⁶⁷ visas att Polismyndigheten försvårade möjligheterna att granska sanningshalten i (A)s yttranden och förehavanden. Det framgår i innevarande rapport att detta tillvägagångssätt har fortsatt (se [bilaga 4](#)), men också att (A) själv inte velat svara på vissa frågor om de påståenden hon framfört¹⁶⁸. Istället för att agera på ett sätt som **försvårade och hindrade möjligheten att ta del av efterfrågade allmänna handlingar och uppgifter** hade Polismyndigheten kunnat konstatera att det var (A) som gjort uttalandena, att dessa huvudsakligen rörde hennes person och att det därmed är hon själv som får stå för och förklara dessa. Istället har **Polismyndigheten gjort olika utspel för att skydda den bild som (A) förmedlat**. Exempelvis gick myndighetens presschef ut i media och hävdade att uppgiften i en tidning om att (A) gått polisutbildningen inte kommer *”från chefen själv utan från en journalist som porträtterat chefen”*¹⁶⁹.

Vid kontakt med två tidningar som fört fram liknande uppgifter om (A) framgick att (A) och Polismyndigheten hade fått ett utkast på respektive artikel och att de efter genomläsning hade kommit med detaljerade synpunkter. De hade dock inte haft synpunkter på påståendet att (A) var utbildad polis och att hon arbetar i yttre tjänst i polisbil. Inte heller, som påpekats ovan, när hon började arbeta vid Polisen. Även om det som står i texterna skulle röra sig om en missuppfattning från flera journalister, så har denna missuppfattning vidmakthållits. Vidare har liknande uppgifter framförts i olika tidningar, vilket talar emot att det rör sig om en missuppfattning. Alternativt har (A) uttryckt sig på ett sätt som gör att det är lätt att missuppfatta hennes yttranden – i kombination med att hon har underlåtit att rätta till dessa missuppfattningar. Det förekommer även att de svar (A) lämnat finns inspelade på band. En journalist redovisade en transkribering av en del av intervjun med (A) (fetstil journalists frågor):

”Men du har inte gått polishögskolan, du har kommit in via att du är jurist?

– Ja, jag har kommit in via att jag är jurist och ekonom skulle jag säga, egentligen från början. Men att det jag har tagit igen den utbildningen senare. Jag är utbildad också.

Såklart, annars kan du inte åka ut i bilen.

– Nej.

Du har gått den senare, läst in den?

*– Ja.”*¹⁷⁰

När presschefen konfronterades med uppgiften att (A) påstått att hon läst in polisutbildningen svarade han att man kan *”lägga in olika innebörd i vad som menas med att läsa in polisutbildningen”*¹⁷¹. Av handlingar framgår att (A) genomfört en mycket liten del av de moment som ingår i polisutbildningen.

I förhör har (A) sagt att hon tyckte det var konstigt att hon fått polisförordnande och var polis, men inte fick bära vapen och att hon *”ställde frågan att det måste ju finnas någon typ av möjlighet så att jag får den utbildningen”* och då fått svaret att det krävdes att hon, och även (F) som också ställt

¹⁶⁷ Holgersson, 2021.

¹⁶⁸ I e-brev, framkommer även i media (se vidare nedan).

¹⁶⁹ Brantemo & Grill Pettersson, 2021. <https://www.svt.se/nyheter/lokalt/ost/polisforskarens-grova-anklagelser-mot-underattelsechefen> Senare hävdade presschefen att SVT måste fått det om bakfoten att han framfört denna kritik, men vid kontakt med SVT var det tydligt att de kunde styrka att presschefen framfört det som han senare inte ville medge att han framfört (mejlkonversation och telefonsamtal med SVT-journalist, december 2021).

¹⁷⁰ Del av transkriberad ljudfil vid intervju med (A).

¹⁷¹ Citat förmedlats av journalist.

samma fråga, gick polisutbildningen. (A) beskrev att hon och (F) då uttryckte *"men det kan ju inte vara helt rimligt ska vi gå hela polishögskolan vi är ju redan poliser"*¹⁷². Av mejlväxling framgår att (B), innan det formella beslutet att anställda (A) som underrättelsechef fattades, hade ställt frågor om det fanns möjlighet för strategiska chefer att genomgå en mindre del av polisutbildningen för att ha möjlighet att bära vapen. Svaret som lämnades var att det skulle ta tolv veckor och kosta cirka 100 000 kronor per person plus omkostnader. (B) bedömde att det inte fanns tid för detta¹⁷³.

(A) har uttryckt sig på ett sätt som gjort att journalister fått intrycket av att hon medverkade som en vanlig polis i den yttre verksamheten: *"Nu i sommar kan jag gå in och jobba lite extra och avlasta andra som vill ha semester."*¹⁷⁴ Den bild som därmed har förmedlats i media, att (A) kontinuerligt åkt radiobil och ingått i ordinarie utryckningsstyrka, har Polismyndigheten medvetet försökt göra svår att kontrollera¹⁷⁵. Enhetskansliet vid underrättelseenheten som (A) var chef över har haft en aktiv roll i detta och det tog åtta månader innan det medgavs att (A)s medverkan i polisbil inte hade handlat tjänstgöring som polis utan om: *"frivillig kompetensutveckling i syfte att få kunskap i och förståelse för det polisarbete som bedrivs av yttre personal i radiobil."*¹⁷⁶ Det gick att styrka att hon fram till mars 2022 varit med vid totalt tre arbetspass under drygt tre år¹⁷⁷. (A) uppgav senare i förhör under förundersökningen mot (B) att hon varit med *"några pass som medåkande medföljande"*¹⁷⁸. Det gick att dra slutsatsen att detta var hennes hela erfarenheter av yttre tjänst i uniform när hon yttrade sig i ovanstående mediaartiklar och fram till sommaren 2022.

I samband med att fallet med (A) och (B) fick medial uppmärksamhet i december 2022 uttryckte (A) i en intervju att: *"Jag är också en av få strategiska chefer som faktiskt är ute och resursförstärker ingripandeverksamheten"* och att hon gjort det *"ganska många"* gånger¹⁷⁹. I Runar Vikstens utredning har (A) framfört att hon vid sidan av sin tjänstgöring som underrättelsechef *"haft möjlighet att tjänstgöra i yttre tjänst som en förstärkning till ordinarie befattningshavare. Det har skett vid polisregion Öst."*¹⁸⁰. Det har genomförts i samband med helger och (A) uppgav att hon åkt cirka 15 arbetspass¹⁸¹.

(A) saknar en grundutbildning som polis. Hon har inte genomfört aspiranttjänstgöring, saknar utryckningsförarutbildning och har ringa praktisk erfarenhet av att arbeta i denna funktion. Polisyrket beskrivs inom forskningen som ett hantverk där stor vikt läggs vid att poliser utvecklar sina färdigheter genom erfarenheter¹⁸². Detta verkar inte gälla (A) som omedelbart, utan erforderlig utbildning och med ringa praktisk erfarenhet (tre arbetspass¹⁸³), åtminstone enligt henne själv behärskade detta hantverk så väl att hon utgör en resursförstärkning. Av muntliga källor i region Öst framgick att hon inte haft en sådan roll att det går att beteckna det som att hon förstärkte ingripandeverksamheten. Det går snarare att betrakta henne som medåkande, även om hon praktiskt medverkat i vissa arbetsmoment¹⁸⁴. Att (A) inte räknats in som en resurs har också framgått genom

¹⁷² Förundersökningsprotokoll SU Dnr 0150-K336-22, sidan 366, förhör med (A).

¹⁷³ Förundersökningsprotokoll SU Dnr 0150-K336-22., sidan 95–96, förhör med (B).

¹⁷⁴ Framgått av ljudfil som journalist hänvisat till.

¹⁷⁵ Se bilaga 2 i Holgersson, 2021.

¹⁷⁶ E-post, januari 2022.

¹⁷⁷ Genom fritextsökningar i anmälningar (där namn på de som var med i polispatrull anges) samt HR (händelserapporter) och annan dokumentation.

¹⁷⁸ Förundersökningsprotokoll SU Dnr 0150-K336-22, sidan 368, förhör med (A).

¹⁷⁹ Erlandsson, 2022d. <https://www.dn.se/sverige/linda-staaf-jag-ar-utsatt-for-en-smutskastningskampanj/>

¹⁸⁰ Runar Viksten utredning. Dnr: A714.133/2022, sidan 22.

¹⁸¹ Runar Viksten utredning. Dnr: A714.133/2022, sidan 22.

¹⁸² Se t.ex. Brown, 1988; Finstad; 2000, Holgersson, 2005.

¹⁸³ Se ovan.

¹⁸⁴ Tre anställda vid polisen i Norrköping.

att hon exempelvis inte noterats som ansvarig beslutfattare för de moment där hon deltagit i ingripandeverksamheten trots att hon var den som hade högst tjänstegrad.

I polisens riktlinjer för verksamhetsområde CBRNE¹⁸⁵ framgår att medarbetare som kan komma i kontakt med CBRNE-ämnen ska ha genomgått funktionsanpassad CBRNE-utbildning och ha grundläggande skyddsutrustning för CBRNE¹⁸⁶. En resurs inom IGV faller *”med all tydlighet under denna grundförmåga”*¹⁸⁷. (D), som har haft arbetsmiljöansvaret för (A), har trots att (A) saknade både utrustning och utbildning inom detta område sanktionerat att hon medverkade som en resurs i IGV-verksamheten. Vidare, varför godkände (D) att en strategisk chef som är ansvarig för underrättelseverksamheten får lägga ned betydande tid på sådant som inte har direkt koppling till dennes arbetsuppgifter? Vad är nyttan av att en chef på strategisk nivå genomför omfattande utbildning och ingår som en resurs i ingripandeverksamheten istället för att fokusera på den egna kärnverksamheten? Även i sin förändrade roll på Noa har (A) tillåtit att ägna sig åt annat än det som har koppling till hennes arbetsuppgifter. I juni 2023 deltog hon i två moment av polisaspiranternas introduktionsutbildning i region Öst (CBRN samt PBA Evidenzer¹⁸⁸ och omhändertagande av körkort). Hennes lönekostnad motsvarar lönen för tre aspiranter. Dessutom, eftersom hon tidigare hävdade att hon har utgjort en resurs i ingripandeverksamheten, varför såg hon ett behov av att genomgå delar av den introduktionsutbildning på två veckor som aspiranterna genomför *före* sin praktik? Under praktiken räknas inte aspiranterna som att de resursförstärker verksamheten utan att de är under utbildning, men (A) hävdade att hon var en resurs innan hon ens gått utvalda delar av aspiranternas introduktionsutbildning. Till saken hör också att det är ett hårt tryck på utbildningsorganisationen med anledning av att ett stort antal polisaspiranter går ut på praktiktjänstgöring. Flera polisanställda i region Öst som medverkat i utbildningen har oberoende av varandra vid kontakt med rapportförfattaren ifrågasatt hennes medverkan. Enligt (A) var det (D) som gett klartecken till att hon genomgick denna utbildning¹⁸⁹, men ett dokumenterat beslut att hon skulle vara deltagande på kursen saknas¹⁹⁰.

Det framgår av Runar Vikstens utredning att biträdande regionpolischefen i region Öst uppgivit att (A) under hösten 2022 deltagit vid ett antal tillfällen i yttre tjänst, men att man i slutet av 2022 inom polisregionen *”kommit fram till att det inte är lämpligt att (A):s tjänstgöring i yttre tjänst fortsätter, och den har också upphört”*¹⁹¹. **Polismyndigheten har inte velat lämna ut information om att (A):s tjänstgöring i yttre tjänst skulle avbrytas. Myndigheten har heller inte velat svara på frågan hur många arbetspass (A) genomfört under år 2022 och om hon arbetat något pass efter december 2022.** Polismyndigheten hävdade i sitt avslagsbeslut att ett utlämnande av dessa uppgifter kan *”antas utgöra en fara för den framtida polisverksamheten”* och att den *”enskilda eller dess närstående kan lida allvarligt men om dessa uppgifter röjs”*¹⁹² (se vidare [bilaga 4](#)). Om Polismyndigheten antar att (A):s utsagor är korrekta är det svårt att förstå argumentet att den enskilda eller dess närstående antas kunna lida men om uppgifterna om antal arbetspass lämnas ut, eller varför de inte svarar på frågan om hon medverkat i ingripandeverksamheten i region Öst efter december 2022. Likaså är det svårt att förstå att ett utlämnande av sådana uppgifter skulle kunna antas utgöra en fara för den framtida polisverksamheten.

¹⁸⁵ Förmåga att kunna hantera farliga ämnen. Förkortningen CBRNE står för kemiska (chemical), biologiska, radiologiska, nukleära och explosiva ämnen.

¹⁸⁶ Riktlinje för verksamhetsområde CBRNE, stycke 2. 2.2 Grund.

¹⁸⁷ E-brev Regional CBRNE Samordnare. September 2023.

¹⁸⁸ Bevisinstrument för att mäta etanolhalten i utandningsluften.

¹⁸⁹ A410.932/2023.

¹⁹⁰ A393.865/2023.

¹⁹¹ Runar Viksten utredning. Dnr: A714.133/2022, sidan 23.

¹⁹² A393.865/2023.

Av uppgifter som presenteras i [bilaga 4](#) går det att dra slutsatsen att (A) har överdrivit hur många arbetspass hon medverkat i inom region Öst under år 2022. Det i sig är ointressant, om det inte vore för att det åskådliggör ett mönster i hur (A) agerar och vilken tillförlitlighet som kan fästas vid hennes utsagor. Det är relevant med tanke på de frågor som berörs i detta kapitel, men framförallt för att det tydliggör hur Polismyndigheten agerar för att försvåra granskning. Av bilaga 2 i rapporten om hur *”Polismyndigheten efterlever offentlighetsprincipen”* framgår att Polismyndigheten också har försvårat möjligheten att kontrollera andra typer av yttranden från (A) som rör påstådda verksamhetsresultat såsom antalet frihetsberövade. Det har spridits ett budskap att framgångarna när det gäller lagföring till stora delar berodde på tillgång till information i krypterade appar och att (A) hade en central roll när det gällde att leda de polisära insatserna kopplade till de krypterade apparna¹⁹³. Denna bild har ifrågasatts av polisanställda¹⁹⁴ som istället framfört en beskrivning som ligger närmare vad (A) själv uppgivit i domstol under ed där hon uttryckt att det är andra än hon som har ansvarat för det operativa arbetet, att det är på handläggarnivå som samarbetet med Europol bedrivits, att hennes roll som chef på strategisk nivå istället har varit *”personalansvar, övergripande budgetansvar för övergripande verksamhetsansvar”* samt att det är utredningsverksamheten, vilken inte ligger inom hennes ansvarsområde, som har drivit utredningarna¹⁹⁵.

(A) syntes flitigt i media och hon blev efterhand en offentlig person. Trots att den bild (A) och Polismyndigheten förmedlade ur flera aspekter var felaktig och missvisande¹⁹⁶ spreds den av media och uppfattades som en sanning.¹⁹⁷ Bilden låg bland annat till grund för motiveringen av det pris som (A) fick år 2021, instiftat till Zaida Cataláns ära, där det under en bild med (A) utrustad för polisarbete i yttre tjänst framfördes att:

”Hon blev fram i ljuset i juni 2021 för att presentera den största polisiära insats som Sverige någonsin deltagit i. Polisen har, tack vare (A):s arbete, bland annat kunnat förhindra tio planerade mord och kunnat frihetsberöva flera hundra individer som ägnat sig åt grov organiserad brottslighet. .../ när många pratar om problemen med organiserad brottslighet så gör hon något åt det.”¹⁹⁸

När hon fick frågor under en rättegång¹⁹⁹ angående varför hon som högsta chef inte säkerställt att vissa formella kriterier var uppfyllda när det gällde informationen från Encrochat hänvisade hon till att det inte funnits tid för detta med tanke på hennes omfattande arbetsuppgifter som chef för underrättelsetjänsten. Samtidigt hade hon som underrättelsechef, om kursintygen stämmer, under år 2020–2022 tid att avsätta över trehundra timmar²⁰⁰ för att få möjlighet att bära ett tjänstevapen, pepparspray och batong trots att hon inte behöver det för att utföra sina ordinarie arbetsuppgifter. Från december 2021 till maj 2022 lade exempelvis (A) enligt ett intyg ner 120 timmar av sin arbetstid

¹⁹³ Se till exempel Jensen & Jakobsson, 2021. <https://nt.se/nyheter/norrkoping/artikel/norrkopingsbon-ledde-hemliga-specialinsatsen-mot-de-kriminella-nu-kan-fler-domas/r12907pl>

¹⁹⁴ Tre personer som arbetat med information från de krypterade apparna på nationell nivå samt två utredare på lokal nivå.

¹⁹⁵ Tingsrätten i Malmö B 9477-21. Ljudupptagning av förhör: <https://www.youtube.com/watch?v=dPL8v-lbkfk> citat inte redovisade i kronologisk ordning eftersom frågor upprepades vid förhöret i domstol.

¹⁹⁶ Se Holgersson & Westman, 2021, kapitel 3; Se även Tingsrätten i Malmö B 9477-21. <https://www.youtube.com/watch?v=dPL8v-lbkfk>

¹⁹⁷ Se t.ex. Lundblad-Joons, 2021; Kullberg, 2021; Forsberg, 2021; Jensen & Jakobsson, 2021.

¹⁹⁸ Grön ungdom, 2023. <https://gronungdom.se/zaida-catalan-priset>

¹⁹⁹ Tingsrätten i Malmö B 9477-21.

²⁰⁰ Se kursintyg Förundersökningsprotokoll SU Dnr 0150-K336-22, sidan 72-75 samt kursintyg Nationell bastaktik (som erhöles vid begäran A459.094/2023).

på utbildning i polisiär konflikthantering²⁰¹. I april 2022 inträffade påskupploppen, där kritik riktades mot det arbete som underrättelsetjänsten bedrivit²⁰². Istället för att fokusera på sin roll som underrättelsechef och biträdande kommenderingschef ägnade (A) åtskilliga timmar åt annat än det som var hennes uppdrag. Detta är något som utmärker (A):s beteende och det sträcker sig ända tillbaka till hennes första funktion vid polisen.

Att (A) tilldelas ett tjänstevapen och påståendet om att hon har polismans befogenhet

FAP 104-2 reglerar vad som krävs för att tilldelas ett tjänstevapen där det av 11 § framgår²⁰³:

*”Ett skjutvapen får efter beslut tilldelas **endast** den som:*

- 1. godkänts i grundutbildning till polisman eller motsvarande tidigare polisiär grundutbildning eller är polisman och har bedömts lämplig enligt kompetensprofil för nyutbildad polisman **och** har godkänts i **grundutbildning i polisiär konflikthantering som beslutats av Polismyndigheten**.*
- 2. inom 12 månader innan tilldelningen med godkänt resultat avlagt ett sådant kompetensprov som avses i 33 § eller inom samma tid avlagt kompetensprov inom polisprogrammet, och*
- 3. i sin **tjänsteutövning** är i behov av skjutvapnet.”*

Detta underkapitel kommer i huvudsak att beröra punkt 1 och i viss mån punkt 3 i ovanstående paragraf. Det första krav som berörs i punkt 1 är att endast den som är polisman kan tilldelas ett vapen. I Förordning (2014:1105)²⁰⁴ om utbildning till polisman står det i 6 § att:

”Behöver någon som anges i 5 § polisförordningen (2014:1104) och ska anställas vid Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen behörighet som polisman och har han eller hon inte genomgått polisprogrammet eller motsvarande utbildning, ska myndigheten se till att han eller hon får den utbildning som behövs för anställningen (särskild chefsutbildning).”

Det var denna paragraf som (B) hänvisade till när han i juli 2015 beslutade att (A) skulle bli polismästare där han angav att hon inte är *”polisman vid tillämpning av lag och förordning förrän den särskilda chefsutbildningen /.../ har genomförts”*²⁰⁵. Polischefsutbildningen var tidigare 32 månader och bestod bland annat av Polischefskurs I (2 månader) och Polischefskurs II (4 månader). Övrig tid utgjordes av praktik²⁰⁶. Polischefskurserna har tagits bort, vilket har kritiserats²⁰⁷. Vad *”särskild chefsutbildning”* innebär är inte definierat. I 8 § i Förordning (2014:1105)²⁰⁸ om utbildning till polisman står det att²⁰⁹:

²⁰¹ A459.094/2023. Kursintyg Nationell bastaktik.

²⁰² Se bland Holgersson, Bünzli & Shamhi, 2023.

²⁰³²⁰³ Egen fetstilsmarkering.

²⁰⁴ Som gällde då (A) tilldelades ett tjänstevapen.

²⁰⁵ A267.054/2015 Anställningsbevis 2015-07-02.

²⁰⁶ Förordning (1985:751) om utbildning inom polisväsendet

²⁰⁷ Rönnergård, 2008.

²⁰⁸ Som gällde då (A) tilldelades ett tjänstevapen.

²⁰⁹ Egen fetstilsmarkering.

"Polismyndigheten respektive Säkerhetspolisen beslutar i fråga om utbildning enligt 6 eller 7 § vilka kurser som den anställde ska genomgå och vilka krav i övrigt som den anställde ska uppfylla för att få behörighet som polisman."

I beslutet där (A) blev polismästare angavs inte vilka kurser hon skulle genomgå för att få behörighet som polisman eller vilka övriga krav hon skulle uppfylla. (E) uppgav i förundersökningen att en utbildningsplan måste upprättas för den person som enligt 6 § ska få polismans befogenhet²¹⁰. Det gjordes inte för (A)²¹¹. (E) har dock påstått att (A) fick polismans befogenhet ett år innan ärendet fick medial uppmärksamhet:

*"Genom att polismyndigheten tilldelade (A) polismans befogenhet 2016-09-01 har myndigheten då gjort bedömning att (A) genom utbildning har den kompetens som krävs för anställning som polisman."*²¹²

När det beslut som (E) åberopade kontrollerades visade det sig att det inte var ett beslut om att (A) skulle få polismans befogenhet, utan att hon skulle få högre lön²¹³. Det var (B) som fattade detta beslut. I beslutet framgick att hon skulle få högre lön för att hon **tilldelats** befogenhet som polischef efter att hon genomgått polischefsutbildning (det vill säga något som måste skett innan beslutet om högre lön fattades). Den högre lönen skulle gälla redan från 1 januari 2016, trots att hon examinerades först den 29 februari från tvåveckorskursen *"Polischef i beredskap"* som var den enda kurs (A) genomgått sedan (B) uttryckte att hon måste genomgå *"den särskilda chefsutbildningen"* i syfte att få erforderlig kompetens för att få polismans befogenhet. Det finns en funktionsinriktad polisutbildning på ett år som anställda med bland annat juristutbildning kan genomgå för att få polismans befogenhet och kunna agera som polis i yttre tjänst. (A) har inte genomgått denna utbildning²¹⁴.

En längre skriftväxling uppstod för att få klarhet i när beslutet fattades om att (A) skulle få polismans befogenhet. Den slutade med att det gick att dra slutsatsen att det saknades ett formellt beslut om att hon skulle tilldelas polismans befogenhet²¹⁵, trots att hon tjänstgjort i yttre tjänst och utgett sig för att vara polis. På grund av de frågor som tidigare ställts kring (A) hade (E) upprättat ett PM i slutet av 2021, vilket (A) varit delaktig i att ta fram²¹⁶. Han hävdade i detta att (A) har en tillräcklig utbildning för att ha polismans befogenhet²¹⁷ och i förundersökningen uppgav han att (A) *"uppfyller kraven väl för att ha polismans befogenhet"*²¹⁸. I Runar Vikstens utredning hänvisade (E) till utbildningen *"Polischef i beredskap"* och det påstods att (A) dessutom hade genomgått:

*"särskild chefsutbildning som syftar till att ge polischefer den kompetens och möjlighet att komplettera befintlig kompetens som krävs för att kunna uppträda som polisman med de befogenheter som följer med detta. Utbildningen ska även vara förberedande för polischefsberedskap och kommenderingschef."*²¹⁹

²¹⁰ Förundersökningsprotokoll SU Dnr 0150-K336-22, sida 324, förhör med (E).

²¹¹ A144.181/2022, 2022-04-20.

²¹² A035.217/2022, 2022-01-20.

²¹³ A003.467./2016. 2016-09-01.

²¹⁴ Kontroll med de utbildningsorter som genomfört sådana utbildningar.

²¹⁵ A713.266/2021, 2022-03-08.

²¹⁶ Förundersökningsprotokoll SU Dnr 0150-K336-22, sida 85, förhör med (E). Enligt (E) lämnade (A) information till honom i samband med att han skrev PM och vad han minns fick även (A) läsa PM *"så att han hade uppfattat det hela rätt"*.

²¹⁷ Förundersökningsprotokoll SU Dnr 0150-K336-22, sida 180–182.

²¹⁸ Förundersökningsprotokoll SU Dnr 0150-K336-22, sidan 324, förhör med (E).

²¹⁹ Runar Viksten utredning. Dnr: A714.133/2022, sida 21.

Den utbildning som (A) genomgått som riktar sig till polischefer är *"Polischef i beredskap"*. Ordet *"även"* användes i citatet ovan på ett sätt att det kan ge intrycket att av kursen framförallt har ett annat innehåll än vad dess namn indikerar. I Runar Vikstens utredning hänvisas till (E):s utsaga att syftet med den särskilda chefsutbildningen var att kunna uppträda som polisman med de befogenheter som följer med detta. Men kursen *"Polischef i beredskap"* hade **inte** inriktningen att utveckla deltagarnas förmåga att uppträda som polisman som (E) påstod, utan att kunna fullgöra funktionen som polischef i beredskap²²⁰. Det innebär att utbildning i exempelvis polislagen och ordningslagen var inriktad på att fatta myndighetsbeslut som görs av polischefer²²¹ – inte de typer av beslut som fattas i rollen som polisman i yttre tjänst.

Som tidigare nämnts var *"Polischef i beredskap"* den enda kurs som (A) genomgick efter att (B) ställde krav på att hon genom utbildning skulle nå upp till erforderlig kompetens för att kunna få polismands befogenhet. Men i Runar Vikstens utredning framförde (E) att: *"(A) utexaminerades från utbildningen Polischef i beredskap den 29 februari 2016, vilket var slutfasen i hennes polischefsutbildning."*²²² Ordet *"slutfasen"* används, men hon hade inte genomgått några andra utbildningar med inriktning att vara polischef²²³ och hon hade inte genomfört eller ens påbörjat polisens chefsförsörjningsprogram mot strategisk nivå – trots att hon i rollen som underrättelsechef skulle verka som chef på strategisk nivå.

I ett PM som (E) upprättade angående kursen *"Polischef i beredskap"* framgår att: *"Som grundkrav för att genomföra utbildningen krävs ingående kunskap i Polisens roll i samhället samt vidare ingående kunskap i polisiära tvångsmedel, rapporteringsplikt, förmanskap [...]"*²²⁴ (A) hade inga dokumenterade kunskaper i polisiära tvångsmedel, rapporteringsplikt eller förmanskap, men **fick ändå påbörja utbildningen**. Hennes agerande exempelvis i samband med kontakt med säkerhetsskyddschefen efter att rapporten *"Hur Polismyndigheten efterlever offentlighetsprincipen"* hade publicerats pekar på grundläggande kunskapsluckor vad gäller polislagens 9 § (rapporteringsplikt).

Tanken var att deltagarna på kursen *"Polischef i beredskap"* som (A) gick skulle examineras via en hemtentamen i december år 2015. Alla deltagare utom (A) lyckades med detta. Av handlingar framgår att tentamen genomfördes vecka 50 och 51. Vid det första tillfället blev sex av kursens åtta deltagare godkända. Vid det andra tillfället en deltagare. När det gäller (A) anges inte när tentamen genomfördes utan det står bara *"senare"*²²⁵. I andra handlingar uppges att hon fick examen i slutet av februari, men det finns inga uppgifter på när den obligatoriska tentamen genomfördes. Har (A) genomfört en tentamen som de andra deltagarna eller har hon fått godkänt på annat sätt? Fick (A) efter genomgången kurs förtroendet att fatta den typ av beslut som är vanligt förekommande att ta i rollen som polischef i beredskap? Polismyndigheten försökte omöjliggöra att få svar på denna fråga (se [bilaga 4](#)).

²²⁰ Polischef i beredskap. Studieguiden och välkomstbrev. Linnéuniversitetet Växjö. 2015-09-29.

²²¹ Utbildningsbevis gällande (F) A565.074/2023; Polischef i beredskap. Studieguiden och välkomstbrev. Linnéuniversitetet Växjö. 2015-09-29.

²²² Runar Viksten utredning. Dnr: A714.133/2022, sidan 19.

²²³ Hon har gått polisens chefsförsörjningsprogram mot direkt och indirekt nivå, de avslutades fem år tidigare. Hon gick chefsförsörjningsprogrammet i rollen som ekonomidirektör. Denna utbildning är inte inriktad på att kunna verka i polischefsrollen eller på att kunna uppträda som polisman, utan är allmänt hållen för att passa alla chefsfunktioner inom Polismyndigheten. (A022.656/2022. Polisens chefsförsörjningsprogram – indirekt nivå.)

²²⁴ Förundersökningsprotokoll SU Dnr 0150-K336-22, sidan 65, PM upprättat av (E) 2022-12-22.

²²⁵ Excel-uppställning från HR-avdelningen. Bifogat e-brev, december 2022.

Av första punkten i FAP 104 11 § framgår att ett vapen endast kan delas ut till den som har polisman befogenheter och att personen även måste ha *"godkänts i grundutbildning i polisiär konflikthantering som beslutats av Polismyndigheten."* Vid kontakt med Polisutbildningen i Umeå framgick att utbildningen i POLKON för polisstudenter omfattar ca 450 timmar²²⁶. Ett liknande svar erhöles från polisutbildningen i Växjö när de fick en förfrågan om de kunde genomföra en sådan utbildning för strategiska chefer. (E) uppger i förundersökningen att: *"Svar inkom från NOA om att utbildningen tog för mycket tid och därför blev det inget av den."*²²⁷ Istället genomfördes en anpassad utbildning för (A) och en annan strategisk chef (F) på Noa. Förhör med (A) under förundersökningen ger samma bild²²⁸.

(E) framförde i förundersökningen att om Polismyndigheten genomför en anpassad utbildning måste den vara godkänd och reglerad av HR-kompetens som är en enhet i HR-avdelningen. Han uppgav vidare att vad han kände till så hade de *"inte tagit fram någon anpassad POLKON utbildning i detta syfte eller överhuvudtaget någon anpassad utbildning"*²²⁹. (E) framförde att om han *"förstår det rätt så är det vad som krävs för att den skall räknas och falla in under ramen av det som står i de två FAP:arna"*²³⁰. (E) tillfrågades i förhör om han kände till om (A) fått någon annan utbildning, jämförbar med Polkon, innan hon tilldelades sitt tjänstevapen, men han kunde inte svara på detta. I det PM han tidigare hade upprättat hade han dock dragit slutsatsen att *"(A) uppfyller väl de krav som ställs för anställning som polisman"*, bland annat genom att framföra att för att tilldelas ett vapen har man *"erhållit sådan kompetens inom polisiär konflikthantering som bedöms nödvändig"*. Det framgår i förundersökningen att (E) byggde uppgifterna i PM:et på den information som (A) själv lämnat till honom:

*"(A) sade själv att hon inte hade gått den utbildningen men en utbildning som motsvarar den. Därför har (E) skrivit som han har gjort."*²³¹

I Runar Vikstens rapport redovisas att vad (E) minns fick även (A) läsa vad han skrivit i promemorian så att *"han hade uppfattat det hela rätt och sedan skrev hon tillbaka till honom"*²³². (A) hade således påverkan på den slutsats som drogs om att hon hade tillräcklig kompetens att tilldelas ett vapen.

Den 8 december 2021 påbörjade (A) en kurs i polisiär konflikthantering om 120 timmar (fysiska tekniker, konflikthantering och självskydd). Den avslutades i slutet av maj 2022, det vill säga nästan två år efter att hon tilldelades ett tjänstevapen. Det hade inte funnits någon anledning att börja denna kurs om hon hade varit klar med sin grundläggande Polkon-utbildning, vilket är ett krav för att tilldelas ett vapen. Två dagar tidigare hade hon haft möte med sin chef (D). Kursen påbörjades således i anslutning till de möten där hon hänvisade till den rapport som hade blivit medial någon vecka tidigare. I denna rapport ifrågasätts hennes rätt att bära vapen. I media fick hon med anledning av den påbörjade kursen frågan om *"Det här är ett sätt att undkomma kritiken?"*. (A) svarade: *" – Nej, utbildningen var planerad sedan tidigare och en av flera delar i polisiär konflikthantering."*²³³ (A) avslutade sin grundutbildning i tjänstepistol i juli 2020. Innan detta hade hon inte genomfört någon Polkon-utbildning. Filosofin bakom Polkon-upplägget utgår från behovs- och proportionalitetsprincipen där en grundläggande förståelse och kompetens vad gäller

²²⁶ Information erhållen från lärare Umeå universitet, december 2021.

²²⁷ Förundersökningsprotokoll SU Dnr 0150-K336-22, sidan 85, förhör med (E).

²²⁸ Förundersökningsprotokoll SU Dnr 0150-K336-22, sidan 366, förhör med (A).

²²⁹ Förundersökningsprotokoll SU Dnr 0150-K336-22, sidan 85, förhör med (E).

²³⁰ Förundersökningsprotokoll SU Dnr 0150-K336-22, sidan 85, förhör med (E).

²³¹ Förundersökningsprotokoll SU Dnr 0150-K336-22, sidan 85, förhör med (E).

²³² Förundersökningsprotokoll SU Dnr 0150-K336-22, sidan 85, förhör med (E).

²³³ Erlandsson, 2022d. <https://www.dn.se/sverige/liinda-staaf-jag-ar-utsatt-for-en-smutskastningskampanj/>

konflikthantering har bedömts som nödvändig för att tilldelas ett vapen, men för (A) och (F) frångicks detta grundläggande krav.

I december 2020 påbörjade (A) sin utbildning i expanderbar batong på 16 timmar. Den tog 2 månader att slutföra. Samma dag som denna utbildning avslutades påbörjades utbildningen i OC-spray på 16 timmar som tog en månad att genomföra. Fyra veckor senare påbörjade hon enligt intygen kursen "Grundutbildning i nationell bastaktik" som avslutades i juli 2021. Sedan blev det ett fyra månaders uppehåll i hennes Polkon-utbildning innan hon påbörjade ett nytt moment kort efter att rapporten om hennes bristande utbildning i Polkon blev medial.

Det var (B) som fattade beslutet att tilldela (A) ett tjänstevapen men (D) lät henne behålla vapnet trots att det var känt att hon inte genomgått erforderliga delar i Polkon-utbildningen. I förundersökningen uppgav (A) att hon gick del 1 i den polisiära konflikthanteringen innan hon tilldelades vapnet och att hon fortsatte med del 2, 3 och 4 efter att hon fått ett vapen. Vad hon menar med del 1, 2, 3 och 4 i Polkon är oklart. Hon hävdade att varken (H) som genomfört all utbildning med henne eller någon på Noa:s kansli tyckte det var konstigt att hon tilldelats ett vapen innan hon gått alla delarna i Polkon. Internt inom Polismyndigheten²³⁴ och i media framfördes dock en annan bild:

*"Beslutet att ge henne vapen väckte förvåning och även bestörtning bland de som arbetade med vapen- och utbildningsfrågor inom polisen /.../ Frågan hade nämligen utretts två gånger – och båda gångerna landat i att (A) inte var behörig att bära polisens tjänstevapen."*²³⁵

Det finns inga dokumenterade beslut om att (A) och (F) skulle genomföra grundutbildning i polisiär konflikthantering²³⁶. Att notera är att det av första punkten i FAP 104 11 § framgår att ett vapen endast kan delas ut till en person som "godkänts i grundutbildning i polisiär konflikthantering **som beslutats av Polismyndigheten**". Vidare går det inte att utesluta att intygen om genomförd Polkon-utbildning har upprättats i efterhand. Intygen fanns inte i (A):s personalakt och det tog betydande tid innan de lämnades ut. Vidare dök ett intyg att (A) genomfört "Grundutbildning i nationell bastaktik" upp först efter att ett intyg som skickats ut visade att (F) genomgått denna utbildning. Detta intyg fanns inte med när andra intyg om genomförda Polkon-moment lämnats ut. Det har inte lämnats ut i samband med datainsamlingen till denna rapport och journalister har heller inte fått ut detta dokument²³⁷. Intyget saknas också i förundersökningen där intygen om genomförda Polkon-moment finns redovisade. I det PM som (E) upprättade rörande (A) den 20 december 2021 om en bedömning av relevant kompetensutveckling för upprättade av anställning som polisman presenterades under rubriken "Övrig relevant utbildning"²³⁸:

- Grundutbildning Tjänstepistol Sig Sauer – godkänd den 9 juli 2020.
- Grundutbildning Expanderbar batong – godkänd den 12 februari 2021.
- Grundutbildning OC – godkänd den 12 mars 2021.

Enligt (E):s utsagor har (A) bidragit med information och tagit del av PM:et för att kontrollera att han "uppfattat det hela rätt". Om "Grundutbildning i nationell bastaktik", som enligt intyg avslutades 9

²³⁴ Två av varandra oberoende personer har uppgivit att (H), som gav (A):s utbildning, initialt vände sig mot upplägget men att han blev kontaktad per telefon av (B) och fick order att genomföra utbildningen, samt att han uttryckt sin frustration över detta. (H) har inte velat svara på någon av rapportförfattarens frågor.

²³⁵ Erlandsson, 2022c. <https://www.dn.se/sverige/ansags-inte-behorig-anda-fick-staaf-ett-tjanstevapen-av-lofving/>

²³⁶ A394.535/2023 samt A414.848/2023.

²³⁷ Kontakt med tre olika redaktioner.

²³⁸ Förundersökningsprotokoll SU Dnr 0150-K336-22, sidan 183. PM upprättat av (E).

juli 2021, hade genomförts – varför saknades denna i uppställningen över övrig relevant utbildning? Kursen hade avslutats knappt 5 månader innan PM:et skrevs och var, om den verkligen genomförts, den senaste kursen hon gått i Polkon.

(H) som påstått sig ha genomfört alla utbildningsmoment i Polkon med (A) och (F) uppgav i förundersökningen att de med visst besvär har försökt att få ihop schemat med utbildningstillfällen och att de haft cirka ett utbildningstillfälle per vecka. Om kursintygen och (H):s utsagor stämmer så genomfördes cirka 1,5 till 5 timmars²³⁹ utbildning under en dag per vecka under mer än två år för dessa två höga chefer. I normalfallet brukar exempelvis utbildningen i batong klaras av på två dagar, där det anges vilka dagar som utbildningen genomförts. Så är inte fallet i (A) och (F):s intyg. (H) har inte velat svara på rapportförfattarens frågor (eller medias) som hade möjliggjort en kontroll av om (A) och (F) genomfört angivna timmar och moment som anges i intygen. Detta hade kunnat göras genom att bland annat undersöka när de olika utbildningstillfällena ska ha genomförts och jämföra dem med bokade tider i skjuthallar m.m. I förundersökningen uppgav (H) att han var osäker på om han hade kvar någon dokumentation, mailkonversation eller liknande kring uppdraget. Han påstod vidare att *”uppdrag/order”* att genomföra utbildningen inte gavs via mejl utan muntligen av en polisintendent som var hans närmsta chef. Det finns därför ingen dokumentation om när dessa uppdrag/order har getts.

(H) sade i förhör i förundersökningen att han inte var föredragande eller liknande när beslutet skulle tas om att tilldela (A) ett tjänstevapen med ammunition. I beslutsprotokollet att tilldela (A) och (F) varsitt tjänstevapen finns dock (H):s namn upptaget där det anges att han *”deltagit i den slutliga handläggningen”*²⁴⁰.

Av förundersökningen framgår att den enda gången (H) genomfört en specialanpassad utbildning för två chefer är med (A) och (F). På frågan om det finns något avvikande eller konstigt i denna utbildning i förhållande till den som ges under grundutbildningen på polisutbildningen uppgav (H) att den *”avviker så till vida att de har varit noggranna med att inte hålla på och gena och fuska”*²⁴¹. (H) uppgav också att (A) och (F): *”har fått mer än tillräcklig utbildning och de har båda uppfyllt utbildningsmålen med råge på alla plan. De har varit jätteduktiga, både vid de teoretiska och praktiska proven”*²⁴². (H) uppgav vidare i förundersökningen om skälet till att tilldela (A) och (F) vapen, när enbart vapendelen av Polkon var klar och inte de andra delarna, att:

*”någonstans måste man börja. När man gör de andra delarna så krävs det att man har ett tjänstevapen för övningens skull osv och det blir lättare om man har ett eget vapen”*²⁴³

Enligt polisens föreskrifter (FAP 104) utgör det inte skäl att lämna ut ett vapen. Polisstudenter genomför sin utbildning utan att de tilldelas ett eget vapen och (H) uppgav att (A) och (F) under vapenutbildningen tilldelades ett lånevapen som togs tillbaka efter varje övningspass. (H) lämnade dock inte någon förklaring till varför de inte kunde tilldelas ett lånevapen under de efterföljande utbildningspassen i Polkon. Efter att de tilldelats ett vapen i juli 2020 pågick utbildningen två år till²⁴⁴.

²³⁹ Det angivna antal timmar som respektive kurs omfattade dividerat med under hur många veckor kursen genomfördes enligt kursintyget.

²⁴⁰ A404.105/2020

²⁴¹ Förundersökningsprotokoll SU Dnr 0150-K336-22, sidan 109, förhör med (H).

²⁴² Förundersökningsprotokoll SU Dnr 0150-K336-22, sidan 109, förhör med (H).

²⁴³ Förundersökningsprotokoll SU Dnr 0150-K336-22, sidan 110, förhör med (H).

²⁴⁴ Kurs avslutades i slutet av maj 2022. A459.094/2023.

(A) bar dessutom detta vapen under dessa år – inte bara under övningstillfällen, utan i yttre tjänst²⁴⁵ utan att ha genomfört alla moment i Polkon.

Det har i olika sammanhang uppgivits att (H) är huvudinstruktör för vapen på den nationella operativa avdelningen (Noa), på (A):s kursintyg står det under (H):s namn *”Huvudinstruktör Vapen”* på Noa. På frågan om när och vem som beslutat om att (H) skulle ha denna funktion i den nya myndigheten framkom att något sådant beslut inte fattats²⁴⁶, utan en hänvisning skedde till ett beslut som togs sex år innan Noa existerade²⁴⁷. Utlysningen av denna anställning finns inte arkiverad, utan bara sökandeförteckningen²⁴⁸. Det gick att få tag i en av dem som sökt tjänsten och vad han mindes var den utlysta tjänsten av administrativ art²⁴⁹. Sammanfattningsvis har (H) utan att det finns ett formellt beslut att inneha en viss befattning och ansvarsområde på Noa bedrivit utbildning och examinerat (A) och (F) i denna befattning.

Som tidigare påpekats var (A) och (F) enligt gällande regelverk tvungna att ha *”godkänts i grundutbildning i polisiär konflikthantering som beslutats av Polismyndigheten”*²⁵⁰ innan de tilldelades ett tjänstevapen. Det framgår också i förundersökningen mot (B) där han med anledning av att (A) och (F) tilldelats tjänstevapen trots att de inte genomgått Polkon delgavs brottet tjänstefel. När en medieredaktion genomförde research inför det kommande avslöjandet om affären mellan (A) och (B) framförde Polismyndighetens pressekreterare i ett skriftligt svar att:

*”Det uttryckliga kravet på att genomgå grundutbildning i polisiär konflikthantering innan tilldelning av skjutvapen gäller polisstudenter.”*²⁵¹

Det var ett felaktigt utlåtande – tillika påståendet från pressekreteraren att regleringen om kravet att genomföra polisiär konflikthantering inte avser de som genomgått den särskilda chefsutbildningen. I svaret från Polismyndigheten som pressekreteraren författat påstods också att:

*”Den utbildning som vissa polischefer har genomgått motsvarar grundutbildning i polisiär konflikthantering men är inte fastställd i föreskrifter på samma sätt som för polisstudenter.”*²⁵²

Reglerna sade dock att för att tilldelas ett vapen måste de ha genomgått en grundutbildning i Polkon som beslutats av Polismyndigheten och det som pressekreteraren påstod stämde inte heller:

*”Det är upp till behörig beslutsfattare i varje enskilt fall att bedöma behovet och lämpligheten i att tilldela medarbetaren skjutvapen.”*²⁵³

Det är inte upp till behörig beslutsfattare, reglerna i Fap 104 är tydliga angående att vissa förhållanden måste var uppfyllda för att någon ska tilldelas ett tjänstevapen.

---

²⁴⁵ Framgår av Runar Viksten utredning. Dnr: A714.133/2022 och av Förundersökningsprotokoll SU Dnr 0150-K336-22.

²⁴⁶ A469.089/2023. E-brev, september 2023.

²⁴⁷ RKP-712-3071/09.

²⁴⁸ A469.089/2023. Sökandeförteckning: RKP-712-3071/09.

²⁴⁹ Kontakt med en av de sökanden, oktober 2023.

²⁵⁰ Se FAP 104 11§.

²⁵¹ Polismyndighetens pressekreterare, E-brev, november 2022.

²⁵² Polismyndighetens pressekreterare, E-brev, november 2022.

²⁵³ Polismyndighetens pressekreterare, E-brev, november 2022.

Bilaga 1. Fördjupad fallbeskrivning av anmärkningsvärd karriär

När det ställs en fråga till en myndighet, och särskilt en rättsvårdande myndighet, ska det gå att utgå från att den information som myndigheten lämnar är korrekt. Att det inte går att lita på utsagor från Polismyndigheten är dock ett återkommande tema i denna rapport och konsekvenserna av detta tas upp i rapportens avslutande kapitel. Den som svarade skriftligt på ovanstående frågor från en medieredaktion var inte en handläggare längst ut i linjen utan Polisens pressekreterare som har goda möjligheter att få stöd för att lämna korrekt information. I ljuset av det som framkommer i [bilaga 4](#) går det **inte** att se den missvisande och felaktiga informationen från pressekreteraren som en olycklig omständighet. Den måste ha haft ett syfte att motverka att Polismyndigheten eller dess företrädare hamnade i dålig dager. En granskning av genomförd Polkon-utbildning hade på ett tydligt sätt visat att (A) och (F) inte skulle ha tilldelats tjänstevapen.

I nedanstående tabell markeras med **grönt** de moment av Polkon som (A) och (F) enligt utfärdade intyg genomgått innan de tilldelades ett vapen. I **gult** de moment som enligt intygen genomfördes efter att de tilldelats ett vapen och **rött** de moment som de utifrån intygen fortfarande²⁵⁴ inte genomgått och fått godkänt på.

Tabell 1: Moment i Polkon som det i intyg anges att (A) och (F) genomgått.

Moment i Polkon	Moment som (A) genomgått och fått godkänt på (enligt intyg)
Polisrollen (kap. 2)	
Ledande och lärande (kap. 3)	
Mentala kunskapsområdet (kap. 4)	X
Kommunikativa kunskapsområdet (kap. 5)	X
Taktiska kunskapsområdet (kap. 6)	X
Polisär akutsjukvård, anatomi och biomekanik (kap. 7)	
Fysiska tekniker och metoder (kap. 8)	X
Vapentechniker och metoder (kap. 9)	X

Vidare framgår av 3:e punkten i § 11 i FAP 104 11 § att skjutvapen endast får tilldelas den som *”i sin tjänsteutövning är i behov av skjutvapnet”*. Funktionen underrättelsechef innebär inre tjänst. I föreskrifterna exemplifieras verksamhet i inre tjänst där det av säkerhetsskäl kan vara motiverat att bära skjutvapen:

- tjänst i reception dit allmänheten har tillträde
- tjänst i andra lokaler dit allmänheten har tillträde
- utförande av bevakningsuppgifter.

I förundersökningen inledde (E) sin motivering av att (A) var i behov av skjutvapen i sin tjänsteutövning med att det:

”är ofta framförallt de högre cheferna på NOA [som är] beväpnade för att det skall finnas några som är beväpnade inom kvarteret Kronoberg”²⁵⁵

I kvarteret Kronoberg finns det beväpnade ordningsvakter och polispersonal som är beväpnade för inre och yttre tjänst. Det gäller bland annat de som arbetar i ingripande verksamhet i citys polismästardistrikt som är lokaliserade i en del av kvarteret Kronoberg. Av iakttagelser framgår också

²⁵⁴ Augusti, 2023.

²⁵⁵ Förundersökningsprotokoll SU Dnr 0150-K336-22, sidan 86, förhör med (E).

att de högre cheferna på Noa sällan är beväpnade när de rör sig i kvarteret Kronoberg²⁵⁶. **Behovet för (A) att bära vapen vid tjänstgöring inom kvarteret Kronoberg verkar framförallt ha uppstått i samband med fotografering vid reportage i media.**

(E) menade också att polismästare som ger sig ut i *"yttre tjänst och åker radiobil för att vara nära verksamheten med jämna mellanrum"*²⁵⁷ har rätt att ha ett tjänstevapen. Före våren 2022 har (A) varit medåkande i radiobil vid några enstaka tillfällen²⁵⁸. Det går att medfölja i radiobil utan att vara beväpnad och i föreskriften (FAP 104) anges att för att tilldelas vapen ska man *"i sin funktion förväntas utföra ingripanden som kan innefatta våldsanvändning"*. I funktionen som underrättelsechef ingår inte detta. Att notera är, att samtidigt som (A) drev frågan att hon skulle få ett skjutvapen pågick det en aktivitet att av kostnadsskäl återkalla vapen från anställda som inte var i behov av ett vapen²⁵⁹. På temat att eftersträva en effektiv hushållning av resurser kan det också nämnas att kostnaden för den Polkon-utbildning som (A) och (F) genomfört hitintills sannolikt har överstigit en miljon kronor²⁶⁰.

Det finns inga formella beslut fattade att (A) ska tjänstgöra i yttre tjänst, utan hennes medverkan i polisbil har skett på eget initiativ på så kallad förtroendearbets²⁶¹. (A) menar att hon efter sin sista Polkon-utbildning har resursförstärkt i ingripande²⁶² verksamheten: *"från och med att jag var helt klar med Polkon då har jag ingått som resurs vid IGV. Och inte längre då som medåkande."*²⁶² Enligt henne själv var hon helt klar med Polkon-utbildningen sommaren 2022, men tilldelades som tidigare beskrivits ett skjutvapen redan år 2020. Dessutom har (A) fått behålla sitt skjutvapen trots att den biträdande regionpolischefen i den region där (A) verkat i yttre tjänst framfört att de i slutet av 2022: *"kommit fram till att det inte är lämpligt att (A):s tjänstgöring i yttre tjänst fortsätter, och den har också upphört."*²⁶³ Den strategiska chef (F) som samtidigt som (A) gick en anpassad Polkon-utbildning och tilldelades ett skjutvapen har inte någon gång tjänstgjort i polisbil i yttre tjänst i rollen som polisman²⁶⁴. Skälen att tilldela dessa två strategiska chefer ett skjutvapen förefaller vara något annat än att de skulle tjänstgöra i yttre tjänst.

(A) sa under förhören i förundersökningen att hon *"har haft två syften varför jag själv har drivit på den här frågan"*. Det ena var:

".../ jag vill ha hela utbildningen alltså är jag polis så vill jag kunna vara det fullt ut. Jag vill inte lämna byggnaden och det händer någonting och jag har inte ens utbildning för vad jag ska göra i praktiken. Är jag polis så förväntar man sig och det är ju någonting som jag själv har verkligen frågat efter"

²⁵⁶ Ett flertal personer på Noa har uppgivit detta och även personal i region Stockholm som träffat på de högre cheferna på Noa i olika sammanhang (> 10 personer).

²⁵⁷ Förundersökningsprotokoll SU Dnr 0150-K336-22, sidan 86, förhör med (E).

²⁵⁸ Framgång av begäranden till Polismyndigheten (t.ex. A095.753/2022); se även Förundersökningsprotokoll SU Dnr 0150-K336-22, sidan 368, förhör med (A).

²⁵⁹ Hagström, 2019. <https://polistidningen.se/2019/12/vem-far-vara-bevapnad/>

²⁶⁰ Arbetstiden för (A), (F) och (H). För (H) har det förutom själva utbildningspassen krävts för- och efterarbete. (A) uppgav under förundersökning att när de varit på Polismyndighetens övningsområde i Sörentorp och bland annat tränat fordonsstopp har de *"fått hjälp av figuranter som har kommit dit"* (sidan 368 förundersökning). Att figuranter ska ta sig till Sörentorp och medverka medför en kostnad. Förutom detta uppstår kostnader för lokaler, material och utrustning m.m.

²⁶¹ Innebär att arbetstagaren ges ett stort ansvar att själv avväga vad arbetsuppgifterna och verksamheten kräver, hur arbetet läggs upp och när det ska utföras för att klara uppsatta mål. (Arbetsgivarverket, 2013.)

²⁶² Förundersökningsprotokoll SU Dnr 0150-K336-22, sidan 368, förhör med (A)

²⁶³ Runar Viksten utredning. Dnr: A714.133/2022, sidan 23.

²⁶⁴ A421.827/2023.

Det andra uppgivna syftet var att (A) i rollen som chef ville föregå med gott exempel när hon ställde krav på anställda på sin enhet att klara sitt årliga skjutprov: *"Jag [ska] kan inte ställa dom kraven på andra om inte jag själv ser till att få den här delen."*²⁶⁵ Det kan påpekas att det inte är (A) som chef som personligen ställer sådana krav utan att de finns fastlagda i föreskrifter som gäller alla som tilldelats ett vapen. Civilanställda och polisutbildade som inte tilldelats något vapen behöver inte genomgå något årligt skjutprov. **Inget av de angivna syftena utgör enligt FAP 402 skäl att tilldelas ett skjutvapen.** Dessutom har (A) inte lämnat in sitt tjänstevapen efter att hon inte längre har en chefsposition på Noa²⁶⁶.

(B) uppgav i förhör att skälet till att tilldela (A) och den andra strategiska chefen (F) skjutvapen var att de skulle delta aktivt i yttre tjänst i polisoperativt arbete och då behövde ett tjänstevapen. Av hans svar i förundersökningen verkar han inte känna till om (F) deltagit i polisoperativt arbete, men han uttryckte att (A) *"har gjort väldigt många yttre pass. I riktig ingripandetjänst"*²⁶⁷. Han pekade i förundersökningen på att hans kunskaper då var två år gamla, alltså avsåg hans hänvisning tiden i början av 2021 och dessförinnan. Tjänstevapnet tilldelades sommaren 2020. Utifrån handlingar som har begärts ut går det att dra slutsatsen att (A) inte har medverkat i yttre tjänst²⁶⁸ under den period som (B) uppger att han var *"helt trygg i"* att (A) gjort väldigt många yttre pass. Den 30 januari 2023 delges (B) brottet tjänstefel. Gärningsbeskrivningen var:

*"(B) har i Stockholm den 14 juli 2020 fattat beslut att tilldela (A) och annan person tjänstevapen trots att de enligt Polismyndighetens föreskrifter saknat erforderlig utbildning och inte heller haft behov av vapen. Före eller under handläggningen av vapenärendet och vid beslutet har vidare (B) och (A) haft en privat och förtroendeskadlig relation som varit ägnad att ifrågasätta (B):s opartiskhet. (B) har därmed i strid med förvaltningslagens bestämmelser om jäv dels deltagit i handläggningen och fattat beslut i vapenärendet och dels underlåtit att anmäla jävet till Polismyndigheten. På ovan angivet sätt har (B) vid myndighetsutövning uppsåtligen eller av oaktsamhet åsidosatt vad som gällt för tjänsteuppgiften."*²⁶⁹

(B) medgav i förundersökningen att han inte kände till att det krävdes att den som ska tilldelas ett tjänstevapen måste ha godkänd grundutbildning i polisiär konflikthantering. Han menade att denna kunskapslucka berodde på att han inte fattat många beslut om att tilldela en medarbetare ett tjänstevapen²⁷⁰.

Runar Viksten kom däremot i sin utredning fram till att beslutet att tilldela (A) ett vapen var förenligt med gällande regelverk. Han framförde bland annat att:

*"Genom vad som redovisats under avsnitt 3.5 anser jag klarlagt att (A) vid tiden för beslutet att tilldela henne ett tjänstevapen uppfyllde de kompetenskrav som gäller för innehav av tjänstevapen."*²⁷¹

Runar Viksten byggde bland annat sin slutsats på att (A) till honom framfört att:

²⁶⁵ Förundersökningsprotokoll SU Dnr 0150-K336-22, sidan 368, förhör med (A).

²⁶⁶ A418.931/2023.

²⁶⁷ Förundersökningsprotokoll SU Dnr 0150-K336-22, sidan 383, förhör med (B).

²⁶⁸ A095.753/2022.

²⁶⁹ Förundersökningsprotokoll SU Dnr 0150-K336-22, sidan 371, förhör med (B).

²⁷⁰ Förundersökningsprotokoll SU Dnr 0150-K336-22, sidan 383, förhör med (B).

²⁷¹ Runar Vikstens utredning. Dnr: A714.133/2022, sidan 28.

*"Hon har gått igenom den utbildning som krävs för att bära vapen i tjänsten. /.../ Hon och kollegan gick igen alla stegen och fick också intyg på det."*²⁷²

Utsagan ska jämföras med det (A) framförde i förundersökningen där det tydligt framgick att hon inte hade genomfört alla steg i Polkon-utbildningen vid tiden för beslutet att tilldela henne ett tjänstevapen. Antingen har (A) inte uttryckt sig på samma sätt till Runar Viksten som hon gjorde i förundersökningen eller så har Runar Viksten underlåtit att redovisa att hon inte hade alla delar i utbildningen när beslutet fattades. Runar Viksten har uppgivit att han *"tittat på de kursintyg som utfärdats"*²⁷³, men har i sin utredning inte kommenterat det faktum att fyra av fem intyg är utfärdade efter att beslutet fattades (se [bilaga 3](#)).

Av 15 § i FAP 402 framgår att: *"Om behovet att bära skjutvapen upphör ska beslut fattas om att återta vapnet."* Trots att det inte längre bedömdes som lämpligt att (A) arbetade i yttre tjänst och att denna yttre tjänstgöring enligt biträdande regionpolischefen i region Öst därför upphörde, fattade (D) inte beslut om att återta vapnet. Dessutom måste det för (D) ha varit uppenbart att (A) saknade delar av Polkon-utbildningen eftersom hon påbörjade en del av denna, som omfattade 120 timmar och som pågick i sex månader, i december 2022. Hon fick ändå behålla sitt vapen. Som tidigare påtalats pågick samtidigt som (A) under 2019/2020 genomgick en utbildning för att tilldelas ett skjutvapen en avvärning av poliser som hade civila uppdrag inom Polismyndigheten. Av ett svar från en polisintendent på Noa framgick dock att Noa inte följde 15 § i FAP 402. Polisintendenten uppgav att på Noa *"finns det inga planer på att avvärna poliser där. Det gäller oavsett om de har behov av vapnet i sina funktioner eller inte"*²⁷⁴. Hon fortsatte därefter att hävda att Noa: *"har en robust vapenorganisation för att omhänderta frågor om vapen och fortbildning inom polisiär konflikthantering."*²⁷⁵ Yttrandet gjordes ett halvår innan (A) tilldelades ett tjänstevapen och det framgår av förundersökningen att denna polisintendent var föredragande i beslutet som (B) fattade att tilldela (A) och (F) ett tjänstevapen.

Rapport om Polismyndighetens sätt att efterleva offentlighetsprincipen publiceras

Den 17 november 2021 publiceras rapporten *"Polismyndighetens sätt att efterleva offentlighetsprincipen"*. Den innehöll två fallstudier som presenterades i var sin bilaga. Den första bilagan innehåller en fallstudie om ett avslagsbeslut på en begäran om att ta del av vissa uppgifter i ett antal anmälningar. När det senare fanns möjlighet att få tillgång till de förundersökningar där anmälningarna ingick framgick det att Polismyndigheten hade lämnat missvisande och felaktiga uppgifter till Kammarrätten, vilket fått följden att Kammarrätten i sin dom kommit fram till att Polismyndigheten gjort rätt när de avslagit en begäran att lämna ut efterfrågad information. Den andra bilagan innehåller en fallbeskrivning av hur Polismyndigheten på ett systematiskt sätt bröt mot offentlighetsprincipen och försökte mörka, dölja och försvåra insyn när information om en hög chef efterfrågades. Det var (A) som var den höga chefen, men hon namngavs inte i bilagan. Tanken med bilagan var att ge ett exempel på hur det kan gå till när Polismyndigheten bryter mot offentlighetsprincipen och vad skälet kan vara. Detta genom att jämföra vissa påståenden från chefsens cv och *"vad dokumentation angående detta visade"*²⁷⁶. Syftet var alltså inte att granska utsagor och uppgivna meriter, utan att ge en förklaring till vad det var för **slags** uppgifter som

²⁷² Runar Viksten utredning. Dnr: A714.133/2022, sidan 22.

²⁷³ Andersson, 2023. <https://www.varldenidag.se/nyheter/utredaren-i-polisharvan-har-ingen-anledning-att-misstro-mina-kallor/repwco!gDiVizzorDd6@jKHePOIA/>

²⁷⁴ Egen fetslitsmarkering.

²⁷⁵ Hagström, 2019b. <https://polistidningen.se/2019/12/vem-far-vara-bevapnad/>

²⁷⁶ Holgersson, 2021, sidan 60.

Polismyndigheten försökte dölja, nämligen uppgifter som kan bli besvärande för myndigheten i och med att en central chef hade lämnat dessa.

(A) hade varit chef för polisens underrättelseverksamhet i knappt sex år när rapporten publicerades. Fredagen den 26 november sändes ett inslag i SVT om rapporten:

*"Polisen försöker skydda bilden av sig själv genom att medvetet mörka information. Det hävdar polisforskaren Stefan Holgersson i en ny rapport. I ett fall ska myndigheten ha försökt dölja att en hög chef kommit med felaktiga uppgifter om sina meriter. Polisens ledning tillbakavisar kritiken."*²⁷⁷

Det framgick att det rörde tveksamheter kring den höga chefens meriter och även att denna bar vapen trots att hon inte hade genomgått den grundläggande Polkon-utbildning som krävs för att poliser ska få bära vapen²⁷⁸. Både (A) och Polismyndighetens ledning avböjde att intervjuas och lämnade bara några korta skriftliga kommentarer. Polisens dåvarande presschef skrev att bilagan innehöll flera "felaktiga påståenden och slutsatser" och att den inte skulle komma att "analyseras djupare":

*"För Polismyndigheten är detta en ickefråga. Det finns inga tveksamheter kring (A):s kompetens eller bakgrund. Den aktuella studiens bilaga innehåller ett flertal felaktiga faktauppgifter och subjektiva tolkningar av olika sakförhållanden som går att starkt ifrågasätta. Vi förutsätter att SVT tar in detta **faktum** inför ett ev. beslut att uppmärksamma den delen av studien."*²⁷⁹

Det skulle dock visa sig att de förhållanden som rapporten berörde och som Polismyndigheten avfärdade som en "ickefråga" i själva verket hade så mycket grund att de resulterade i att (B) delgavs brottet "Grovt tjänstefel" med anledning av rekryteringen av (A) som underrättelsechef, och "Tjänstefel" med anledning av att (A) tilldelades ett skjutvapen. Professor emeritus i rättsvetenskap Bo Wennström menade att polisledningens svar är typiskt för hur polisledningen hanterar kritik:

*"– Det är hemskt och förskräckligt. Och det är också ointelligent, ett korkat sätt att försöka sopa under mattan när de sannolikt visste vad som hänt."*²⁸⁰

Den dåvarande presschefen arbetar idag inte längre kvar inom polisen och han tillfrågades om vilka personer som var delaktiga i svaren att det som togs upp i rapporten var en "ickefråga", men han ville inte ge några kommentarer²⁸¹.

(A) var som påpekats ovan inte namngiven i rapporten och hennes namn redovisades inte i SVT:s inslag, men hon kände givetvis till att det fanns ett antal faktorer som inte hade presenterats i bilagan och som kunde resultera i negativ publicitet om någon journalist började undersöka detta. När det

²⁷⁷ Brantemo & Grill Pettersson, 2021. <https://www.svt.se/nyheter/lokalt/ost/polisforskarens-grova-anklagelser-mot-underattelsechefen>

²⁷⁸ Holgersson, 2021, sidan 56.

²⁷⁹ Grill Pettersson, 2022a. <https://www.svt.se/nyheter/inrikes/inga-tveksamheter-och-ickefraga-sa-avvisades-fragetecknen-kring-rekryteringen> Ordet faktum är markerat med fetstil i detta citat eftersom agerandet följde ett vanligt mönster från Polismyndigheten att i allmänna ordalag avfärda kritik genom att hävda att rapporten innehöll ett "flertal felaktiga faktauppgifter" utan att detta preciseras.

²⁸⁰ Grill Pettersson, 2022a. <https://www.svt.se/nyheter/inrikes/inga-tveksamheter-och-ickefraga-sa-avvisades-fragetecknen-kring-rekryteringen>

²⁸¹ Grill Pettersson, 2022a. <https://www.svt.se/nyheter/inrikes/inga-tveksamheter-och-ickefraga-sa-avvisades-fragetecknen-kring-rekryteringen>

ett år senare blev stor medial uppmärksamhet kring frågor som rörde (A) uttryckte hon: *"Det jag var rädd för var precis det som händer nu, att det kommer ryktesspridning och smutskastning."*²⁸² Hon angav att en sådan oro var ett skäl till att hon tog kontakt med Polisens säkerhetsskyddschef²⁸³. Det skedde den 2 december 2021. Det var veckan efter att rapporten fått publicitet i media. (A) skrev via e-post till säkerhetsskyddschefen och ville boka ett personligt möte. Det framgick inte av mejlet vad mötet skulle handla om annat än att det gällde något som (A) endast kunde tala med honom om²⁸⁴.

Dagen därpå, fredagen den 3 december klockan 11, infann sig Polisens säkerhetsskyddschef på (A):s tjänsterum. Säkerhetsskyddschefens bakgrund är att han har arbetat som kriminalinspektör och utredare av våldsbrott på länskriminalen i Uppsala (under 90-talet). Efter detta arbetade han på SÄPO under drygt 15 år som bland annat *Acting Deputy Head of Operations* och *Head of Dignitary Protection Section*. Han gick bland annat utbildning vid FBI, Virginia, USA. Han var därefter säkerhetschef vid Regeringskansliet i 5 år innan han fick anställningen som säkerhetsskyddschef vid polisen år 2019²⁸⁵. Säkerhetsskyddschefen har således stor erfarenhet av att ta del av information, bedöma hotbilder och upprätta PM kopplade till brott. Han upprättade ett PM om vad som framkommit vid mötet med (A) efter anmodan av chefen för Avdelningen för särskilda utredningar (SU). I förhöret i förundersökningen om grovt tjänstefel mot (B) tillfrågades säkerhetsskyddschefen om hur PM:et kommit till. Han svarade att han sakligt fört över den information han fått till ett PM²⁸⁶.

I PM:et framgår att rapporten om polisens sätt att efterleva offentlighetsprincipen som hade publicerats den 17 november 2021 hade tagits upp som ett skäl till mötet²⁸⁷. Både av (A):s yttranden i förundersökningen, av Runar Vikstens rapport och av medieuppgifter framgår att (A) såg rapporten som problematisk²⁸⁸. Det gällde i synnerhet uppgifter som ifrågasatte hennes uppgivna meriter och att hon fått anställningen som underrättelsechef på felaktiga grunder. I media uppgav hon att en anledning till att vända sig till säkerhetsskyddschefen i december var att det *"sommaren 2021"* hade inkommit ett antal granskande frågor från *"en okänd person"* och att hon i november 2021 *"påverkades negativt"* av publiceringen av rapporten om hur Polismyndigheten efterlever offentlighetsprincipen²⁸⁹. Både av PM:et och av hennes utsagor i förundersökningen framgår att hon läst denna rapport. I denna framgår att rapportförfattaren hade använt olika (totalt tre stycken) mejladresser när handlingar begärts ut och att syftet med detta var att undersöka om det fanns någon skillnad i hur begäranden hanterades utifrån vem avsändaren var. I rapporten presenteras de begärandena som gjorts. Begärandena från den *"okände"* hade inkommit fyra månader innan rapporten publicerades. Varför tog inte (A) kontakt med säkerhetsskyddschefen då – utan först när det blev ett reportage i media och hon läst just nämnda rapport där det framgick vem som gjort begärandena?

I innevarande rapport presenteras ett flertal faktorer som tydliggör att (A) hade skäl att känna oro för att bli föremål för en djupare granskning och kritik. Det finns olika sätt att parera kritik och det går inte att utesluta att mötet med säkerhetsskyddschefen kan ha haft ett sådant syfte, med tanke på att (A) i förundersökningen uttryckte att: *"Till att börja med så går jag till honom och vill prata om*

²⁸² Erlandsson, 2022d. <https://www.dn.se/sverige/linda-staaf-jag-ar-utsatt-for-en-smutskastningskampani/>

²⁸³ Att (A) tar kontakt med säkerhetsskyddschefen och det hon berättar för honom blir sedan det som orsakar den stora mediala uppmärksamheten kring henne och (B).

²⁸⁴ Runar Viksten utredning. Dnr: A714.133/2022, sidan 81-83, Säkerhetsskyddschefens PM 2021-12-13.

²⁸⁵ <https://www.linkedin.com/in/ari-stenman-190821b8/details/experience/> [Läst 2023-10-12]

²⁸⁶ Förundersökningsprotokoll SU Dnr 0150-K336-22, sidan 308, förhör med säkerhetsskyddschefen.

²⁸⁷ Runar Viksten utredning. Dnr: A714.133/2022, sidan 81-83, Säkerhetsskyddschefens PM 2021-12-13.

²⁸⁸ TV4, 2022. <https://www.tv4.se/klipp/va/20378451/staaf-tillbakavisar-relationsryktet-det-finns-ingen-hemlig-relation>; Syrén, 2022a. <https://www.expressen.se/nyheter/mats-lofving-anmalde--for-brott-mot-linda-staaf/>

²⁸⁹ Syrén, 2022a. <https://www.expressen.se/nyheter/mats-lofving-anmalde--for-brott-mot-linda-staaf/>

*rapporten [av] Stefan Holgersson. För att då håller SVT på och begär ut handlingar.”*²⁹⁰ Uttalandet ger intrycket av att ett skäl till att vända sig till säkerhetsskyddschefen var att SVT begärde ut handlingar. PM:et utgår från den information som (A) lämnat till säkerhetsskyddschefen, vilket resulterade i att (A) framställdes som ett offer för (B):s agerande. Utifrån (A):s berättelse nedtecknade säkerhetsskyddschefen att (A) haft en *”sexuell relation med sin före detta chef för NOA från 2015 fram till sommar 2021”*²⁹¹. Enligt (A) *”ledde relationen aldrig till ett öppet förhållande mellan henne och (B) trots önskemål och förhoppningar från hennes sida”*²⁹². Den *”sexuella relationen”* utvecklades destruktivt enligt (A) vilket var mycket jobbigt för henne under tiden som (B) var hennes närmsta chef, men att (B) inte längre kunde kontrollera henne då han lämnat chefskapet vid NOA.

(A) beskrev för säkerhetsskyddschefen bland annat olika händelser som (B) utsatt henne för under tiden som relationen pågått. Syftet med (B):s agerande var, enligt (A), att visa att han hade kontroll över henne. Enligt (A) hade (B) *”oanmäl[d] dykt upp vid olika platser som badhus, bagerier och promenadstråk där hon befunnit sig”*²⁹³. (B) hade också enligt (A) gömt sig när hon varit ute och motionerat i ett motionsspår, men att hon genom att själv gömma sig avslöjat och konfronterat honom. Hon beskrev vidare att (B) *”under relationen varit extremt svartsjuk och kontrollerande”*²⁹⁴ och haft kontinuerlig kontroll över henne och blandade acceptans och omsorg med avståndstagande och ignorering mot henne. Hon beskrev också att *”(B) hade ett konstigt beteende genom att han ibland låste in sig i sin lägenhet vilket hon genom att själv sitta och vänta utanför (B):s bostad kunnat påvisa”*²⁹⁵. Den sistnämnda beskrivningen fick säkerhetsskyddschefen att under mötet påtala att (A) utfört handlingar mot (B) som hon själv sade sig vara utsatt för. Hon höll med om att det kunde *”låta konstigt”*²⁹⁶.

Det finns vittnesuppgifter som styrker att (A) suttit på huk i ett buskage utanför (B):s bostad och spanat mot dennes bostad. Däremot finns det inte vittnesuppgifter som styrker det motsatta – att (B) dykt upp oanmält på platser där (A) varit. Tvärtom finns det vittnesuppgifter som styrker det (B) sagt i förhör att: *”på sommarmorgnar så har jag gått tillsammans med en del pensionerade poliser och badat på ett ställe som heter N”*²⁹⁷. Då har (A) börjat komma dit.”²⁹⁸ En pensionerad polis har berättat att han och (B) simmade regelbundet tillsammans tidigt på morgonen på samma utomhusbad och att (A) efter ett tag dök upp på badet vid flera tillfällen²⁹⁹. Ett förhör med (A) i förundersökningen mot (B) behandlar det som (A) sagt till säkerhetsskyddschefen. Vissa ord är maskade, men av sammanhanget går det att dra slutsatsen att (A) nu menade att (B) oftast varit på badet när hon kommit dit: *”han har oftast varit där först. Och jag har kommit dit lite senare så.”*³⁰⁰

I PM:et uttrycks också att (A) var

*”orolig över att någon hade börjat begära ut handlingar från polismyndigheten om (A):s bakgrund och kompetens och hon kunde inte utesluta att det var (B) som låg bakom detta för att skada henne och göra henne otrygg”*³⁰¹

²⁹⁰ Förundersökningsprotokoll SU Dnr 0150-K336-22, sidan 346, förhör med (A).

²⁹¹ Runar Vikstens utredning. Dnr: A714.133/2022, sidan 81-83, Säkerhetsskyddschefens PM 2021-12-13.

²⁹² Runar Vikstens utredning. Dnr: A714.133/2022, sidan 82, Säkerhetsskyddschefens PM 2021-12-13.

²⁹³ Runar Vikstens utredning. Dnr: A714.133/2022, sidan 81, Säkerhetsskyddschefens PM 2021-12-13.

²⁹⁴ Runar Vikstens utredning. Dnr: A714.133/2022, sidan 81, Säkerhetsskyddschefens PM 2021-12-13.

²⁹⁵ Runar Vikstens utredning. Dnr: A714.133/2022, sidan 82, Säkerhetsskyddschefens PM 2021-12-13.

²⁹⁶ Runar Vikstens utredning. Dnr: A714.133/2022, sidan 82, Säkerhetsskyddschefens PM 2021-12-13.

²⁹⁷ Maskat i förundersökningen.

²⁹⁸ Förundersökningsprotokoll SU Dnr 0150-K336-22, sidan 374, förhör med (B).

²⁹⁹ Intervju juni 2023. Ytterligare en pensionerad polis har sett att (A) varit på badet vid enstaka tillfällen, men har inte noterat när hon kommit dit (intervju, juni 2023).

³⁰⁰ Förundersökningsprotokoll SU Dnr 0150-K336-22, sidan 349, förhör med (A).

³⁰¹ Runar Vikstens utredning. Dnr: A714.133/2022, sidan 82, Säkerhetsskyddschefens PM 2021-12-13.

Varför en begäran om handlingar om (A):s bakgrund och kompetens från (B):s sida skulle kunna syfta till att "skada" och göra henne "otrygg" framgår inte av (A):s återgivna berättelse. Kan det bero på att hon var medveten om att det fanns tveksamheter i hennes bakgrund och kompetens som hon visste att (B) kände till? (A):s oro över begärandena var inte något hon bara framförde till säkerhetsskyddschefen. Detta budskap har upprepats vid flera tillfällen. I exempelvis DN framgår att "hon inte kunde utesluta att det var (B) som låg bakom och att det rörde sig om ett stort antal ärenden som begärdes ut om och om igen". DN, som undersökte begärandena, fann att:

*"Det visar sig vara totalt nio förfrågningar. De rör bland annat intyg om vilka moment som (A) genomgått i "polkon" – polisiär konflikthantering – och kontrollfrågor kring om hon har arbetat i yttre tjänst och i så fall hur mycket."*³⁰²

På vilket sätt menade (A) att en begäran att ta del av sådana uppgifter gjorde henne otrygg och kunde skada henne?

I samtalet med polisens säkerhetsskyddschef uppmanades (A) att ta kontakt med sin närmsta chef (D) och den 6 december hade hon ett möte med honom. I Runar Vikströms utredning uppgav (D) att (A) berättade att hon hade en relation med landets ÖB och att de var på väg att flytta ihop, vilket kunde få konsekvenser med hänsyn till säkerhetsskyddet för henne och ÖB. (A) berättade också att hon hade haft ett förhållande med (B) som avslutas under sommaren 2021 och att hon nu var orolig för att (B) skulle bli svartsjuk när han fick kännedom om hennes nya relation. (A) hade enligt (D) uttryckt att förhållandet med (B) inte varit så djupt så att de bott tillsammans och att (A) framfört att hon:

*"hade upplevt den relationen som destruktiv och mått psykiskt dåligt. Genom Polismyndigheten hade hon fått hjälp genom externt samtalsstöd"*³⁰³

Efter mötet med (A) gjorde (D) bedömningen att medarbetarskyddsåtgärder och arbetsmiljöåtgärder skulle bli aktuella för henne. Efter att han talat med säkerhetsskyddschefen fick han besked om att arbetsskyddsåtgärder redan inletts och att (A) fått en medarbetareskyddshandläggare samt att kontakt hade tagits med Försvarsmakten i ärendet. (D) tog även kontakt med HR-avdelningen som förberedde en handlingsplan för ytterligare stöd för (A). (A) var dock "nöjd med det samtalsstöd hon redan hade och ville inte att fler personer skulle blandas in"³⁰⁴.

Det krävs ett beslut från den närmsta chefen för att få ett externt samtalsstöd via Polismyndighetens försorg³⁰⁵. Eftersom det verkar som om (A) upplyste (D) om det pågående externa samtalsstödet går det att dra slutsatsen att det inte var (D) som fattat beslut om detta. Vem har då fattat beslutet? Det var knappast (B). Var det den närmast överordnade chefen till honom, det vill säga rikspolischefen? Han hade dock enligt egen uppgift inte känt till förhållandet innan säkerhetsskyddschefen informerade honom om detta. Fanns det överhuvudtaget ett beslut om ett externt samtalsstöd i Polismyndighetens försorg? Polismyndigheten har inte velat lämna ut uppgifter om vem som fattat beslutet om det av (A) påstådda externa samtalsstödet eller när beslutet har fattats³⁰⁶. Runar Viksten hade kunnat inhämta information som klargjorde detta, men förlitade sig på (A):s yttrande och såg inget behov av att undersöka dessa motstridiga uppgifter. En central fråga är också hur (A) kunde

³⁰² Erlandsson, 2022b. <https://www.dn.se/sverige/polisforskaren-det-var-jag-som-kartlade-linda-staaf/>

³⁰³ Runar Vikstens utredning. Dnr: A714.133/2022, sidan 37.

³⁰⁴ Runar Vikstens utredning. Dnr: A714.133/2022, sidan 38.

³⁰⁵ Polismyndigheten 2020, sidan 24.

³⁰⁶ A385.186/2023. Beslut överklagades till Kammarrätten som avlog överklagandet (Kammarrätten Stockholm 4341-23).

behålla den högsta säkerhetsklassen om hennes sårbarhet var känd av Polismyndigheten. Dessutom, med anledning av att HR-avdelningen förberett en handlingsplan för att (A) mådde dåligt – vilka överväganden gjordes när (D) bland annat fattade beslut att hon skulle få utbildning i polisiär konflikthantering, ha fortsatt tillgång till ett tjänstevapen samt tjänstgöra i yttre tjänst?

(D) tog över (B):s chefsroll 1 oktober 2020. (A):s förhållande med (B) fortsatte fram till sommaren 2021. Hon inledde en relation med ÖB som resulterade i att de i december 2021 bestämde sig för att flytta ihop. (A) hade dessförinnan varken informerat (D) om förhållandet med (B) eller om förhållandet med ÖB. ÖB lämnade in sin skilsmäsoansökan veckan innan (A) hade möte med (D). Enligt Försvarmakten hade en säkerhetsprövning gjorts med anledning av (A):s förhållande med ÖB *"betydligt tidigare än i november"*³⁰⁷, men Försvarmakten har inte velat uppge när den skett.

(A) hade enligt det PM som säkerhetschefen upprättade sagt att (B) var *"farlig och hämndlysten"* och att hon var orolig för vad han skulle göra mot henne om han fick reda på att hon inlett en relation med en ny man. (A) *"ville att säkerhetschefen skulle känna till hennes och (B):s bakgrund ifall att något skulle hända henne"*³⁰⁸. Varför hade (A) inte informerat (D) om denna problematik? Varför fick säkerhetschefen uppmana henne att prata med närmsta chef? Säkerhetsskyddschefen uppfattade uttalanden från (A) som att hon var orolig för sin fysiska hälsa. Dock ville hon inte göra en anmälan mot (B) då hon menade *"att han var alldeles för smart för att göra något brottsligt, eller något som kunde kopplas till honom"*³⁰⁹ och att hon därför *"bara skulle förlora"* på att göra en anmälan.

(A) har i olika sammanhang hävdat att hon har polismans befogenheter. Med detta följer också skyldigheter. En är den rapporteringsskyldighet en polisman har när han eller hon får kännedom om ett brott som hör under allmänt åtal³¹⁰. (A) kan således inte välja om hon ska göra en anmälan om hon får kännedom om ett brott som kan antas höra under allmänt åtal. Samma sak gäller för säkerhetsskyddschefen. Ingen av dem ska göra en värdering huruvida det är möjligt att bevisa om (B) gjort sig skyldig till ett brott. Det är en förundersökningsledare som ska göra den bedömningen. (A) har ingen erfarenhet av att vara förundersökningsledare eller ens handlägga den typ av brott som det av hennes berättelse gick att misstänka att (B) gjort sig skyldig till. Rapporteringsskyldigheten är grundläggande för alla som har en polisutbildning. Att inte reflektera över detta och heller inte verka förstå konsekvensen av att föra fram den information som (A) gjorde till säkerhetsskyddschefen indikerar att det fanns en vital kunskapslucka. Säkerhetsskyddschefen följde gängse regler och rutiner när han förde vidare den information som (A) hade delgett för honom. (A) verkar istället ha utgått från att säkerhetsskyddschefen enbart skulle göra en bedömning av hotbilden mot henne mot bakgrund av den tidigare relationen mellan henne och (B).

Den 9 december år 2021 träffades säkerhetsskyddschefen och (A) igen. Hon var upprörd och besviken eftersom hon fått reda på att säkerhetsskyddschefen fört vidare information till rikspolischefen:

*"I det samtalet frågar jag (A) vad hon menar med orden sexuell förnedring och psykisk misshandel och om det finns något hon vill berätta om med hänvisning till det. (A) är tyst en stund och säger sedan att eftersom det hon berättade förra gången fördes vidare vill hon inte berätta för mig."*³¹¹

³⁰⁷ Grill Pettersson, 2022b. <https://www.svt.se/nyheter/forsvaret-ob-s-relation-med-linda-staaf-inte-dold>

³⁰⁸ Runar Vikstens utredning. Dnr: A714.133/2022, sidan 82, säkerhetsskyddschefens PM 2021-12-13.

³⁰⁹ Runar Vikstens utredning. Dnr: A714.133/2022, sidan 83, säkerhetsskyddschefens PM 2021-12-13.

³¹⁰ Polislagens 9 §.

³¹¹ Vissa ord i PM som säkerhetsskyddschefen upprättade maskade i Runar Vikstens rapport, men publicerades i Expressen (Wiman & Syrén) 2022. <https://www.expressen.se/nyheter/fragorna-thornberg-vagar-att-svara-pa/>

Säkerhetsskyddschefen framförde till (A) *"att det är allvarlig information hon framfört och att sådant inte bara kan ignoreras"*³¹². Av PM framgår att (A) inte tog tillbaka eller reagerade på att säkerhetsskyddschefen framförde att den information hon förmedlat vid deras förra möte var allvarlig. Säkerhetsskyddschefen uppgav senare i ett förhör att (A) hade varit mycket upprörd och besviken över att han fört vidare informationen, men att hon under samtalet förstod hans agerande: *"jag tycker vi hade en dialog om det och jag uppfattade någonstans också att hon förstod varför jag hade agerat som jag hade gjort"*³¹³.

Det är vanligt att målsägande som för fram den typ av information som (A) hade gjort tar tillbaka sin tidigare lämnade berättelse. Den gängse rutinen är därför att upprätta ett PM eller ett förhör (om ett sådant hållits) där detta framgår. Någon som har arbetat med att utreda våldsbrott så som säkerhetsskyddschefen gjort har vana att agera på detta sätt. I hans dokumentation finns inget som tyder på att (A) ville ta tillbaka sin berättelse. I förhör under förundersökningen mot (B) har säkerhetsskyddschefen uppgivit att han upplevde (A) som samlad när hon förde fram information om (B) och att hon hade med sig anteckningar som stöd för det hon berättade. I det PM som upprättades fyra dagar efter det andra samtalet med (A) skrev säkerhetsskyddschefen att han gjorde bedömningen att det fanns anledning att anta att brott hade förövats som hör under allmänt åtal och att de brott som skulle kunna vara aktuella var:

- *grov fridskränkning* genom att målsäganden tvingats utstå misshandel och/eller sexuella handlingar av en närstående person som målsägande haft ett beroendeförhållande till och där personen haft makt över målsäganden
- *olaga förföljelse* genom att en person vid ett flertal tillfällen förföljt samt ofredat eller markerat närvaro på ett sätt som utgjort led i en kränkning av målsägandens integritet, eller
- *ofredande* genom att ha utsatt målsäganden för störande kontakter.

I polisanmälan mot (B) som den särskilda avdelningen för interna utredningar upprättade måndagen den 13 december klockan 16.32 blev rubriceringen: *"Fullbordad Grov Kvinnofridskränkning from torsdag 2015-01-01 tom lördag 2021-11-27"*. Anmälan gick sedan klockan 17.02 vidare till särskilda åklagarkammaren i Malmö och kom att hanteras som ett *icke förtursmål*. Ett och ett halvt dygn senare – onsdagen den 15 december klockan 10.32 – fattades beslut om att *inte* inleda en förundersökning gentemot B med motiveringen att: *"Uppgifterna i ärendet ger inte anledning att anta att brott som hör under allmänt åtal har förövats."* I media har den åklagare som fattade beslutet lämnat förklaringen att det handlade om svartsjuka och att det inte fanns något att gå vidare med³¹⁴. Några utredningsåtgärder hade inte vidtagits. I Runar Vikstens utredning intervjuades säkerhetsskyddschefen och det framgår att:

*"Han tycker att åklagarens beslut att inte inleda förundersökning redan efter två dagar, utan att ens en s.k. förutredning gjordes, är mycket märklig. Såväl chefen för SU som den utredare vid SU som tog emot ärendet var säkra på att åklagaren skulle gå vidare med ärendet."*³¹⁵

Överåklagaren som fattade beslutet uppger i Runar Vikstens utredning att det inte fanns möjlighet att genomföra en förutredning. Runar Viksten framför att det visserligen faller utanför hans uppdrag att bedöma åklagarnas hantering men *"För att undvika att rapporten feltolkas vill jag även klargöra att jag inte delar den uppfattning om rättsläget /.../ Enligt min uppfattning är möjligheterna att företa*

³¹² Runar Vikstens utredning. Dnr: A714.133/2022, sidan 83, säkerhetsskyddschefens PM 2021-12-13.

³¹³ Förundersökningsprotokoll SU Dnr 0150-K336-22, sidan 304, förhör med säkerhetsskyddschefen.

³¹⁴ Erlandsson, 2022d. <https://www.dn.se/sverige/liinda-staaf-jag-ar-utsatt-for-en-smutskastningskampanj/>

³¹⁵ Runar Vikstens utredning. Dnr: A714.133/2022, s. 37.

*en förutredning inte så begränsade som åklagaren anser*³¹⁶. Runar Viksten säger i en intervju i media: *"Ska man vara elak kan man ju bara konstatera att den Särskilda åklagarkammaren har haft fem tillfällen på sig att inleda en förundersökning i det här fallet."*³¹⁷ I sin utredning redovisar Runar Viksten vissa statistikuppgifter som han menar kan *"vara av intresse"*:

*"Av statistikuppgifter för 2021 framgår bl.a. att av antalet inkomna anmälningar till Åklagarmyndigheten beslutades i 1,5 procent av fallen att förundersökning inte skulle inledas /.../ Motsvarande siffror för Särskilda åklagarkammaren är 67,2 procent."*³¹⁸

Att göra en statistisk jämförelse mellan Särskilda åklagarkammaren och andra åklagarkammare är förenat med svårigheter och Runar Viksten berör detta. Det är betydelsefullt att vara medveten om att det kan vara svårare att bevisa att ett brott är begånget av en polis – exempelvis för att denna i en situation kan ha både rätt och skyldighet att använda våld. Samtidigt kan inte Särskilda åklagarkammarens särställning används för att avfärda all kritik och precis som på andra arbetsplatser finns olika ambitionsnivå och förmåga hos anställda. Anställda kan också göra misstag olika ofta.

Drygt ett år tidigare hade den överåklagare som yttrade sig i Runar Vikstens utredning också lagt ner en annan anmälan mot (B). Anmälan hade upprättats av chefen för särskilda utredningar med anledning av vad som framkom under en lunch med en hög polischef. Den höga polischefen hade berättat att (A) sagt att *"(B) varit elak och slagit henne"*³¹⁹. Anmälan upprättades den 8 september 2020, men (A) sattes inte upp som målsägande³²⁰. Att skriva en anmälan om en misstänkt misshandel utan att ange en utpekad målsägande när det är känt vem som kan ha blivit misshandlad följer inte gängse rutiner. Varför avvek Polismyndigheten från ett normalt förfaringsätt när anmälan upprättades och undvek att sätta upp (A) som målsägande? Efterföljande dag fattade överåklagaren beslut om att inte inleda en förundersökning och inte heller denna gång hördes (A) om det misstänkta brottet. Ärendet skickades därefter vidare till PAN som beslutade att avskriva ärendet eftersom det utifrån den information som fanns *"inte framkommit att (B) åsidosatt sina skyldigheter i anställningen"*³²¹.

När det gäller anmälan som kom in i december 2021 hävdade överåklagaren att det inte fanns konkreta uppgifter som gjorde att det gick att inleda en förundersökning och att han dessutom *"hört via en polis vars namn han inte vill uppge, att (A) inte ville gå vidare med ärendet"*³²². Enligt polisens hemsida framgår att denna typ av brott:

*"lyder under allmänt åtal, vilket innebär att poliser eller åklagare är skyldiga att utreda brottet, när det kommit till deras kännedom, även om den som är utsatt inte vill det"*³²³

I Åklagarmyndighetens handbok för handläggning av brott i nära relation framförs att målsägandens vilja och förmåga att medverka i en utredning kan växla under utredningens gång. Det påtalas att om åklagaren bedömer att målsägandens ovilja eller oförmåga att medverka har en avgörande betydelse för om förundersökningen kan bedrivas vidare *"bör målsäganden alltid kallas till ett förhör där han*

³¹⁶ Runar Vikstens utredning. Dnr: A714.133/2022, s. 54.

³¹⁷ Wiman, 2023. <https://www.expressen.se/nyheter/viksten-svarar-pa-kritiken-mot-utredningen-jag-star-for-den/>

³¹⁸ Runar Viksten utredning. Dnr: A714.133/2022, s. 54.

³¹⁹ Runar Viksten utredning. Dnr: A714.133/2022, s. 31.

³²⁰ A391.599/2023 och A396.336/2023. E-post från Polismyndigheten, juli 2023. *"personen i fråga inte sattes upp som målsägande"*.

³²¹ Runar Viksten utredning. Dnr: A714.133/2022, s. 32.

³²² Runar Viksten utredning. Dnr: A714.133/2022, s. 38.

³²³ Polismyndigheten, 2023e.

eller hon är personligen närvarande. Det är nämligen viktigt att utreda att det är målsäganden själv som gett uttryck för ovilja eller oförmåga att medverka vidare i utredningen”³²⁴.

Av säkerhetsskyddschefens PM framgår att (A) med anledning av vad hon berättade vid det första mötet med honom i december 2021 var *”upprörd över att rikspolischefen fått information om vad som framkommit och att rikspolischefen därför haft ett samtal med (B)”³²⁵*. Säkerhetsskyddschefen förklarade att den typ av allvarlig information hon lämnat inte kan ignoreras. Av Runar Vikstens rapport framgår att rikspolischefen informerade (B) om vad som framkommit vid det första mötet som (A) hade haft med säkerhetsskyddschefen. Runar Viksten skriver att rikspolischefen *”har vidare uppgett att han omedelbart reagerade på de uppgifter han fått av säkerhetsskyddschefen³²⁶ och konfronterade (B)”³²⁷*. Det skedde dagen före (A):s andra möte med säkerhetsskyddschefen³²⁸.

Av säkerhetsskyddschefens PM går det att dra slutsatsen att (A) omgående hade fått information om rikspolischefens samtal med (B). Rikspolischefen, (B) och troligen även säkerhetsskyddschefen kände till samtalet. Av det som framgår i ärendet går det att dra slutsatsen att det inte var rikspolischefen eller säkerhetsskyddschefen som (A) fick denna information av. Var det (B) som konfronterat (A) med dessa uppgifter? Vem som lämnat information framgår inte av förundersökningen eller av Runar Vikstens rapport. En anmälan var vid det tillfället ännu inte upprättad även om de uppgifter som (A) lämnat gjorde att det gick att anta att hon blivit utsatt för ett brott. Att som rikspolischefen gjorde ta kontakt med någon som kan misstänkas för grov fridskränkning och olaga förföljelse och lämna information innan några utredningsåtgärder har vidtagits strider mot de riktlinjer och rutiner som finns vid misstanke om våld i nära relation. Det kan påverka en utredning och viljan hos en målsägande att driva vidare ett ärende. Som framgår av säkerhetsskyddschefens PM ville inte (A) berätta något om (B):s agerande vid det andra mötet med honom och ärendet lades ned av åklagaren.

Efter att beslutet fattades om att inte inleda en förundersökning tog det tid innan ärendet skickades vidare till Polisens personalansvarsnämnd. När SVT begärde ut samtliga handlingar i ärendet och jämförde dem med det så kallade dagboksbladet visade det sig att de inte fått alla handlingar. Det som saknades var det formella beslutet att inte skicka vidare ärendet till kansliet för Polisens personalansvarsnämnd. Det var dåvarande chefen för särskilda utredningar som hade fattat beslutet och hon uppgav till SVT att hon: *”ibland kan göra detta i känsliga ärenden som inte ska nå en större krets”³²⁹*. När ett ärende avslutas brukar det dock i normalfallet skickas till PAN-kansliet, men i detta fall gjordes det inte förrän flera månader senare. Dåvarande chefen för särskilda utredningar svarade: *” – Jag frågade rikspolischefen hur jag skulle göra och han återkom i mars med beskedet att jag då skulle överlämna det till personalansvarsnämndens kanslichef”³³⁰*. Det var drygt tre månader efter att ärendet lagts ned av åklagare. Ärendet avskrevs av PAN-kansliet som organisatoriskt ingår i rikspolischefens kansli.

Utifrån³³¹ uppgifter i rapporten *Hur Polismyndigheten efterlever offentlighetsprincipen* upprättades också en anmälan om grovt tjänstefel rörande rekryteringen av (A) som underrättelsechef år 2015. Denna anmälan gick, liksom de andra anmälningarna där (B) var misstänkt, till Särskilda åklagarkammaren. Även i detta fall fattades det beslut om att inte inleda en förundersökning. I

³²⁴ Åklagarmyndigheten, 2017, s. 21.

<https://www.aklagare.se/globalassets/dokument/handbocker/handlaggning-av-brott-i-nara-relation.pdf> .

³²⁵ Runar Viksten utredning. Dnr: A714.133/2022, s. 83, Säkerhetsskyddschefens PM 2021-12-13.

³²⁶ Står säkerhetsskyddschefens namn i rapport.

³²⁷ Runar Viksten utredning. Dnr: A714.133/2022, s. 50.

³²⁸ Runar Viksten utredning. Dnr: A714.133/2022, s. 16.

³²⁹ Grill Pettersson & Ullander, 2022. <https://www.svt.se/nyheter/inrikes/polisskandalen>

³³⁰ Grill Pettersson & Ullander, 2022. <https://www.svt.se/nyheter/inrikes/polisskandalen>

³³¹ Runar Viksten utredning. Dnr: A714.133/2022, s. 40.

rapporten som var orsaken till upprättandet av anmälan framgick att rapportförfattaren hade mer information än det som stod i rapporten. Ingen kontakt togs emellertid med rapportförfattaren. Varför efterfrågades inte mer information från rapportförfattaren innan beslutet fattades att inte inleda en förundersökning? Upprepad kritik har riktats mot Särskilda åklagarkammaren för hur anmälningar mot polisanställda hanteras³³². Den överåklagare vid Särskilda åklagarkammaren som beslutade att inte inleda någon förundersökning mot (B) år 2020 och år 2021 har tidigare avfärdat denna typ av kritik:

– Det låter som att vi anklagas för att skydda poliser. Om vi gjorde det skulle vi själva begå ett brott. Jag skulle vilja påstå att de som anmäls till oss behandlas tuffare än vanliga Svensson. Vi vänder på varenda sten³³³.

Hur ärendet med (A) och (B) hade hanterats hitintills var långt ifrån påståendet ”Vi vänder på varenda sten”. Agerandet är på intet sätt unikt när höga polischefer kan misstänkas för brott. Ett liknande agerande uppvisade Särskilda åklagarkammaren exempelvis i samband med efterspelen av påskupploppen, där höga polischefer kunde misstänkas för arbetsmiljöbrott³³⁴. När *Polistidningen* vände sig till åklagaren för att få svar på varför han lagt ner utredningen innan Arbetsmiljöverket inkommit med sitt resultat och varför han nöjt sig med att titta på riskbedömningar och annat material från enbart en ort och inte alla fem som omfattades av anmälan svarade han: ”Jag ställer inte upp på någon intervju utan hänvisar till mitt beslut.”³³⁵ Beslutet gav dock inte svar på dessa frågor. Polisernas nationella skyddsombud fick ett liknande svar av åklagaren och framförde därefter i *Polistidningen*: ”Jag är väldigt kritisk till hur den här utredningen har genomförts.”³³⁶

Efter påskupploppen anmälde Polismyndigheten sig själv efter att det uppstod extern kritik. Allt som framkom i media var redan känt av Polismyndigheten, men det var först när det blev ett hårt tryck på myndighetens chefer att svara på medias frågor som anmälan upprättades. Samma sak har upprepats i ärendet med (A) och (B)³³⁷. Att anmäla sig själv är en vanligt förekommande metod för att parera kritik³³⁸. För att undersöka i vilken utsträckning anmälningar där Polismyndigheten anmält sig själv efter extern kritik lett till lagföring gjordes en begäran omfattade anmälningar de senaste två åren där Polismyndigheten anmält sig själv utan att det fanns en utpekad misstänkt³³⁹. Polismyndigheten avslag denna begäran, men förlorade i Kammarrätten när beslutet överklagades. Det framgick att Polismyndigheten lämnat felaktiga uppgifter i sitt avslagsbeslut och påstått att det inte gick att söka reda på efterfrågade handlingar trots att de var sökbara (se [bilaga 4](#)). Efter att ärenden som inte

³³² Se t.ex. Gagliano, 2019. <https://sverigesradio.se/artikel/7300594>; Person & Velizelos, 2021 i SVT <https://www.svt.se/nyheter/inrikes/forskarnas-kritik-utredning-inte-det-som-hant>; Skeri, 2021 i UNT. <https://unt.se/nyheter/uppsala/artikel/experten-som-att-aklagaren-star-pa-polisens-sida/jnx2z60> Holgersson, Bünzli & Shamhi, 2023, s. 173–177. <https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:1726540/FULLTEXT02.pdf>

³³³ Person & Velizelos, 2021. <https://www.svt.se/nyheter/inrikes/forskarnas-kritik-utredning-inte-det-som-hant>

³³⁴ Se Holgersson, Bünzli & Shamhi, 2023, s. 173–177.

³³⁵ Eneström, 2022. <https://polistidningen.se/2022/10/kritik-mot-nedlagd-utredning-efter-paskupploppen/>

³³⁶ Eneström, 2022. <https://polistidningen.se/2022/10/kritik-mot-nedlagd-utredning-efter-paskupploppen/>

³³⁷ Exempelvis Erlandsson & Canoilas, 2023. <https://www.dn.se/sverige/polisen-drojde-over-en-vecka-med-att-anmala-sig-sjalv/>

³³⁸ Sverige radio, 2022. <https://sverigesradio.se/artikel/just-nu-polisen-anmaler-sig-sjalva-efter-paskupploppen>

³³⁹ Gav träff på 161 ärenden.

uppfyllde kriteriet att de upprättats efter att det uppstått extern kritik sorterats bort³⁴⁰, samt även en sökning på internet efter andra fall där Polismyndigheten gått ut i media och påtalat att de anmält sig själva när det riktats kritik mot myndigheten gjorts, genomfördes ett försök att följa upp vad som hände med dessa anmälningar. Resultatet indikerar att **risken att någon polisanställd ska lagföras vid dessa anmälningar är lägre än att någon ska lagföras för en anmäld cykelstöld**³⁴¹. En upprättad anmälan fungerar ändå som ett budskap om att Polismyndigheten tagit ett uppmärksammat förhållande på allvar och vidtagit åtgärder.

Polismyndigheten befinner sig i den ovanliga situationen att myndigheten själv utreder anmälningar som de gjort mot sig själv. Polismyndighetens avdelning för särskilda utredningar (SU) som bland annat har ansvar för att utreda brottsanmälningar mot polisanställda har ofta beskrivits som en oberoende instans vars självständighet borgar för en rättssäker hantering. I själva verket finns dock ett närmare samband än vad som brukar framgå i debatten. Rikspolischefen har exempelvis utvecklingssamtal med och lönesätter chefen för Särskilda utredningar³⁴².

Det går från Polismyndighetens sida att hävda att Åklagarmyndigheten kommit fram till att Polismyndigheten agerat korrekt trots att det är Polismyndigheten som själv tagit fram beslutsunderlaget. Åklagaren är beroende av att få adekvat information. Nuvarande ordning att Polismyndigheten får utreda sig själv är dessutom fördelaktig ur ett kommunikationsperspektiv på så sätt att utredningen kan slutföras när det är mest gynnsamt att den hamnar i media. Vid medial uppmärksamhet kan Polismyndigheten dessutom göra anmälningar om sådant som uppenbart inte utgör ett brott utan handlar om andra typer av missförhållanden och felbeteenden³⁴³. En förundersökning ska enbart undersöka om en person kan hållas juridiskt ansvarig för ett brott³⁴⁴. Den syftar inte till att utreda om det exempelvis föreligger bristfälliga rutiner, olämpliga attityder och andra felbeteenden som inte rör sig om brott eller om Polisen som organisation agerat på ett dåligt sätt eller inte löst en uppgift på ett sätt som de borde. Att denna typ av anmälningar regelmässigt leder till att en förundersökning inte inleds eller att en förundersökning läggs ned ska därför inte belasta Avdelningen för särskilda utredningar eller Särskilda åklagarkammaren. Ofta finns helt enkelt inga skäl att driva dessa vidare.

Det finns dock många exempel³⁴⁵ där det går att ifrågasätta överåklagarens påstående om att *”vi vänder på varje sten”* och att de som anmäls till Särskilda åklagarkammaren behandlas *”tuffare än vanliga Svensson”*. Ett illustrativt exempel är ett ärende då fem syskon greps misstänkta för assistansbedrägerier. Ett av syskonen var polis. Denna utredning lades ned av Särskilda åklagarkammaren i början av år 2022, medan den specialiståklagare som ansvarade för att utreda de andra misstänkta syskonen i samma ärende såg skäl att driva vidare utredningen. Specialiståklagaren

³⁴⁰ I de anmälningar som lämnades ut ingick att någon skadats vid ett polisingripande, att polis: använt tjänstevapnet, gjort otillåtna registerslagningar, ej följt rapporteringsplikt m.m. och dessa sorterades bort.

³⁴¹ Se vidare [bilaga 4](#).

³⁴² Se bl.a. Holgersson, Bünzli & Shamhi, 2023.

³⁴³ Till exempel Sällberg, 2019. <https://www.expressen.se/nyheter/polisen-anmaler-sig-sjaltv-efter-sexistisk-julshow/>

³⁴⁴ Det kan också bli frågan om företagsbot, men Polismyndigheten har aldrig fått betala en företagsbot (enligt svar från jurist vid Polismyndigheten i telefonsamtal september 2023). Företagsbot kan dock bara utfärdas för begränsade typer av verksamhet som bedrivs av Polismyndigheten.

³⁴⁵ Se t.ex. Holgersson, 2018; Holgersson, Bünzli & Shamhi, 2023, sidorna 173–177; Gagliano, 2019 i Sveriges radio; Person & Velizelos, 2021 i SVT; Skeri, 2021 i UNT.

krävde att utredningen mot polismannen skulle återupptas med hänsyn till likhetsprincipen³⁴⁶. Specialiståklagarens överprövning vann bifall och förundersökningen mot polismannen återupptogs. Åtal mot honom och de andra syskonen väcktes i december 2023³⁴⁷. Om specialiståklagaren inte begärt överprövning hade polisen inte åtalats.

Ett annat illustrativt exempel är när Stockholmspolisen slog till mot en massagesalong i centrala Stockholm. I samband med razzian greps en polisman och hans hustru. Båda åtalades. Kvinnan fälldes för grovt koppleri och grovt bokföringsbrott, men polismannen friades på dessa punkter. Han fälldes dock för vapenbrott och för att ha haft larmminor och militär ammunition i hemmet samt för dopingbrott. Polismyndighetens ansvarsnämnd fann att polismannen skulle få arbeta kvar som polis. Åtalet mot kvinnan drevs av en åklagare som inte arbetar på Särskilda åklagarkammaren och tingsrätten framförde att: *"Åklagaren har i denna del presenterat en **gedigen utredning** som klart visar att kvinnan har styrt och organiserat bordellverksamheten."* När det däremot gäller ärendet mot polismannen som drevs av Särskilda åklagarkammaren fann tingsrätten att: *"Åklagarens utredning har i denna del inte varit lika robust."*³⁴⁸

Hur de anmälningar hanterats som rör (A) och (B) samt de frågor som finns kring hanteringen av (B) gör att det på goda grunder finns anledning att ställa frågan hur väl likhetsprincipen har följts.

Rikspolischefen hade kännedom om den forskningsrapport som publicerades i november 2021 och blev någon vecka efter att den hade publicerats informerad av säkerhetsskyddschefen om vad (A) sagt till honom under ett möte. Rikspolischefen hade därefter ett samtal med (B) som gav en annan version av situationen. Oaktat att någon utredning aldrig inleddes hade rikspolischefen tre centrala befattningshavare inom Polismyndigheten (en säkerhetschef, en regionpolischef och en nationell underrättelsechef) där någon av dem lämnade felaktig information. Var det (A) som lämnat felaktig information till säkerhetsskyddschefen, var det säkerhetsskyddschefen som lämnat felaktig information om vad (A) sagt eller var det (B) som inte var sanningsenlig?

Istället för att agera och ta tag i problematiken fick alla tre fortsatt förtroende. Som framgått tidigare påtalades det dessutom i forskningsrapporten att det fanns mer information än den som redovisats, men utifrån rikspolischefens agerande framgår att detta uppfattades som ointressant. Polismyndigheten gick istället ut med att det som framkom i rapporten var en *"ickefråga"*. Så var fallet fram till att affären mellan (A) och (B) fick uppmärksamhet i media drygt ett år senare.

Affären mellan (A) och (B) får uppmärksamhet i media

Den 5 december 2022 publicerade Expressen en artikel som blev starten på något som i media betecknades som en skandal där (A) och (B) initialt stod i fokus³⁴⁹. Det som framkom i media ledde till att en förundersökning om grovt tjänstefel inleddes. (B) omplacerades från regionpolischef till att

³⁴⁶ Granström, 2022. <https://www.lt.se/2022-02-15/aklagarna-oense-om-polisens-skuld-i-assistansfusket-den-ene-vill-fria-den-andre-inte>

³⁴⁷ Kontakt i oktober 2023 med specialiståklagare som begärde överprövning samt den åklagare på särskilda utredningar som förberedde åtal för polisman; se även Svensson, 2023. <https://www.dn.se/sverige/polis-och-advokat-atalas-for-assistansbedrageri-i-sodertalje/>

³⁴⁸ Karlsson, 2020. <https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/weer5n/polis-frias-i-bordellharva--vill-fortsatta-jobba-som-polis> Egen fetslitsmarkering. Se också B 7869-20, Stockholms tingsrätt.

³⁴⁹ Syrén, 2022a. <https://www.expressen.se/nyheter/mats-lofving-anmaldes--for-brott-mot-linda-staaf/>

arbeta på rättsenheten i region Stockholm. Kritiken mot rikspolischefen växte i takt med att fler detaljer avslöjades i ärendet, men han valde en vanligt förekommande taktik – tystnad³⁵⁰.

Även (B) valde att inte svara på några frågor³⁵¹. I Runar Vikstens utredning uppgav (A) att Polismyndigheten avrådde henne *"från att medverka i intervjuer och i övrigt synas i offentliga sammanhang"*³⁵². (A) gjorde dock olika utspel i media och framförde bland annat att hon *"inte har något att dölja"* och *"– Jag har inte farit med osanning om mina meriter och tycker att jag är väl kvalificerad för min tjänst."*³⁵³ Hon menade att hon var utsatt för en *"smutskastningskampanj"* och på frågan varför svarar hon att: *"– Det är uppenbart att många män inte klarar att en kvinna får makt och inflytande."* Hon hävdade att det var ett fåtal personer som hon inte vill namnge som låg bakom smutskastningskampanjen³⁵⁴. Hon påstod sig inte känna till att en polisanmälan hade gjorts mot (B), vilket senare motsades av uppgifter som överåklagaren lämnat³⁵⁵. I media förmedlade andra polisanställda intern kritik mot polisledningen:

*"Det här har skötts på ett otroligt fult och smutsigt sätt från början. Det finns ingen med insyn som har det minsta förtroende för hur det här har hanterats, säger en person. En annan menar att det är 'uppenbart att Thornberg vill att det hela bara ska blåsa över' och en tredje säger att 'tystnadskulturen och rädslan att säga ifrån är så utbredd inom organisationen att man blir mörkrädd /.../ Anmälan verkar inte ha hanterats genom att det utpekade brottsoffret förhörs, utan i stället tar vår rikspolischef ett snack med den misstänkte. Skulle jag agera så skulle jag få sparken', säger en polis."*³⁵⁶

Kritiken i media ledde till att det ställdes krav på rikspolischefens avgång och *Polistidningen* beskrev efterföljande händelseutveckling som att rikspolischefen *"svarade med att tillsätta en 'särskild' och 'extern' utredare för att göra en 'fullständig genomlysning av Polismyndighetens agerande'"*³⁵⁷. *Polistidningen* konstaterade dock att:

*"Den externa utredaren Runar Viksten är i själva verket en anställd medarbetare på Polisen utan självständig ställning. Det beskedet ger myndigheten när Polistidningen vill ta del av utredningsmaterialet i (A) och (B)-affären."*³⁵⁸

Det framfördes liknande kritik av andra. Exempelvis framförde en domare som tidigare varit ledamot av FN:s kommitté för mänskliga rättigheter:

*"RPC som själv är implicerad är inte mannen att ge några utredningsuppdrag. Ett villospår."³⁵⁹ Och uppdraget kan inte omfatta exempelvis åklagarens handlande. Det är inte en statlig utredning vi talar om, utan en "Rädda RPC-utredning."*³⁶⁰

³⁵⁰ Se t.ex. Holgersson & Grahns, 2021; Wiman & Syrén, 2022. <https://www.expressen.se/nyheter/fragorna-thornberg-vagar-att-svara-pa/>

³⁵¹ Syrén, 2022b. <https://www.expressen.se/nyheter/lofving-fortfarande-tyst-sex-dagar-efter-loftet/>

³⁵² Runar Viksten utredning. Dnr: A714.133/2022, s. 39.

³⁵³ Erlandsson, 2022d. <https://www.dn.se/sverige/linda-staaf-jag-ar-utsatt-for-en-smutskastningskampanj/>

³⁵⁴ Erlandsson, 2022d. <https://www.dn.se/sverige/linda-staaf-jag-ar-utsatt-for-en-smutskastningskampanj/>

³⁵⁵ Runar Viksten utredning. Dnr: A714.133/2022, s. 38.

³⁵⁶ By, Steiner, Erlandsson & Lindell, 2022. <https://www.dn.se/sverige/lofving-arendet-pressar-hogsta-polisledningen/>

³⁵⁷ Hagström, 2023a. <https://polistidningen.se/2023/01/enkelt-satt-att-lagga-locket-pa/>

³⁵⁸ Hagström, 2023a. <https://polistidningen.se/2023/01/enkelt-satt-att-lagga-locket-pa/>

³⁵⁹ Anderberg & Holm, 2022. <https://www.expressen.se/nyheter/rikspolischefen-tillsatter-sarskild-utredare/>

³⁶⁰ <https://twitter.com/KristerThelin/status/1601959910375567361>

I [bilaga 3](#) framgår att Runar Vikstens utredning har stora brister och snarare bör betraktas som ett beställningsjobb – precis som tidigare varit fallet med utredningen om påskupploppen³⁶¹. Rikspolischefen har hänvisat flitigt³⁶² till Runar Vikstens utredning som ett bevis för att han själv hade agerat korrekt. Även (A) har upprepade gånger hänvisat till denna utredning:

*”– Den här utredningen har visat att jag var väl kvalificerad för tjänsten. Jag förtjänade mitt jobb. De beslut som sedan har fattats vad gällde vapen, löneförhöjning och så vidare – de har varit rätt i sak. För mig är det en form av upprättelse.”*³⁶³

I utredningen som Runar Viksten ansvarade för utpekades (B) ensam till syndabock. Istället för att lyfta det som framkommit som uttryck för generella missförhållanden hanterades det som ett avgränsat problem som kopplades till (B) som person. Denna krishanteringsteknik att lägga skulden på enskilda individer för att undvika kritik mot Polismyndigheten är vanligt förekommande³⁶⁴. Runar Viksten skulle senare till viss del själv bli föremål för detta.

Den presskonferens där Runar Viksten presenterade sin utredning har beskrivits som en *”offentlig avrättning”* av (B)³⁶⁵. Senare samma dag tog (B) sitt liv. Det fick stor uppmärksamhet i media. Hård kritik riktades mot Polisledningen för hanteringen av (B). Polisledningen lade därefter genom sitt sätt att uttrycka sig skulden på Runar Viksten³⁶⁶. Det framkom dock bland annat att det var Polismyndigheten som hade bokat lokalen för presskonferensen och att rikspolischefen tagit del av Runar Vikstens presentation före presskonferensen³⁶⁷.

Några veckor före Runar Vikstens presskonferens hade (B) som ett led i den pågående förundersökningen delgivits misstanke om grovt tjänstefel med anledning av tillsättningen av (A) och tjänstefel för beslutet om att tilldela henne och (F) tjänstevapen. Under presskonferensen rekommenderade Runar Viksten att rikspolischefen skulle överväga att (B) skulle bli framtagna sin chefstitel eller att avskilja (B) från sin anställning inom polisen, där han i en efterföljande intervju i första hand rekommenderade skiljande av anställning³⁶⁸. Den då sittande rikspolischefen framförde att det var en *”oerhört allvarlig fråga”* att *”två höga chefer inom polismyndigheten /.../ haft en relation i sex år utan att det kommit ledningen till kännedom”*. Han uttryckte att han skulle ha ett arbetsrättsligt samtal med (B)³⁶⁹. När det gällde (A) hänvisade han till att Runar Viksten inte funnit att (A) agerat fel och att hon därför ska behålla sin tjänst på Noa.

(A) berättade i media att hon var besviken på det stöd hon fått från polisledningen när det stormade som mest³⁷⁰. Det framgick att hon efter det att förhållandet med (B) tog slut sommaren 2021 hade

³⁶¹ Se Holgersson, Bünzl & Shamhi, 2023, s. 181-184.

³⁶² Till exempel Grill Pettersson, 2023b. <https://www.svt.se/nyheter/inrikes/fragorna-till-thornberg-som-inte-fatt-svar>

³⁶³ TT, 2023a. <https://www.svt.se/nyheter/inrikes/staaf-det-har-varit-forfarligt>

³⁶⁴ Holgersson & Grahn, 2021.

³⁶⁵ TV4, 2023. <https://www.tv4play.se/klipp/ca665bf727a3bafba8a0/mats-l%C3%B6fvings-son-ludvig-som-en-offentlig-avr%C3%A4ttning>

³⁶⁶ Se bl.a. Cantwell, 2023a slutsatser om Polismyndighetens sätt att uttrycka sig i den arbetsmiljöutredning som lämnades in till Arbetsmiljöverket. <https://www.aftonbladet.se/nyheter/kolumnister/a/nQXnva/utredningen-om-mats-lofvings-dod-riktar-ljuset-fel>

³⁶⁷ Se t.ex. Grill Pettersson, 2023b. <https://www.svt.se/nyheter/inrikes/fragorna-till-thornberg-som-inte-fatt-svar>; Cantwell, 2023a. <https://www.aftonbladet.se/nyheter/kolumnister/a/nQXnva/utredningen-om-mats-lofvings-dod-riktar-ljuset-fel>

³⁶⁸ Aftonbladet, 2023b. <https://tv.aftonbladet.se/video/352911/utredaren-polisen-borde-sparka-loefving>

³⁶⁹ Frenker, 2023. <https://www.svt.se/nyheter/inrikes/rikspolischefen-haller-presstraff>

³⁷⁰ Holm, 2023. <https://www.svd.se/a/15Wn8K/linda-staaf-det-har-varit-forfarligt>

sökt men inte fått tre olika chefstjänster och var besviken på rikspolischefen – bland annat hade hon inte blivit medbjuden till ett möte med polischefer från andra länder, där istället en annan kvinnlig polisanställd fick medverka. I media sade hon att hon inte ville spekulera i varför hon inte fick de sökta tjänsterna³⁷¹. Innan skandalen briserade i media var det tänkt att (A) i början av 2023 skulle påbörja en tjänstgöring på justitiedepartementet. Vem som hade beslutat om detta har inte gått att få reda på. Det finns inga handlingar arkiverade. Två år tidigare, i mars 2021, när (A) fortfarande var chef för underrättelseenheten, hade det fattats ett beslut om att (A) skulle bli Henu³⁷². Denna funktion lyses inte ut³⁷³ och i beslutet stod att:

*”Av Europolförordningen artikel 7.2 framgår att varje medlemsstat ska utse en **nationell enhet och en tjänsteman till chef (HENU) för sin nationella enhet**³⁷⁴. Polismästare (A), Noa underrättelseenhet utses till svensk HENU från och med 2021-03-01 och tills vidare.”³⁷⁵*

När hon slutade som chef på underrättelseenheten hade hon inte längre någon chefsbefattning med underställd personal utan fick titeln verksamhetsexpert³⁷⁶. Hon fick trots detta fortsätta att vara Henu. Varför (A) fick behålla rollen som Henu utan att vara chef för en nationell enhet och varför den nya chefen för polisens underrättelseenhet inte blev Henu är oklart. Eftersom (A) tidigare skött detta uppdrag som en tillikauppgift vid sidan av sin tjänst som underrättelsechef går det att anta att dessa arbetsuppgifter inte var alltför belastande. (A) fick under år 2023 ett uppdrag att göra en översyn av Polismyndighetens internationella polissamarbete, hade tid att delta i introduktionsutbildning för aspiranter, medverkade i ingripandeverksamheten och publicerade i mitten av november en deckare³⁷⁷. I anslutning till att deckaren publicerades medverkade (A) i flera mediareportage och uttryckte att hon var *”nationell chef för Europol för Sverige”*³⁷⁸ – trots att hon inte längre hade någon chefsbefattning³⁷⁹.

Några dagar efter (B):s dödsfall skickades polismästare (E) fram i media och presenterades som *”HR-chef”* och under rubriken *”svårt att se vad vi skulle ha för ansvar”* framförde han att det i dagsläget inte fanns anledning till någon självkritik. (E) har i flera sammanhang representerat Polismyndigheten och då presenterats som *”Polisens HR-chef”*³⁸⁰. Det ger mer genomslag än om han presenterades som handläggare, vilket var hans verkliga roll i myndigheten när han försvarade Polismyndighetens hantering av (B). Två månader tidigare hade (E) beroende på en omorganisation arbetsletts *”till en*

³⁷¹ Erlandsson, 2022d. <https://www.dn.se/sverige/linda-staaf-jag-ar-utsatt-for-en-smutskastningskampanj/>

³⁷² Beslutsmandat över Europol-frågor, som t.ex. sekonderingar till Europol. Alla EU-länder är förpliktigade att samarbeta inom brottsbekämpningen via Europol. Hur olika länder väljer att organisera sin brottsbekämpning ser väldigt olika ut, men varje land har en Henu (Head of National Unit), som håller ihop landets bidrag till det europeiska samarbetet.

³⁷³ A606.613/20

³⁷⁴ Rapportförfattarens fetstilsmarkering.

³⁷⁵ A070.422/2021.

³⁷⁶ Information har erhållits genom två anställda på Noa och A597.008/2023

³⁷⁷ som inleds med en blodig scen då en familjefar begick självmord, där en välrenommerad recensent skrev att: *”vilket i sammanhanget är så makabert att jag inte vill kommentera det ytterligare.”* Liljestrand, 2023. <https://www.expressen.se/kultur/jens-liljestrand/poliserna-i-linda-staafs-bok-ar-alla-konstigt-kata/>

³⁷⁸ Se t.ex. Wesslén, 2023. <https://www.etc.se/inrikes/jag-har-faatt-proeva-mig-sjaelv-som-maenniska>; Kainz Rognerud, 2023. <https://www.svt.se/nyheter/inrikes/svenskar-koper-dubbelt-sa-mycket-knark-som-snus>

³⁷⁹ Förutom att detta svar lämnats av Polismyndigheten i A597.008/2023 framgår det av den så kallade Besta-koden vad gäller hennes anställning (se A683.974/2023).

³⁸⁰ Se t.ex. TV4, 2021. <https://www.tv4play.se/klipp/94c5af3bcab6ca8164b0>; Polisförbundet, 2021 <https://via.tt.se/pressmeddelande/3299058/framtidens-polis---ett-seminarium-om-polislar-kompetens?publisherId=3235599>

*handläggarfunktion som verksamhetsutvecklare hos Rekrytering och Bemanning utan personalansvar*³⁸¹. Innan dess hade han haft en sektionschefstjänst på polisens HR-avdelning och hade således inte heller innan han blev handläggare varit polisens HR-chef. Det var lätt att få ett annat intryck beroende på hur han presenterades i olika sammanhang och även exempelvis på sin LinkedIn-profil där han valt rubriken *”HR-chef”*³⁸².

Trots att hans cheftjänst upphörde i januari 2023 står det i hans LinkedIn att den pågick fram till september 2023 då han blev biträdande chef i polisområde Malmö³⁸³ och i det cv han lämnade in när han sökte denna cheftjänst uppgav han att han var sektionschef på polisens HR-avdelning trots att så inte var fallet. Han undvek att ange att hans nuvarande befattning var handläggare³⁸⁴. Han agerade således på ett liknande sätt som (A) kritiserats för vad gäller att lämna missvisande/felaktiga uppgifter i ansökningshandlingar. Som framgår av Runar Vikstens rapport har information från (E) tillmätts en stor betydelse och har betraktats som tillförlitlig, men utifrån vad som framkommer i denna rapport går det att konstatera att det finns anledning att fästa liten vikt vid hans utsagor (se bl.a. [bilaga 3](#)).

Krishanteringstekniken ”tystnad” tillämpades av rikspolischefen. I april 2023 riktade ansvarig utgivare på SVT kritik mot att rikspolischefen under två månader inte velat ställa upp på intervjuer: *”SVT Nyheter har närmast dagligen sökt rikspolischef Anders Thornberg för en intervju men fått nej gång på gång.”*³⁸⁵ Hon menade att SVT:

*”ser ett mönster där polisledningen allt oftare gör sig otillgänglig för media och avböjer intervjuer i för allmänheten viktiga frågor, särskilt när frågeställningarna är obekväma för polisledningen”*³⁸⁶

Denna typ av kritik har återkommande gånger avfärdats av bland annat pressansvarig för rikspolischefen som exempelvis i maj 2022 publicerade följande:

*”Att med jämna mellanrum anklagas för att försvåra för insyn, att skönmåla och att vara ett hinder för journalister och till och med vara ett hot mot demokratin det får vi leva med även om det i mina ögon är rent nonsens. Det blir inte mer sant för att det upprepas gång på gång.”*³⁸⁷

Som ett bevis på polisens öppenhet lyfte ovanstående befattningshavare fram att öppna pressmöten med rikspolischefen just hade initierats. SVT noterade i april 2023 att de återkommande pressmötena upphörde strax innan Expressen publicerade sitt avslöjande om oegentligheter inom den högsta polisledningen och att de därefter inte hade återupptagits³⁸⁸.

---

³⁸¹ A409.299/2023.

³⁸² <https://www.linkedin.com/in/tomas-rosenberg-49031243/?originalSubdomain=se>, [Läst: november, 2023].

³⁸³ <https://www.linkedin.com/in/tomas-rosenberg-49031243/?originalSubdomain=se>, [Läst: november, 2023].

³⁸⁴ A606.641/2023.

³⁸⁵ Friberg & Sundkvist, 2023. <https://www.svt.se/nyheter/inrikes/svt-soker-rikspolischefen-men-mots-av-tystnad>

³⁸⁶ Friberg & Sundkvist, 2023. <https://www.svt.se/nyheter/inrikes/svt-soker-rikspolischefen-men-mots-av-tystnad>

³⁸⁷ Gyllander, 2022.

³⁸⁸ 2 maj 2023 genomfördes en sådan pressträff ånyo (se kritik mot transparensen i träff i bilaga 3 i Holgersson, 2023c).

I mitten av april 2023 framförde dåvarande rikspolischef under ett verksamhetsbesök i Örnsköldsvik till media att polisen *"inte hade kunnat agerat på något annat sätt"* och att **"Min bedömning är att vi gjort det som var rimligt"**³⁸⁹, men valde att inte närmare förklara eller utveckla denna slutsats.

Förutom att polisledningen valde tystnad som svar på kritiken mot hanteringen av (B) upprättades också anmälningar om arbetsmiljöbrott som polisledningen hänvisade till som skäl att inte yttra sig om något. Någon förundersökning inleddes inte av Särskilda åklagarkammaren. Det går att dra paralleller till hanteringen av den anmälan om arbetsmiljöbrott som upprättades med anledning av påskupploppen. En genomgång visar att den åklagare som beslutade att inte inleda en förundersökning om arbetsmiljöbrott med anledning av de många poliser som skadats under påskupploppen, inte hade följt gängse rutiner när det gäller att invänta ett underlag från arbetsmiljöverket före beslut. Underlaget som låg till grund för beslutet saknade som tidigare påpekats dessutom vital information genom att det bara innehöll uppgifter från en av de fem orter som arbetsmiljöanmälan omfattade³⁹⁰. Inte heller åklagaren som fattade beslut om att inte inleda en förundersökning om hanteringen av (B) följde gängse rutiner då han inte inväntade underlag från arbetsmiljöverket. Beslutet fattades av den chefsåklagare på Särskilda åklagarkammaren som lade ned åtalet mot polismannen i tidigare beskrivna assistansärendet och som också var den åklagare som ansvarat för det bristfälliga åtalet mot polismannen i bordellhärvan. Denna chefsåklagare har tjänstgjort inom Polismyndigheten och har en bakgrund som polis. Han började vid Polismyndigheten 1993 och när han sex år senare slutade vid Polismyndigheten var han kommissarie. Han gick direkt från att vara polisassistent till att bli poliskommissarie där han verkar ha blivit handplockad till en tjänst på Rikspolisstyrelsen och tjänstgjorde bland annat i personalansvarsnämnden på rikspolischefens kansli³⁹¹. Han hävdade att det **inte gick att anta** att Polismyndighetens hantering av (B) rörde sig om ett brott som hör under allmänt åtal³⁹².

Efter att (B) tagit sitt liv uppmärksammades dödsfallet med en tyst minut och alla polisstationer i landet flaggade på halv stång³⁹³. Det förmedlades ett budskap att *"Svensk polis hedrade"* *"den bortgångne polischefen"*³⁹⁴. En minnesgudstjänst hölls i Kungsholmens kyrka i Stockholm den 15 mars 2023³⁹⁵. En månad senare, den 14 april 2023, begravdes (B) i Norrköping och i media framgick att det var en stor procession med ridande poliser, mc-poliser och polisbilar³⁹⁶. Det har inte gått att finna något annat exempel på att polisledningen beslutat om en nationell tyst minut för en anställd som tagit sitt liv – inte heller att man lagt ned drygt 1,6 miljoner kronor³⁹⁷ på en minnesstund och en

³⁸⁹ Sjödin & Svanberg, 2023. <https://www.tv4.se/artikel/74ffXCgTS6AJdaEQvJLmM3/rikspolischefen-efter-loefvings-dod-hade-inte-kunnat-agera-pa-nagot-annat>

³⁹⁰ Se avsnitt 12.7 *"Polismyndigheten anmäler sig själv"* (s. 172 ff) i Holgersson, Bünzli & Shamhi, 2023.

³⁹¹ A648.476/2023. Förutom en sammanställning av chefsåklagarens funktioner och placering under dennes tid som polisanställd svarade Polismyndigheten att det inte finns någon sökandeförteckning vad gäller den kommissariatstjänst denna chefsåklagare fick när han var polisassistent.

³⁹² Huldén, 2023. <https://www.tv4.se/artikel/5OoKrisx1N7y6x2UsmgGOR/ingen-foerundersokning-om-arbetsmiljoebrott-i-loefvingfallet>

³⁹³ Sveriges radio, 2023b. <https://sverigesradio.se/artikel/tyst-minut-for-mats-lofving-sveriges-polishus-flaggar-med-halv-stang>

³⁹⁴ By & Erlandsson, 2023. <https://www.dn.se/sverige/polisen-hedrade-mats-lofving-med-tyst-minut/>

³⁹⁵ Friberg, 2023. <https://www.expressen.se/nyheter/minnesgudstjansten-for-mats-lofving-overvakas/>

³⁹⁶ Eriksson, 2023. <https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/eJeoMR/polischef-mats-lofving-begravs-i-norrkoping>

³⁹⁷ A469.088/2023.

*"hedersbegravning"*³⁹⁸ med poliskortege för en anställd som tagit sitt liv³⁹⁹ eller som delgivits misstanke om ett grovt brott. Denna gest räckte dock inte för att tysta kritiken och begrava skandalen. Ett par månader senare framkom uppgifter om att polisledningen känt till att (B) varit suicidbenägen innan presskonferensen genomfördes⁴⁰⁰. När de nya uppgifterna blev kända framförde (B):s son att Polismyndighetens och rikspolischefens agerande *"framstår som fullskaligt hyckleri"*⁴⁰¹.

Rikspolischefen förnekade att han hade kännedom om att (B) var suicidbenägen och att hans vapen hade fråntagits honom. Polismyndigheten avlog begäran att lämna ut uppgifter om när vapnet lämnades in och om beslutet att (B) skulle lämna in vapnet (se [bilaga 4](#))⁴⁰². En poliskommissarie var öppet kritisk till hur den aktuella rikspolischefen hade hanterat ärendet:

"– Anders Thornberg måste ha varit både blind och döv vid tiden för detta om han inte märkte hur dåligt (B) mårde, säger hon till Aftonbladet.

Ljuger alltså Rikspolischefen när han säger att han inte kände till att (B) var självmordsbenägen?

*– Ja, jag tror inte att han är sanningsenlig."*⁴⁰³

Poliskommissarien var starkt kritiskt till att rikspolischefen höll en egen presskonferens efter det att den interna utredningen hade presenterats. Hon menade att rikspolischefen i stället borde ha fokuserat på att ta hand om (B) – som då fortfarande var i livet. Hon framförde vidare att hon tyckte att det var *"helt obegripligt"* att *"kalla sig (B):s vän, men ändå inte bry sig om honom. Då är man inte en riktigt vän"*⁴⁰⁴. I media har det även framförts att *"Vem familjen håller ansvarig råder ingen tvekan om."*:

*"– Jag har svårt att se någon annan än den personen som startade utredningen, formulerade uppdraget för utredningen, lät den fortgå och till slut även sanktionerade sättet den presenterades på, samt som chef inte fanns där för sin medarbetare. Så det måste vara rikspolischefen själv."*⁴⁰⁵

Förutom tystnad valdes åter en vanligt förekommande strategi – Polismyndigheten anmälde sig själv⁴⁰⁶. Enligt polisanmälan fick Polismyndigheten skyddsombudets skrivelse den 20 juni 2023 där

³⁹⁸ Se protokoll Polismyndigheten, nationella insynsrådet, 18 april, s. 2.

³⁹⁹ Som tyvärr inträffar då och då (se till exempel Svensson (2020) där det framgår att minst 15 poliser tagit livet av sig under en tioårsperiod). Det har förekommit att poliser som tagit livet av sig har klassats som arbetsskada (se t.ex. Hjort, 2013).

⁴⁰⁰ Erlandsson, 2023d. <https://www.dn.se/sverige/polisens-skyddsorganisation-rikspolischefen-informerades-om-att-mats-lofving-var-suicidal/>

⁴⁰¹ Thornéus, 2023. <https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/pQx8ko/ludvig-lofving-kritisk-mot-rikspolischefen-thornberg>

⁴⁰² Se även A393.345/2023; Björkman, 2023. <https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/mQE1ol/rikspolischef-anders-thornberg-far-intern-kritik-han-ljuger>

⁴⁰³ Björkman, 2023. <https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/mQE1ol/rikspolischef-anders-thornberg-far-intern-kritik-han-ljuger>

⁴⁰⁴ Björkman, 2023. <https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/mQE1ol/rikspolischef-anders-thornberg-far-intern-kritik-han-ljuger>

⁴⁰⁵ Danné & Sandström Libb, 2023. <https://www.tv4.se/artikel/2RFpiJgfg5ZHw2SSjHAFFd/familjens-beslut-ska-driva-aerendet-vidare-juridiskt>

⁴⁰⁶ Erlandsson & Canoilas, 2023. <https://www.dn.se/sverige/polisen-drojde-over-en-vecka-med-att-anmala-sig-sjalv/>

det stod att polisledningen före presskonferensen fått kännedom om att (B) var suicidbenägen. Först den 29 juni, efter DN:s avslöjande och efterföljande uppmärksamhet i media, gjorde Polismyndigheten en anmälan. DN ville med anledning av detta få svar på de frågor som uppstod, men polisens pressavdelning valde att bara ge skriftliga svar på vissa av frågorna. Något svar på frågan om varför Polismyndigheten inte gjorde anmälan förrän förhållandet uppmärksammades i media fick inte DN. Inte heller om det fanns något nytt i DN:s publicering som ledde till att Polismyndigheten gjorde en anmälan⁴⁰⁷. Samma chefsåklagare som beslutade att inte inleda en förundersökning om arbetsmiljöbrott när det gällde hanteringen av (B) valde att inte inleda någon förundersökning på den nya anmälan⁴⁰⁸.

Det går att se ett tydligt mönster i den dåvarande rikspolischefens agerade när kritik riktades mot honom. Förutom tystnad har han hävdats att han saknat kännedom om vitala omständigheter i ärenden som uppmärksammats⁴⁰⁹. När det gäller ärendet som rör (A) och (B) har han bland annat påstått att han:

- inte alls hade hört talas om det vitt spridda ryktet om att (A) och (B) hade ett förhållande
- inte kände till (A) och (B):s förhållande förrän i slutet av 2021 trots att den tidigare chefen för särskilda utredningar hävdats att hon informerade honom om detta år 2020
- inte tagit del av Polisförbundets och skyddsorganisationens information om (B):s psykiska tillstånd som de sade sig ha lämnat till högsta polisledningen före presskonferensen
- inte märkt att (B) mått psykiskt dåligt.

I media framgick att Polismyndigheten hade skickat in en arbetsmiljöutredning till Arbetsmiljöverket, men polisens egna huvudskyddsombud ansåg att den hade så stora brister att man skickade in en egen, kompletterande skrivelse. Där skrev man att polisledningen *”ändrat väsentliga delar i utredningen”* och tagit bort eller tonat ned självkritiska partier om orsaker och konsekvenser. Polismyndighetens agerande ledde åter till att media ställde kritiska frågor – som möttes av tystnad⁴¹⁰. När förundersökningen inte inleddes hänvisade man nu till den pågående utredningen på arbetsmiljöverket som skäl att inte yttra sig.

I slutet av juni 2023 konstaterade SVT att *”Polisledningen och rikspolischef Anders Thornberg har fått hård kritik för sin hantering av polisledningsskandalens olika delar”*, där centrala frågor *”fortfarande inte fått något svar”* trots att utredningar både startats och avslutats. SVT sammanfattade de uteblivna svaren i tre punkter⁴¹¹:

- **Arbetsmiljöansvaret.** Polisledningens utredning kring (B):s död har fått hård kritik från myndighetens egna huvudskyddsombud. De menar bland annat att ledningen *”luddar till ansvarsfrågan”* genom att inte skriva ut vilken chef som hade arbetsmiljöansvaret när den kritiska rapporten från utredaren Runar Viksten presenterades. Enligt huvudskyddsombuden låg huvudansvaret hos rikspolischefen, men han vill själv inte svara på vem som hade ansvaret, utan menar att det är en fråga som diskuteras med Arbetsmiljöverket.

⁴⁰⁷ Erlandsson & Canoilas, 2023. <https://www.dn.se/sverige/polisen-drojde-over-en-vecka-med-att-anmala-sig-sjalv/>

⁴⁰⁸ Hagström, 2023. <https://polistidningen.se/2023/08/ny-anmalan-om-lofvings-dod-utreds-inte/>

⁴⁰⁹ Holgersson & Westman, 2023.

⁴¹⁰ Shanwell & Grill Pettersson, 2023. <https://www.svt.se/nyheter/inrikes/expertens-harda-kritik-nastan-som-att-man-medvetet-tar-en-risk>

⁴¹¹ Nedanstående text utgår från Grill Pettersson, 2023b. <https://www.svt.se/nyheter/inrikes/fragorna-till-thornberg-som-inte-fatt-svar>

- **Informationen före pressträffen.** Rikspolischefen fick förhandsinformation om vad som skulle hända på den kritiserade pressträffen av utredaren Runar Viksten. Viksten uppger för SVT att han inte lät rikspolischefen ta del av hela rapporten men däremot av den Powerpoint-presentation som han avsåg att visa på pressträffen. Där finns bland annat den omdiskuterade slutsatsen om (B): *"Skiljande från anställning eller befattning som chef bör övervägas av RPC⁴¹²"*. Men Rikspolischefen vill inte svara på vilken information han fick av Viksten.
- **Uppgifterna om förhållandet.** I Runar Vikstens utredning hävdar rikspolischefen att han fick uppgifter om en relation mellan (A) och (B) först i december 2021. Men detta har senare motsagts av tidigare chefen för avdelningen för särskilda utredningar som sagt till både Expressen och SVT att hon informerade rikspolischefen om att det fanns ett påstående om en relation redan hösten 2020. SVT har vid tre olika pressträffar försökt få svar från rikspolischefen om detta påstående stämmer, men utan resultat.

Förundersökningen om grovt tjänstefel och tjänstefel mot (B) lades ned av Särskilda åklagarkammaren kort efter (B):s död. Brotten **medhjälp till grovt tjänstefel** och **medhjälp till tjänstefel** utreddes inte, trots att det kunde ske oaktat (B):s död. Det gällde även andra brott som skulle kunna vara aktuella att utreda såsom **tjänstefel** genom att en anställd vid Polismyndigheten i en rapport hade publicerat känslig information om (B) från ett dokument som var klassat att ha *"Mycket högt skyddsvärde"*, **tjänstefel** genom att låta (A) och (F) behålla sina tjänstevapen trots att de inte hade erforderlig Polkon-utbildning, **tjänstefel** vid upprättande av intyg och tilldelning av vapen eller **falsk beskyllning**.

Betydelsen av (A):s agerande för den tragiska utvecklingen i det beskrivna ärendet har i begränsad utsträckning rönt någon uppmärksamhet i traditionella media, istället är det hennes roll som offer som fått genomslag⁴¹³. I det PM som säkerhetsskyddschefen upprättade i december 2021 framgår att (A) lämnat information som var besvärande för (B) och som resulterade i att det upprättades en anmälan mot honom. (A) har också framfört uppgifter som fått en kollega att känna oro för henne. Kollegan berättade det för chefen för SU som då upprättade en anmälan mot (B). I förundersökningen mot (B) framför (A) en annan historia än den hon tidigare påstås ha förmedlat och uttryckte bland annat att:

*"när jag har läst i tidningarna också så lider jag även av [å] hans vägnar. Konstigt nog men alltså rätt ska vara rätt och han har inte utsatt mig för det här."*⁴¹⁴

Vad som menades med uttrycket att hon *"konstigt nog"* lider med honom utvecklades inte. Det ger intrycket av att hon av bakomliggande skäl inte borde lida med honom. (A) uttryckte att *"rätt ska vara rätt"* och att (B) inte utsatt henne för det som stått i tidningarna. Det som publicerats hade dock tagit sin utgångspunkt i vad som framgått av säkerhetsskyddschefens PM som byggde på det (A) framfört till honom, men också vad (A) sagt till journalister.

Av det som framgick i säkerhetsskyddschefens PM och utifrån vad (A) sagt till Runar Viksten och från andra personers utsagor drog Runar Viksten slutsatsen att (A) och (B) haft en intim relation. När saken kom upp i media framträdde (A) i en intervju och hävdade att det var en privat men ytlig relation och

⁴¹² Rikspolischefen.

⁴¹³ Se t.ex. Amorøe, 2022. <https://www.aftonbladet.se/debatt/a/4oEywg/det-ar-staaf-som-ar-offret-glom-inte-det>; Yousuf, 2022. <https://www.gp.se/nyheter/sverige/mats-l%C3%B6fving-anm%C3%A4lides-f%C3%B6r-brott-mot-linda-staaf-1.87479492>; TT, 2023. <https://www.svd.se/a/abKyp5/turerna-inom-polisledningen-detta-har-hant>

⁴¹⁴ Förundersökningsprotokoll SU Dnr 0150-K336-22, s. 350, förhör med (A).

att det handlade om en "chef-medarbetarrelation". Hon betonade också att hon inte utsatts för något brott⁴¹⁵. På frågan om vad hon då kände oro inför svarade (A): – *Jag vill inte närmare gå in på det.*"⁴¹⁶

Efter (B):s bortgång framträdde (A) i en intervju i Sveriges Radios "Medierna". I radioprogrammet framförde (A) gällande den påstådda relationen med (B) att:

*"Jag önskar väldigt mycket att medierna hade gjort sitt jobb och kontrollerat fakta innan publicering. För där var jag och (B) inträngda i samma ringhörna. Det var samma fakta som vi i mångt och mycket inte fick fram som hade hjälpt oss båda mycket i det mediala drevet."*⁴¹⁷

I programmet Medierna fick (A) flera gånger frågor om vad det var för fakta som stämde respektive inte stämde. Hon avböjde dock att svara:

*"Det handlar återigen om mitt privatliv, och vad som har varit i mitt privatliv och vad som inte har varit det är inget som jag i det här läget kommer att gå in närmare på, utan det där har jag pratat klart om."*⁴¹⁸

(A) har återkommande avböjt att svara på konkreta frågor om vilka fakta som var korrekta respektive felaktiga. Just detta faktum är intressant med anledning av de anmälningar som (A) gjorde mot tre medieredaktioner⁴¹⁹ och där Medieombudsmannen riktade kritik mot två av dessa för att (A) inte gavs tillräcklig möjlighet att bemöta den konkreta kritiken⁴²⁰. Den ena medieredaktionens ansvariga utgivare beklagade att de:

*"inte kunde få direktkontakt med anmälaren och att polisens presstjänst inte velat förmedla någon sådan, varken före eller direkt efter publiceringen av artikeln."*⁴²¹

Denna redaktion hade också enligt Medieombudsmannen låtit "den granskade sidan, i detta fall via polisens HR-chef, komma generöst till tals och ge sin version" av kritiken av det som påstods i artikeln. Den som angavs vara "polisens HR-chef" var (E). Tidningen hade på grund av tidsbrist låtit publicera (E):s svar utan att hans påståenden hade belagts. Av det som framkommer på andra ställen i denna rapport (se bl.a. [bilaga 3](#)) innehöll (E):s svar även denna gång missvisande och felaktig information om (A), till exempel påståendet om att hon hade en gedigen erfarenhet av brottsutredning, underrättelsetjänst eller annan polisoperativ verksamhet när hon sökte anställningen som underrättelsechef.

I radioprogrammet Medierna var (A) också mycket kritisk till att medierna varit selektiva i sin rapportering om henne:

---

⁴¹⁵ TV4, 2022. <https://www.tv4play.se/klipp/8d6683ebb44d6af7e125/staaf-tillbakavisar-relationsryktet-det-fanns-ingen-hemlig-relation>; Se även Erlandsson, 2022d <https://www.dn.se/sverige/linda-staaf-jag-ar-utsatt-for-en-smutskastningskampanj/>

⁴¹⁶ Syrén, 2022a. <https://www.expressen.se/nyheter/mats-lofving-anmalde--for-brott-mot-linda-staaf/>

⁴¹⁷ Sveriges radio, 2023c. <https://sverigesradio.se/avsnitt/hur-hanterade-medierna-polisskandalen>

⁴¹⁸ Sveriges radio, 2023c. <https://sverigesradio.se/avsnitt/hur-hanterade-medierna-polisskandalen>

⁴¹⁹ Framkommer i programmet Medierna.

⁴²⁰ Också i det ena fallet för att de skulle ha en tydligare hänvisning till anonyma källor.

⁴²¹ Medieombudsmannen, 2023. <https://medieombudsmannen.se/beslut/svenska-dagbladet-klandras-for-rapportering-om-linda-staaf/>

*"I den delen valde medierna att gå på säkerhetschefens uppgifter om att jag och (B) skulle ha varit närstående. Men medierna valde inte i den delen att gå på den delen där jag beskrivs som brottsoffer."*⁴²²

Det går för det första att konstatera att en sökning på (A):s namn och ordet "brottsoffer" ger många träffar till olika texter som publicerats i media. För det andra är definitionen av ett brottsoffer någon som har utsatts för ett brott och (A) har upprepade gånger i media framfört att hon **inte** utsatts för ett brott, t.ex. i DN: *"Jag har inte blivit utsatt för något brottsligt."*⁴²³ Innebar hennes yttrande i programmet Medierna att hon trots allt menade att hon utsatts för brott av (B)? Om så är fallet finns anledning att notera att hon tidigare i en annan intervju berättat att hon *"känt sig utsatt"* och blivit uthängd på sociala medier och att hon bestämt sig för att inte acceptera detta.:

*"Om jag som hög polischef och kvinna accepterar och låter det här ske, vad sänder jag då för signaler till andra utsatta kvinnor?"*⁴²⁴

Det går att dra paralleller till att det är vanligt att kvinnor som blir fysiskt och/eller psykiskt utsatta av män tar tillbaka sina berättelser och att (A) kan ha menat att hon i sin position har ett särskilt ansvar för att anmäla och stå fast vid anmälan. (A) hade uppsökt säkerhetschefen ett år före skrivierna på sociala medier och i media har hon uttryckt att: *"Det var jag som var utsatt. Jag sökte stöd."*⁴²⁵ Det var kopplat till (B):s agerande och att hon kände en oro för sin säkerhet.

Innehållet i säkerhetsskyddschefens PM, utsagor i förundersökningen, Runar Vikstens rapport och yttranden i media skulle kunna sammanfattas med att (A) först har hävdade att hon under flera år blivit utsatt för förnedring, psykisk misshandel, förföljelse med mera, som det inte finns något annat än hennes egna utsagor som styrker, men att hon tog tillbaka ett detaljerat vittnesmål när (B) genom rikspolischefen fick kännedom om vad hon framfört. Som skäl angav hon att den som hon gav uppgifterna till hade missförstått henne. Samtidigt har hon lämnat information till andra att hennes förhållande med (B) var destruktivt och att hon kände en oro för vad (B) kunde göra mot henne på grund av svartsjuka när hon träffat en ny man. Sedan, när den utpekade förövaren tagit sitt liv, kritiserade hon media för att de inte framställt henne som ett brottsoffer med hänvisning till de uppgifter som hon lämnat tidigare om att hon var ett brottsoffer, men som hon hade tagit tillbaka. I nedanstående tabell följer en uppställning av utsagor från (A) som hon i media eller av andra personer uppges ha lämnat om relationen med (B) och vad som hänt mellan dem.

Tabell 2. Utsagor från (A) som hon i media eller av andra personer uppges ha lämnat om relationen med (B) och vad som hänt mellan dem.

Utsaga	När	Källa
(A) berättar om en <u>privat relation med (B) utanför arbetstid</u>	Sommaren/början av hösten 2015	Sagt detta till kollega (kvinning polischef på Noa) ⁴²⁶ .
(A) uppger att <i>"(B) varit elak och slagit henne"</i>	Hösten 2020	Sagt detta till kollega (kvinning polischef på Noa), som berättade det under en lunch för chefen SU som gjorde en anmälan ⁴²⁷ .

⁴²² Sveriges radio, 2023c. <https://sverigesradio.se/avsnitt/hur-hanterade-medierna-polisskandalen>

⁴²³ Erlandsson, 2022d. <https://www.dn.se/sverige/linda-staaf-jag-ar-utsatt-for-en-smutskastningskampanj/>

⁴²⁴ Mossige-Norheim, 2022. <https://www.expressen.se/nyheter/staaf-slar-tillbaka-hur-ska-andra-kvinnor-vaga-trada-fram/>

⁴²⁵ Botsjö & Grill Petersson, 2022. <https://www.svt.se/nyheter/inrikes/linda-staaf-talar-ut-efter-kritikstormen>

⁴²⁶ Runar Vikstens utredning. Dnr: A714.133/2022, sida 26.

⁴²⁷ Runar Vikstens utredning. Dnr: A714.133/2022, sida 33.

Bilaga 1. Fördjupad fallbeskrivning av anmärkningsvärd karriär

(A) uppger att hon haft en <u>sexuell relation med (B) från 2015 till sommaren 2021</u> . Den ledde aldrig till ett öppet förhållande trots önskemål och förhoppningar från hennes sida. Istället utvecklades den destruktivt och hon utsattes för <u>sexuell förnedring och psykisk misshandel</u> av (B). Hon säger att (B) är farlig och att hon är rädd för sin fysiska hälsa på grund av hon inlett ett förhållande med en ny man. Hon uppger att hon berättar detta för att <u>någon ska känna till bakgrunden ifall något skulle hända henne</u> . (A) uppger att (B) "oanmäl dykt vid olika platser som badhus, bagerier och promenadstråk där hon befunnit sig", men också att <u>hon själv suttit och spanat på (B):s lägenhet</u> , vilket hon medger "kan låta konstigt".	Den 3:e december 2021	Sagt detta till Polisens säkerhetsskyddschef ⁴²⁸ .
(A) uppger att hon haft ett <u>förhållande med (B) som avslutades sommaren 2021</u> . Förhållandet beskrivs som destruktivt och hon uppgav att hon mår psykiskt dåligt och att hon fått externt samtalsstöd via Polismyndigheten. Hon uppger att hon var bekymrad för att (B) skulle bli svartsjuk om han fick kännedom om hennes nya relation.	Den 6:e december 2021	Sagt detta till (D), chef för Nationella operativa avdelningen ⁴²⁹ .
(A) uppger att "Jag har inte blivit utsatt för något brottsligt, däremot har det <u>funnits ett respektlöst beteende som jag varit orolig för och som jag till slut valde att prata med säkerhetschefen om</u> ." (A) ville	Den 10:e december 2022	Intervju i Dagens nyheter ⁴³⁰ .

⁴²⁸ Runar Vikstens utredning. Dnr: A714.133/2022, sida 81–83, Säkerhetsskyddschefens PM 2021-12-13. Vissa ord i PM som säkerhetsskyddschefen upprättade är maskade i Runar Vikstens rapport, men publicerades i Expressen, Viman & Syrén, 2022. <https://www.expressen.se/nyheter/fragorna-thornberg-vagnar-att-svara-pa/>

⁴²⁹ Runar Vikstens utredning. Dnr: A714.133/2022, sida 37.

⁴³⁰ Erlandsson, 2022d. <https://www.dn.se/sverige/linda-staaf-jag-ar-utsatt-for-en-smutskastningskampanj/>

Bilaga 1. Fördjupad fallbeskrivning av anmärkningsvärd karriär

inte berätta vad det handlade om eller hur länge det pågick.		
(A) uppger att hon inte blivit utsatt för de brott som angavs i anmälan som upprättades år 2022 och som utgick från säkerhetsskyddschefen PM.	Den 10:e december 2022	Intervju i SVT ⁴³¹ .
(A) säger att: " <u>Det har funnits en privat och ytlig relation. Punkt. Det här har i huvudsak handlat om en relation chef och medarbetare</u> ". Hon framför också att hon uppsökt säkerhetsskyddschefen år 2021 för att hon " <u>känt sig utsatt</u> ". Hon säger vidare att: " <u>Det var jag som var utsatt. Jag sökte stöd</u> " och att " <u>Om jag som hög polischef och kvinna accepterar och låter det här ske, vad sänder jag då för signaler till andra utsatta kvinnor?</u> "	Den 12:e december 2022	Intervju i TV4 ⁴³² .
(A) uppger att det inte var någon djup relation och " <u>ställer sig inte bakom</u> " de påståenden som framförts i säkerhetsskyddschefens PM. Vid samtal med Runar Viksten nekar hon dock " <u>inte till att fysiska inslag förekommit i relationen med (B)</u> ".	december 2022–februari 2023	(A) framfört detta till Runar Viksten ⁴³³ .
(A) uppger att hon var <u>rädd för vad (B) skulle företa sig när han fick veta att hon börjat umgås med en annan man.</u>	december 2022–februari 2023	(A) framfört detta till Runar Viksten ⁴³⁴ .

⁴³¹ Stahle & Dragic, 2022. <https://www.svt.se/nyheter/inrikes/ytterligare-en-polisanmalan-mot-lofving-gjordes-redan-2020>

⁴³² Direktsänd intervju i Nyhetsmorgon TV4, 2022. <https://www.tv4.se/klipp/va/20378451/staaf-tillbakavisar-relationsryktet-det-finns-ingen-hemlig-relation>

⁴³³ Runar Vikstens utredning. Dnr: A714.133/2022, sida 17.

⁴³⁴ Runar Vikstens utredning. Dnr: A714.133/2022, sida 26.

Bilaga 1. Fördjupad fallbeskrivning av anmärkningsvärd karriär

(A) uppger att: "vi har inte sovit över hos varandra någon gång. Vi har inte ätit en endaste måltid tillsammans annat än den där lunchen för länge sedan. Men vi har inte ens ätit en lunch tillsammans liksom <u>efter att den här ja känslomässiga grejen drog igång</u> . Vi har inte varit på några restaurangbesök vi har inte varit på bio vi har inte gjort någonting. Som liksom man tänker sig att man gör i ett förhållande så."	Den 13 januari 2023	(A) uppgett detta i förhör ⁴³⁵ .
(A) uppger att: "när jag har läst i tidningarna också så lider jag även av [å] hans vägnar. <u>Konstigt nog</u> men alltså rätt ska vara rätt och han har inte utsatt mig för det här."	Den 13 januari 2023	(A) uppgett detta i förhör ⁴³⁶ .
(A) uppger att "det <u>ska inte ens jag lägga på honom</u> men vi har båda [maskade ord] Men vi har inte ens gjort sällskap dit utan (B) har oftast varit där först. Och jag har kommit dit lite senare så" (av sammanhanget går det att dra slutsatsen att det gäller hennes besök på badanläggning).	Den 13 januari 2023	(A) uppgett detta i förhör ⁴³⁷ .
(A) uppger till Medierna (i P1) att hon är besviken på media eftersom de "valde att gå på säkerhetschefens uppgifter om att jag och (B) skulle ha varit närstående. Men medierna valde inte i den delen att gå på den delen där jag beskrivs som brottsoffer".	Den 22 april 2023	Intervju i Sveriges radio ⁴³⁸ . När det gäller (A):s kritik att media inte valde att beskriva henne som brottsoffer, se hennes tidigare uttalanden ovan om att hon inte blivit utsatt för ett brott.

Av tabell två framgår att (A):s agerande inte varit konsekvent vad gäller de budskap som förmedlats om relationen med (B) och vad som hänt mellan dem. Det som dock har varit konsekvent i (A):s agerande är kritiken av hur hennes meriter har beskrivits. Hon gjorde sådana yttranden redan i december 2022, och samma dag som (B) tog sitt liv publicerades en artikel där (A) yttrade sig om att

⁴³⁵ Förundersökningsprotokoll SU Dnr 0150-K336-22, sida 351, förhör med (A).

⁴³⁶ Förundersökningsprotokoll SU Dnr 0150-K336-22, sida 350, förhör med (A).

⁴³⁷ Förundersökningsprotokoll SU Dnr 0150-K336-22, sida 349, förhör med (A).

⁴³⁸ Sveriges radio, 2023b. <https://sverigesradio.se/avsnitt/hur-hanterade-medierna-polisskandalen>

hon var väl kvalificerad för arbetet som underrättelsechef⁴³⁹. En av anmälningarna mot en medieredaktion som handlade om detta och i radioprogrammet *Medierna* framgick att det var denna fråga som var det vitala för (A) att ta upp. I radioprogrammet *Medierna* var hon kritisk till att: *"medierna inte gjorde sitt jobb. Där man inte brydde sig om att kontrollera fakta."*, att hennes meriter *"togs ifrån henne"* och att: *"Alla fakta som kommit fram visar att jag har rätt kompetens för mitt uppdrag."*⁴⁴⁰

(A) har i flera sammanhang gjort gällande att ifrågasättandet i media av bland annat hennes meriter beror på en *"obehaglig kvinnosyn i vårt samhälle där man har föreställningar om att kvinnor med en viss typ av utseende inte kan vara välutbildade och klara av ett krävande jobb"*⁴⁴¹. I radioprogrammet *Medierna* framförde (A) att **duktiga framgångsrika kvinnor som hon med ett fördelaktigt utseende**⁴⁴² inte ska behöva misstänkas för att de legat sig till sina positioner⁴⁴³ och exempelvis i ett personporträtt i Dagens ETC hävdade hon: *"Att jag ser ut som jag gör gjorde att många dömde mig."*⁴⁴⁴ En kvinnlig skribent på samma tidning konstaterade dock efter att ha sökt på internet att det inte finns särskilt många, om ens några, exempel i seriösa mediekanaler på att (A) beskrivits som vacker och blond, utan istället har medieartiklarna exempelvis handlat om att (A) felaktigt har tilldelats ett tjänstevapen eller att hennes skattefinansierade lön sattes av en person hon haft en relation med. Skribenten menade att (A):s agerande var problematiskt ur flera aspekter, men inte minst ut ett jämställdhetsperspektiv genom att vattna ur den typ av argument hon använde sig av⁴⁴⁵.

Något som också varit konsekvent är att Polismyndigheten med (E) i spetsen har hjälpt (A) att i media avfärda kritik som riktats mot hennes meriter⁴⁴⁶ och hur Polismyndigheten vidtagit olika åtgärder för att förebygga kritik – framförallt genom att försvåra en granskning av (A):s utsagor (se [bilaga 4](#)), men också andra typer av åtgärder. Ett exempel är att när Expressen var i slutfasen av sin informationsinhämtning för den förestående artikeln om (A) och (B), upprättade (E) ett PM om jäv och rutiner inom Polismyndigheten för hur sådant ska hanteras. Att när ett problem uppmärksammas i media upprätta dokument som gör det möjligt att hänvisa till att man redan har vidtagit åtgärder för att förhindra att denna typ av situation ska uppstå igen, är ett vanligt förfaringsätt för att försöka förebygga kritik⁴⁴⁷.

Genom Polismyndighetens bristande efterlevnad av offentlighetsprincipen (se [bilaga 4](#)) och att (A) och andra centrala befattningshavare konsekvent inte velat svara på vissa frågor i media har fakta och olika omständigheter förblivit dolda. Dessutom blev en mängd förhållanden som kommit fram i förhör och tömning av telefoner aldrig kända på grund av att Särskilda åklagarkammaren i stor utsträckning maskade information i den nedlagda förundersökningen. I radioprogrammet *Medierna* sammanfattade (A) ärendet som denna bilaga berör med att:

⁴³⁹ TT, 2023a. <https://www.svt.se/nyheter/inrikes/staaf-det-har-varit-forfarligt>

⁴⁴⁰ Sveriges radio, 2023c. <https://sverigesradio.se/avsnitt/hur-hanterade-medierna-polisskandalen>

⁴⁴¹ Wesslén, 2023. <https://www.etc.se/inrikes/jag-har-faatt-proeva-mig-sjaelv-som-maenniska>; se även t.ex. Mossige-Norheim, 2022. <https://www.expressen.se/nyheter/staaf-slar-tillbaka-hur-ska-andra-kvinnor-vaga-trada-fram/>

⁴⁴² Rapportförfattarens fetstilsmarkering.

⁴⁴³ Sveriges radio, 2023c. <https://sverigesradio.se/avsnitt/hur-hanterade-medierna-polisskandalen>

⁴⁴⁴ Wesslén, 2023. <https://www.etc.se/inrikes/jag-har-faatt-proeva-mig-sjaelv-som-maenniska>

⁴⁴⁵ Brodej, 2023. <https://www.etc.se/kommentar/nej-linda-staaf-det-handlar-inte-om-ditt-utseende>

⁴⁴⁶ Se [bilaga 2](#) och t.ex. Forsberg & Törnquist, 2022. <https://www.svd.se/a/wAdK4o/linda-staaf-nadde-inte-bor-kraven-for-noa-tjansten-fick-jobbet-anda>

⁴⁴⁷ Holgersson, 2014b; Holgersson & Westman, 2021.

”Det här är ju en medial historia som har blivit väldigt mycket större än det egentligen har handlat om från början. /.../ jag undrar fortfarande vad som var grejen. Om man faktiskt går tillbaka och kontrollerar fakta.”⁴⁴⁸

Genom (B):s död och att ingen utredning inleddes gällande exempelvis medhjälp till grovt tjänstefel förhindrades att den tjänstetillsättning som (B) beslutade om blev genomlyst och att information som kunde bringa klarhet i olika frågor blev kända. Likaså beslutade en åklagare att inte inleda en förundersökning om arbetsmiljöbrott⁴⁴⁹ med anledning av hur (B):s situation blev efter presskonferensen där han fick bära ansvaret för hur ärendet hanterats. För Polismyndighetens och vissa befattningshavares renommé var det fördelaktigt att vissa förhållanden inte blev belysta, men för att kunna komma till rätta med de problem som tas upp i denna rapport och som har exemplifierats i denna bilaga var det olyckligt att de händelser som utreddes inte blev belysta. Av kapitel 3 och 6 framgår att de problem som beskrivits i detta kapitel inte rör sig om en isolerad företeelse.

Vad hade det kunnat få för konsekvenser om en förundersökning mot rikspolischefen för arbetsmiljöbrott med anledning av (B):s dödsfall hade inletts? Det hade bland annat ha kunnat skapa problem för ansvariga politiker. Enligt uppgifter i media i oktober 2023 önskade rikspolischefen sluta, men regeringen uppgavs ha haft svårt att hitta en efterträdare⁴⁵⁰. I mitten av november meddelade regeringen att rikspolischefen Anders Thornberg skulle bli landshövding i Halland och att Petra Lundh skulle tillträda som rikspolischef den 1 december 2023. Samma dag som den nya rikspolischefen tillträdde meddelade Arbetsmiljöverket att ärendet rörande (B) avslutas eftersom verket anser att myndigheten har identifierat de risker som finns och hur de ska tas om hand⁴⁵¹ och en vecka senare åtalsanmäldes den tidigare polisledningen för brott mot arbetsmiljölagen. Det hade då gått nästan tio månader sedan (B) tagit sitt liv. Fördröjningen har påtalats vara ett problem vad gäller möjligheterna att säkra bevis⁴⁵².

Ärenden med (A) och (B) innehåller utmanande etiska aspekter. Polismyndigheten har ett etiskt råd som *”ska bistå Polismyndigheten i frågor som kräver särskilda etiska överväganden”*⁴⁵³. Det är **dock rikspolischefen som bedömer och beslutar** vilka frågor som ska prövas av etiska rådet och rådet kan inte agera på eget initiativ. Etiska rådet hade ett möte i december 2022. Det var när den stora mediala uppmärksamheten i ärendet om (A) och (B) pågått i tio dagar. I mötesprotokollet⁴⁵⁴ framgår att under punkten *”Sammanträdet inleds”* lämnade rikspolischefen en redogörelse för påståenden om oegentligheter i polisledningen och **vidtagna åtgärder**. Det uppges att en diskussion följde, men inte vad som diskuterades. Efter en genomgång av *”Föregående protokoll”* följde de två punkter som rådet skulle diskutera under mötet: *”Hantering av våldsamma upplopp”* och *”Polisuniformens användning utanför tjänsten”*. Med anledning av ärendet om (A) och (B) fanns det flera frågor som hade kunnat prövas av etiska rådet – en var om det var lämpligt att anställa en särskild utredare och initiera en parallell utredning till den förundersökning som bedrevs mot (B). Enligt rikspolischefen hade det mediala trycket gjort att det fanns ett behov av att göra en genomlysning och anställa en särskild utredare. Beslutet att anställa Runar Viksten som särskild utredare fattades fem dagar efter mötet⁴⁵⁵. Det fanns ingen mötespunkt upptagen för att diskutera denna fråga. Andra frågor som hade kunnat prövas av etiska rådet var om det var lämpligt att genomföra den typ av presskonferens som senare

⁴⁴⁸ Sveriges radio, 2023c. <https://sverigesradio.se/avsnitt/hur-hanterade-medierna-polisskandalen>

⁴⁴⁹ Se ovan.

⁴⁵⁰ Granlund & Törnmalm, 2023. <https://www.svt.se/nyheter/inrikes/uppgifter-anders-thornberg-kan-fa-forlangt-forordnande-som-rikspolischef>

⁴⁵¹ TT, 2023. <https://www.dn.se/direkt/2023-12-01/arende-efter-lofvings-dod-avslutas/>

⁴⁵² Grill Pettersson, 2023c. <https://sverigesradio.se/artikel/ingen-utredar-kansliga-fragan-om-lofvings-dod>

⁴⁵³ Polismyndigheten, 2023d. <https://polisen.se/om-polisen/organisation/polismyndighetens-etiska-rad/>

⁴⁵⁴ A052.509/2022.

⁴⁵⁵ Fattades den 21 december 2022. A715.911/2022.

planerades att genomföras, där det fanns ett behov av att etisk pröva och väga allmänhetens intresse mot skyddet av en enskild person.

De nästföljande två mötena i etiska rådet ställdes in⁴⁵⁶ och inte förrän den 29 september 2023 hölls nästa möte. Ingen punkt som rörde frågor kopplade till hanteringen av ärendet med (A) och (B) diskuterades, såsom exempelvis Polismyndighetens sätt att hantera kränkande särbehandling, tillsättningsförfaranden eller tystnadskultur. **Sammanfattningsvis fattade den dåvarande rikspolischefen etiskt problematiska beslut under ärendet med (A) och (B) utan att dessa frågor prövades av det etiska rådet.**

Under etiska rådets möte den 29 september lämnade en gruppchef och en handläggare från Polismyndighetens rättsavdelning en redogörelse för offentlighet och sekretess. Den information som lämnades var att: *"etiska rådets ledamöter är underkastade samma regler som Polismyndighetens anställda såväl under som efter uppdraget."*⁴⁵⁷ Den gruppchef från Rättsavdelningen som lämnade informationen var den tillförordnade sektionschef som *Polistidningen* efter kammarrättens dom konstaterade inte hade följt offentlighetsprincipen utan mörkat ett stort antal allmänna handlingar (se vidare [bilaga 4](#)). Bland de allmänna handlingar som inte lämnades ut fanns forskningsrapporten *"Hur Polismyndigheten efterlever offentlighetsprincipen"*⁴⁵⁸. Säkerhetsskyddschefen hade också en punkt under detta möte. Med tanke på vad som utspelat sig under ärendet med (A) och (B) går det att tänka sig att det fanns en hel del intressanta etiska aspekter att diskutera kring säkerhetsskyddschefens uppdrag och de dilemman som kan uppstå. Säkerhetsskyddschefens punkt i det etiska rådet var dock *"en redogörelse för säkerhets- och tillträdesregler för kvarteret Kronoberg"*⁴⁵⁹.

Vidare finns det ett nationellt insynsråd som består av politiker vars *"roll i Polismyndigheten är att utöva allmänhetens insyn i verksamheten och ge rikspolischefen råd"*⁴⁶⁰. Ett möte hölls den 6 december, det vill säga dagen efter att fallet med (A) och (B) hade publicerats i Expressen. I mötesprotokollet under allmänna frågor nämndes kort att *"Rikspolischefen och (D) besvarade frågor om bland annat aktuell medierapportering"*⁴⁶¹, men i media framgick att ledamöter inte tyckte att de fått svar på frågorna⁴⁶². En ledamot framförde att hon tagit upp avslöjandet av (A) och (B), där rikspolischefen hade svarat att ärendet hade hanterats enligt gängse ordning. Ledamoten påpekade att det i medierapporteringen framkommit andra uppgifter, men enligt uppgift avslutade rikspolischefen diskussionen med att säga: *"Polisen tål alla granskningar, nästa fråga."* Ledamoten framförde att *"Det var tydligt att det var sista ordet i frågan"*⁴⁶³. Den 16 mars hölls nästa möte och det enda som enligt mötesprotokollet rörde ärendet med (A) och (B) var att rikspolischefen *"inledde med att berätta om den minnesstund som hållits för (B)"*⁴⁶⁴ och vid mötet som hölls den 18 april stod det i protokollet att rikspolischefen *"berättade om den hedersbegravning som hölls för (B) i*

⁴⁵⁶ Det ena för att nya ledamöter inte hade utsetts förrän efter fem månader (*"Arbetet drog ut på tiden av olika anledningar"*) – det andra för att man menade att det var för tidigt att ha ett möte drygt fyra veckor efter att de utsetts (e-brev, Justitiedepartementet, september 2023).

⁴⁵⁷ A000.644/2023, s. 2.

⁴⁵⁸ Hagström, 2023. <https://polistidningen.se/2023/04/polisen-vagrade-lamna-ut-sin-vardegrund/>

⁴⁵⁹ A000.644/2023, s. 2.

⁴⁶⁰ Polismyndigheten, 2023f. <https://polisen.se/om-polisen/organisation/polismyndighetens-insynsrad/>

⁴⁶¹ A016.677/2022, s. 2.

⁴⁶² Wikén & Persson, 2022. <https://www.svt.se/nyheter/inrikes/rikspolischefen-i-mote-med-politiker-polisen-tal-alla-granskningar>

⁴⁶³ Wikén & Persson, 2022. <https://www.svt.se/nyheter/inrikes/rikspolischefen-i-mote-med-politiker-polisen-tal-alla-granskningar>

⁴⁶⁴ A000.634/2023, s. 2.

Norrköping den 14 april 2023”⁴⁶⁵. Vid nästföljande möte, den 20 juni, stod det bara att *”Rikspolischefen avslutade med att kort informera om den arbetsmiljöutredning som Polismyndigheten har genomfört”*⁴⁶⁶. Enligt mötesprotokollet verkar inga frågor ha ställts om de uppgifter och den kritik som figurerade i media.

Efter ett avslöjande i DN om att Polisen pressats av politiker i både nuvarande och förra regeringen och därför försökt runda lagen vad gäller att ge tillstånd för koranbränningarna ställdes ett krav att Polisen skulle kalla till ett extrainsatt möte i Polisens insynsråd. Trots att insynsrådets roll är att utöva insyn bestämde Polismyndigheten att det inte skulle hållas något extra möte: *”Polismyndighetens beslut om tillstånd har fattats självständigt. Vi ser inte att frågan är av sådan karaktär att ett särskilt insynsråd ska kallas in.”*⁴⁶⁷ En intervju med en kommissarie på Nationella operativa avdelningen pekar på rikspolischefens makt att styra innehållet på dessa möten:

*”En gång blev jag kallad av dåvarande RPC, [...] för att riksdagens insynsråd hade möte och man ville veta mer om polisens arbete mot [...] Inför mötet fick jag skriva vad jag tänkte berätta om, vilket var bland annat att vi saknade personal bland annat. Snabbt kom min skrivelse tillbaka och där hade RPC:s kansli strukit över och berättat vad jag inte fick säga. Vid själva mötet var RPC mycket snabb med att tysta ner mig.”*⁴⁶⁸

Det finns också regionala insynsråd. En anställd som hade en djup inblick i en fråga blev nedslagen av att upptäcka att Polismyndighetens redovisning i det regionala insynsrådet inte stämde överens med verkliga förhållanden⁴⁶⁹: *”Jag blev först förbannad men sen också rädd när jag insåg att det till och med går att ljuga och förvränga verkligheten till insynsrådet och komma undan med det.”*⁴⁷⁰. Någon närmare analys inom ramen för denna rapport har inte gjorts av insynsråden eller etiska rådet. Det går dock att konstatera att utformningen av mötesprotokollen i det nationella insynsrådet och det etiska rådet har en låg transparens när inget av innehållet i en redogörelse eller diskussion återges, utan det enda som står är att det lämnades *”en redogörelse varefter frågan diskuterades”*⁴⁷¹. Utifrån de punkter som redovisas i mötesprotokollen i dessa råd går det också att dra slutsatsen att de finns många angelägna frågor som inte får något utrymme alls eller ges ett litet utrymme⁴⁷².

En fråga som det fanns ett intresse att få svar på under mötet i det nationella insynsrådet i december 2022, men som inte besvarades⁴⁷³, handlade om hur det kunde komma sig att ärendet med (B) inte hade förts vidare till Statens ansvarsnämnd. Rikspolischefen hade bett chefen för särskilda utredningar att skicka allt material gällande anmälningar mot (B) till en byråchef vid rikspolischefens kansli. Ärendet prövades sedan varken i polisens ansvarsnämnd⁴⁷⁴ eller i Statens ansvarsnämnd och rikspolischefen avskrev själv ärendet den 20 maj 2022⁴⁷⁵. Av protokoll framgår att denna byråchef

⁴⁶⁵ Polismyndighetens nationella insynsråd, möte 18 april 2023, s. 2.

⁴⁶⁶ Polismyndighetens nationella insynsråd, möte 20 juni 2023, s. 2.

⁴⁶⁷ Svahn, 2023b. <https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/veX67m/mp-vill-kalla-rikspolischefen-till-riksdagen>

⁴⁶⁸ Thunholm, 2023, s. 33.

⁴⁶⁹ Det gick att påvisa vad som sagt genom deltagare på mötet i förhållande till dokument och e-brev som tydliggjorde verkliga förhållanden.

⁴⁷⁰ Kontakt med anställd oktober, 2023.

⁴⁷¹ A052.509/2022

⁴⁷² Jämförelse av de punkter som tas upp i förhållande till exempelvis identifierade strukturella problem inom Polismyndigheten som tystnadskultur och tillsättningsförfaranden.

⁴⁷³ Framgick av sociala medier. Skärmdumpar via e-brev, oktober 2023.

⁴⁷⁴ Är i sig inget konstigt eftersom den frågan gällde är avdelningschef eller högre.

⁴⁷⁵ Wiman & Syrén, 2022. <https://www.expressen.se/nyheter/fragorna-thornberg-vagar-att-svara-pa/>

även ibland deltar i det nationella insynsrådet, att han är vice ordförande i Polisens ansvarsnämnd och att han leder mötena i det etiska rådet⁴⁷⁶.

Förutom det som framkommer ovan rörande en bristande transparens vad gäller det nationella insynsrådet och det etiska rådet släpar offentliggörandet av mötesprotokollen efter⁴⁷⁷. Exempelvis var det senaste protokollet från etiska rådet som var tillgängligt på polisens hemsida (oktober 2023) från ett möte den 18 september år 2020⁴⁷⁸, det vill säga drygt tre år tillbaka i tiden. När det gäller det nationella insynsrådet saknades i oktober 2023 mötesprotokoll från ett drygt ett halvår tillbaka i tiden⁴⁷⁹. När det exempelvis gäller det regionala insynsrådet i Stockholm fanns inga protokoll alls. Den 15 december 2022 har polisen på denna sida skrivit att *"Protokoll från regionpolisråd Stockholm kommer att publiceras nästkommande vecka."*, men efter drygt ett år var det fortfarande inte publicerat⁴⁸⁰.

Den mediala uppmärksamheten kring ärendet med (A) och (B) klingade av efter hand, men många frågor kvarstod. Inte minst för de anhöriga. Arbetsmiljöverkets utredning har inte redovisat några svar på dessa frågor. Arbetsmiljöverket var visserligen kritiska till Polismyndighetens hantering av (B) och fann att det fanns brister både när det gäller att undersöka och förebygga riskerna för kränkande särbehandling och att ge krisstöd⁴⁸¹. Arbetsmiljöverket skickade därför över ett antal krav till Polisen som polisledningen fick fram till den 31 augusti 2023 att svara på. Handlingar som media tog del av visade att Polisen inte ville svara på Arbetsmiljöverkets frågor skriftligt utan begärde att få lämna ett yttrande muntligt. Fyra personer från Arbetsmiljöverket besökte därför Polisen. Enligt de experter media var i kontakt med var det mycket ovanligt att en arbetsgivare vägrar att svara skriftligt i sådana här fall⁴⁸².

Enligt uppgifter till media hängde polisledningens krav ihop med den känsliga frågan om huruvida ledningen fick larm om (B):s hälsa före dödsfallet. Media sökte polisledningen som via presstjänsten avböjde att kommentera. Efter publiceringen tillbakavisade polisledningen via myndighetens presstjänst att man ska ha varit ovillig att lämna en skriftlig kommentar och skickade efter publiceringen av den ursprungliga nyheten i media in skriftliga svar till Arbetsmiljöverket⁴⁸³, men svaret på nyss nämnda fråga och andra vitala frågor har inte offentliggjorts⁴⁸⁴.

Arbetsmiljöverket meddelade i början av september 2023 att Polismyndigheten riskerade ett vite på 150 000 kronor för hanteringen av (B). De fick till den 15 november att åtgärda problemen. Justitieministern framförde att han utgick från att Polismyndigheten kommer vidta åtgärder för att förebygga att något liknande händer igen och Polisförbundets ordförande uppgav att hon har förtroende för att Polismyndigheten *"kommer att ha en färdig handlingsplan den 15 november"*⁴⁸⁵.

⁴⁷⁶ Se t.ex. A000.644/2023.

⁴⁷⁷ Det går dock att få tillgång till protokoll genom att begära ut dem, men det tar tid.

⁴⁷⁸ Polismyndigheten, 2023d. <https://polisen.se/om-polisen/organisation/polismyndighetens-etiska-rad/> [18 oktober 2023]

⁴⁷⁹ Polismyndigheten, 2023f. <https://polisen.se/om-polisen/organisation/polismyndighetens-insynsrad/> [Läst 2023-10-18]. Sidan uppdaterade den 22 januari 2024 och då togs alla protokoll bort trots att det står att: *"Protokoll från insynsråd finns publicerade på denna sida"* [Läst 2024-01-24]

⁴⁸⁰ Polismyndigheten, 2023g. <https://polisen.se/om-polisen/organisation/stockholm-regionpolisrad/> [Läst 2023-10-18] och [Läst 2024-01-24]

⁴⁸¹ Carlén & Ekberg Skog, 2023. <https://www.svt.se/nyheter/inrikes/arbetsmiljoverket-kritiskt-efter-polischefen-mats-lofvings-dod>

⁴⁸² Grill Pettersson & Gagliano, 2023. <https://sverigesradio.se/artikel/polisen-vagrar-svara-skriftligt-om-lofvings-dod>

⁴⁸³ Grill Pettersson & Gagliano, 2023. <https://sverigesradio.se/artikel/polisen-vagrar-svara-skriftligt-om-lofvings-dod>

⁴⁸⁴ Så var läget i oktober 2023.

⁴⁸⁵ Palmström & Hallsenius, 2023. <https://www.svt.se/nyheter/inrikes/vite-for-polisen-efter-lofvings-dod>

Att upprätta en handlingsplan garanterar inte att förändring i realiteten genomförs. Några dagar efter att Arbetsmiljöverkets krav framfördes blev Polismyndigheten dömda av Förvaltningsrätten att betala ett vite i ett annat ärende. Anledningen var att myndigheten inte följt Arbetsmiljöverkets krav som ställts två och ett halvt år tidigare: att genomföra riskbedömningar och bedöma risker för hot och våld mot sina arbetstagare och att se till att de chefer och arbetsledare som gör riskbedömningarna har tillräckliga befogenheter, resurser, kunskaper och kompetens för att kunna utföra denna arbetsuppgift⁴⁸⁶.

Med tanke på den låga regelefterlevnad som uppvisats gällande grundlagar och som redogjorts för i denna rapport går det att anta det inte räcker med att upprätta skriftliga dokument och genomföra utbildningsmoment för chefer för att hindra att det som hände (B) händer igen. Det krävs en förändrad inställning och utifrån vad som framkommit vid datainsamlingen till denna rapport verkar en sådan förändring avlägsen. I kapitel 4 framgår exempelvis att efter att (B) tagit sitt liv och när debatten om Polismyndighetens och rikspolischefens ansvar för detta pågick inträffade en annan situation som rörde en medarbetares psykosociala arbetsmiljö och där dennes hälsa allvarligt äventyrades. En internrevisor, som drabbats av stroke tre gånger, kallades till ett rehabmöte som skulle visa sig istället handla om att meddela sanktioner p.g.a. påstådd illojalitet. Utan förvarning meddelade chefen för internrevisionen under detta möte att internrevisorn skulle omplaceras. Bakgrunden var att internrevisorn och två andra revisorer hade vägrat skriva under en revisionsrapport eftersom den hade förändrats så mycket av chefen för internrevisionen att de inte kunde ställa sig bakom innehållet. I kapitel 4 framgår vidare att rikspolischefen vid detta tillfälle yttrade sig på ett sätt som internrevisorn upplevde som kränkande i en debattartikel i DN och på Polismyndighetens interna webbplats. Flera exempel som tas upp i kapitel 5 pekar också på att kränkande särbehandling är utbredd inom Polismyndigheten, där högsta polisleddningen är en del av denna, och att det finns få tecken på en faktiskt vilja till förändring. **Den nytilträdde rikspolischefen har en stor utmaning om hon har en ambition att få till en förändring.**

---

⁴⁸⁶ Klint, 2023. <https://polistidningen.se/2023/09/37-500-i-vite-for-slarv-med-riskbedomningar/>